

Offiserstbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

- Kontroll og nektelse av vårt luftrom
- Våre nye ubåter er i rute
- Intervju med sjef Cyberforsvaret
 - status og utfordringer
- Luftmaktseminaret 2018

VERDT Å VITE OM DIN PENSJON!

- Hva betyr det for deg?

Litt av hvert
Hva skjer?
Internasjonale nyheter
KAFO & BESO

A TRULY RELIABLE ADVANTAGE

Of all the things that can go wrong on a mission,
your ammunition shouldn't be one of them.

From special forces to regular army, navy and air crews, Nammo provides the reliable advantage to those doing an important job, where and when they need it most. Our relentless focus on real-world operator challenges and constant drive to advance performance and reliability makes Nammo a trusted partner. We provide the tools that get the job done, without fail.

- Ammunition • Rocket Motors
- Shoulder Fired Systems • Demilitarization

www.nammo.com

Nammo
SECURING THE FUTURE

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPPENS ORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud
Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@prikke.me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

HKH Kronprins Haakon gikk sabotør-ruta til "Tungtvannsfabrikken" på Rukan.
Foto: Torbjørn Kjosvold

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

6. april 2018
(Bekreftet opplag 1. halvår 2017 - 10.200)

UTGIVELSESPÅN 2018:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 3 juni	8. juni	22. juni
Nr 4 august	10. august	24. august
Nr 5 oktober	28. september	12. oktober
Nr 6 desember	23. november	7. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Nye utfordringer som må takles

Utfordringene står i kø i vår kompliserte og teknologiske hverdag. I denne utgaven kan dere blant annet lese to større artikler om henholdsvis Cyberforsvaret og Luftmaktseminaret på Luftkrigsskolen. Alt henger sammen med alt er det mange som hevder, og det kan se ut til å være riktig når man ser disse to artiklene i sammenheng.

Cyberforsvaret har hendene fulle med å takle stadig økende trusler i cyberdomenet. Hver dag blir Forsvaret utsatt for et utall forsøk på planting av virus og/eller forsøk på å hente ut informasjon fra forsvarnets nettverk og systemer. Hacking/avlytting av mobiltelefoner kan også

forekomme. Faren for at en potensiell fiende prøver, eller har planer for å sette hele systemer ut av drift, er også til stede. Her er det for øvrig viktig at også hver enkelt av oss er nøye med datasikkerheten. I artikkelen om Cyberforsvaret, kommer det frem at sjefen sjøl, generalmajor Inge Kampenes, har mange utfordringer på sitt bord. For i tillegg til daglig drift, er Cyberforsvaret inne i en stor omstillings-fase. Forberedelser til storøvelsen «Trident Juncture», og senere deltagelse krever og vil kreve betydelig innsats, samtidig som store materiell-investeringer er på trappene. Cyberforsvaret skal altså ikke bare takle, men også videreutvikle vår evne til å stå imot disse truslene.

Det finnes flere eksempler på hvor alvorlig dette er. Det er eksempelvis nå bevist at Kina klarte å hacke seg inn og stjele komplette tegninger og spesifikasjoner på USAs kampfly F-22 Raptor og F-35 Lightning. Og nå har Kina selvfølgelig produsert et eget moderne langtrekkende og supersonisk kampfly, basert på F-22 og F-35. Flyet har betegnelsen J-20 «Black Eagle», og det hevdes at det skal kunne ta ut eksempelvis AWACS-flyene og tankfly. USA mener dette forrykker maktbalansen. Historisk sett, er det vel heller ingen tvil om at Sovjetunionen/Russland har lyktes med sin spionasje på vestlig teknologi opp gjennom tidene. De fleste Russiske jagerfly i dag, ligner mistenkelig på amerikanske jagerfly.

Artikkelen fra Luftmaktseminaret gir en oppsummering av tre spennende dager på Luftkrigsskolen, der temaet var luftmakt i fremtidens fellesoperasjoner og krigføring i flere domener. Her ble fremtidens scenarioer og krigføring debattert i en fellesoperativ ramme, kombinert med tanker om hvilken teknologi vi har, og bør ha i fremtidens forsvar. Et lite blikk inn i Forsvarets satsning på Space fikk vi også. Sjef Cyberforsvaret Inge Kampenes var selvfølgelig til stede på dette seminaret, med et foredrag om cyberdomenets viktighet, da de fleste temaene under seminaret berørte cyberdomenet, og de utfordringene vi står overfor der. Altså – alt henger sammen med alt.

Til slutt ønsker jeg å kommentere NH-90 artikkelen jeg hadde i forrige utgave. Tilbakemeldingene har vært meget positive, men noen har reagert negativt (primært de som sitter i NH-90 prosjektet). Produsenten av NH-90 (NH Industries) har fått all skyld for forsinkelse og tekniske problemer. Men i rettferdighetens navn, er det noe som bør komme frem her. FLO/FMA/Luftforsvaret har underveis i anskaffelses- og produksjonsprosessen, fremmet mange hundre særnorske tilleggskrav til NH Industries. Dette har nødvendigvis ført til kontinuerlige justeringer og omkalkuleringer år etter år. Dette er nok noe av grunnen til forsinkelsene, men selvfølgelig ingen unnskyldning for katastrofe-prosjektets helhet.

Nå lover for øvrig forsvarsministeren at Regjeringen skal finne en fullgod løsning på NH-90 krisen! Hvem forteller forsvarsministeren at det finnes en fullgod løsning på NH-90 krisen? «Look to Sweden» Bakke-Jensen, for nå er det offentlig at Sverige vurderer å sette alle sine NH-90 på bakken, på grunn av de enorme driftskostnadene. De har flere års erfaring med NH-90 enn Norge. Tror vi at svenskene ikke vet hva de driver med? Vel Bakke-Jensen, da snakkes vi kanskje om 3-4 år, så får vi se om ikke samtalen begynner med; «Hva var det vi sa!».

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

LEOPARD 2 A7V

Leading system engineering for LEOPARD 2 main battle tank

- guaranteed high system availability
- combat proven
- running production line
- interoperability within the NATO

KMW **K+N**
A COMPANY OF **D+S**

PROTECTS YOUR MISSION | www.kmweg.com |

faste saker:

Redaktøren: Nye utfordringer som må takles	3
BFO leder: Vårens vakreste eventyr litt tidlig og to ganger	22
Giv akt! Forsvar i endring – når blir de for mye?	23
Hva skjer?	24-30
KAFO&BESO	31
Pensjon – begynn å spar nå!	36-41
Litt av hvert	46, 50, 64
Leserinlegg	52-53
Kjekt å ha!	55
Filmanmeldelse	56-57
Tilbakeblikk	58
Internasjonale nyheter	66

75-95

60-61

10-13

14-17

artikler:

Ekspedisjon Amundsen 2018	6-9
Cyberforsvaret – forsvarsgrenen som angripes hver dag	10-13
Kontroll og nektelse i luftrommet	14-17
Våre nye ubåter er i rute	18-21
Sikkerhetsklarering – dette må du tenke på!	32
Luftmaktseminaret 2018!	42-45
Gunstig bilavtale for BFO-medlemmer!	48
Intelligente elbil-ladere til BFO-pris!	49
BFOs Rune Rudberg oppsummerer Forsvarets årsrapport 2017	54
NATOs første marinebase i Østersjøen	60-61
Lært meg selv å kjenne	62-63

Ekspedisjon

Amundsen 2018

På en topptur i Romsdalen senvinters 2017 ble det bestemt, vi skulle forsøke å få startnummer til Åsnes Ekspedisjon Amundsen 2018, verdens hardeste skiløp. 10 mil, med minimum 40 kg pulk, over Hardangervidda. Vi søkte og fikk sponning fra BFO.

AV GURO SOGN

Løpet har innlagt obligatorisk åtte timer hvile på et eller flere av løpets tre checkpunkter. Elise Toft (27) som aldri før hadde hatt startnummer på brystet var initiativtakeren. Den utvalgte til å være med på galskapen var meg, Guro Sogn (28) med noe mer startnummererfaring (om Birken og Rena triathlon teller?). "Jeg kan ikke si nei når Elise først spør meg om å delta i en konkurranse, det kan mulig bli første og siste gang den muligheten byr seg" tenkte jeg.

Søknaden ble formalisert, og arrangøren krevde full opprømsing av vår vintererfaring, kunnskaper, ferdigheter og vår motivasjon for å gjennomføre løpet. Navnet på laget endte med å bli Team Seigdamer. Et navn som vi så hadde flere betydninger, som alle stemte godt overens med oss, for vi er seige, runde i kantene, og er begge to glad i søtsaker.

Svaret på at vi hadde fått plass kom oktober 2017. Startkontingent ble betalt før jeg rakk å summe meg, treningen måtte snarest spesifiseres og arbeidsoppgaver ble raskt fordelt. Jeg ble treningsplanlegger, organisator og motivator. Elise ble lagfører, navigatør, materiellansvarlig og kokk (nærmere bestemt primusansvarlig og kakebaker).

Den geografiske avstanden mellom oss (Lyngdal og Rena) gjorde at treningen sammen ble en sjelden vare og vi forsøkte på hver vår kant av landet å få inn en del faste kvalitetsøkter som var tiltenkt å spisse formen før løpet i februar 2018.

Av konkurransespesifikk trening gikk vi en del med dekk, eller bedre forklart så slepte vi dekkene bak oss. Først et bildekk, deretter to og videre økte vi progresjonen både med tempo og tid på øktene. Høsten 2017 hadde vi én økt i fellesskap, økten var på 10 timer hvor vi

gikk og slepte to bildekk hver gjennom Vestfolds dype skoger.

Ellers gjorde Elise sin turnusjobbing som sykepleier og Guro sin stilling som troppsjef på befallsskolen, gjorde sitt til at treningens kvalitet og kontinuitet til stadighet møtte utfordringer i perioden før jul.

Forberedelser til tunge tak med pulken.

Seigdamenes første treningstur på snø ble gjennomført rundt juletider i Eggedal. Vi bestemte oss i forkant av turen for at fokuset skulle være å gå langt. Vi skulle kjenne ski og pulk på kroppen for første gang denne sesongen. Vi startet friskt ut, men innså snart at helgens varighet og vårt behov for å sove ut etter en uke turnus og øvelse gjorde at vi endte med å kun gå omlag tre mil og lå tolv (ja, 12!) timer i soveposen. Ikke supereffektiv bruk av treningstiden, men verken jeg eller Elise var uenig i prioriteringen den helgen. Det skal jo legges til at vi begge to er over snittet glad i å sove, så en vanskelig beslutning å slå seg til ro med var det ikke. Etter turen til Eggedal var vi igjen tilbake i hverdagen, hver for oss på ulike steder i Norge. Vi ble enige om at fokuset fremover skulle være lange turer på ski, helst med pulk og gjerne i terreng som krevde mer enn blå swix og tricot. Både Elise og jeg trente

jevnt og trutt, ingen store utfarter, men vi fikk begge noen gode økter som både hadde litt varighet og som krevde noe anstrengelse. Underveis holdt vi forbindelsen og oppdaterte hverandre på ting vi hadde kommet på at var smart for å øke effektiviteten underveis i løpet. Listen ble lang og jo lengre listen ble, jo mer innså vi hva vi hadde meldt oss på, ikke nødvendigvis en *"walk in the park"*.

Vår andre og siste treningstur før konkurransen ble gjennomført i området Rjukan fem uker før startskuddet skulle gå. Igjen var vi begge slitne etter en lang arbeidsuke og planen om å gå 10 timer, sove tre timer for så å gå 10 timer igjen ble erstattet med nye 12 timer i posen etter snaue åtte timer foran pulken. Terrengen og snømengden gjorde at de totalt 12 timene foran pulken den helgen kjentes godt i kroppen på mandag. Og igjen var vi begge enige om at prioriteringen av hvile var riktig selv om treningsut-

byttet ble redusert. Innstillingen vår etter treningsturen på Rjukan, var *"vi tar det som det kommer, vi kommer oss over"*. Vi var glade for at kun få mennesker visste om at vi skulle gjennomføre konkurransen og vi levde begge godt med vårt lave ambisjonsnivå.

Amundsen var plutselig kun dager unna og vi hadde mange telefonsamtaler i dagene før løpet, vi hadde tidlig fordelt arbeidsoppgaver, men hadde nok et ekstra behov for å prate med hverandre for å berolige hverandre med at det kom til å bli en fin tur om ikke annet. Vi møttes i Eidfjord onsdag 21. Februar. Der veide vi inn pulkene og hadde god gammeldags *"hold-opp-tjeneste"* for arrangøren. Tidlig morgen torsdag 22. Februar gikk bussen fra Eidfjord til Haukelifjell hvor løpet skulle starte. Startskuddet gikk 13:00. I tiden vi ventet på Haukeliseter var det en klassisk nervøs konkurransestemning blant de om lag 250 deltakerne. Flere kom-

Hviletid er god stemning.

Alt klart for å levere pulk.

Ruteplanlegging få timer før start.

Den første motbakken.

Littlos og hatløsning.

Tidlig morgen og solen er på vei opp.

menterte at vi sikkert kom til å få en god plassering og lurte på hvilke forberedelser vi hadde hatt. Sannheten var jo at ambisjonene var lave, både fordi treningen, spesielt den vi hadde hatt sammen hadde vært så-som-så og fordi vi var veldig usikre på hvordan kroppen ville reagere på et såpass langt løp, med lite hvile og relativt stor belastning. Vårt matchende utstyr som gav et inntrykk av at vi var blodseriøse var lånt og gav således et feil inntrykk.

Startskuddet gikk og vi begge så ut til å glemme varigheten på løpet i det vi satte i vei ut fra startstreken. Den første etappen var på om lag 25 kilometer. Det startet med om lag to timer i oppoverbakke hvorpå det slakte en del ut før vi nådde første checkpoint. Allerede etter første etappe hadde vi passert både rutinerte og urutinerte løpere i alle klasser. Det høye tempoet vi hadde hatt kjentes godt i det vi ankom Hellevassbu for stempel i passet og to timer hvile. Jeg var allerede godt på vei ned i kjelleren, men fikk presset ned en FR og fylt på med veske. Elise var pigg og to timer etter ankomst Hellevassbu gyv vi løs på neste legg. Igjen startet etappen med en saftig oppoverbakke. Klokka var blitt om lag åtte på kvelden, så mørket var et faktum og vi merket raskt at tankene også ble mørkere. Om lag to timer ut i

andre etappe begynte jeg å kjenne på et stort ubehag og kvalme.

Som vi hadde blitt enige om i forberedelsesfasen til løpet, skulle det MYE til før vi skulle klage over at vi hadde det vondt eller kjipt, så jeg bestemte meg bare for å gå bak Elise en periode, slik at hun kunne navigere og jeg kunne fokusere på å gå for å bli kvitt ubehaget. Ubegaghet ble sterkere og sterkere og endte med oppkast. Elise fortsatte å gå, og jeg fulgte "hakk-i-hæl". Når jeg måtte kaste opp senket bare Elise tempoet litt slik at jeg klarte å ta henne igjen når jeg hadde spydd meg ferdig. Etter fire timer på etappe to ser jeg at Elise henger på stavene idet jeg tar henne igjen etter en runde oppkast. Hennes kroppsspråk er lett å lese, hun har ikke stort igjen å gi, jeg tar over fronten og lar henne følge på bak pulken min. Hennes kvalme og ubehag varte de neste 12 timene og tross våre "tekniske problemer", holder vi et jevnt sig, og blir ikke tatt igjen av noen. Sjekkpunkt nummer to var på Litlos, 20 kilometer fra Hellevassbu. Her tok vi to nye timer med hvile. Denne gangen slo vi ikke opp telt, men la oss under åpen himmel, kategorisert som klassisk "hatløsning", men været var bra, uten vind eller nedbør og vi trengte all den tiden vi kunne til hvile og mat. To

timer hvile ble brukt til smelting av snø, toalettbesøk, inntak av mat, veske og en time i soveposen. I det vi skulle forlate Litlos for å ta fatt på nye kilometer foran pulken, ble vi opplyst om at vi var andre damelag ut fra chekpunktet. Jeg og Elise så på hverandre, og begge skjønte at vi hadde en mulighet for en god plassering, vi hentet frem litt mer seighet og fortsatte å gi gass.

Fra Litlos til Viersla som er siste checkpoint før mål var det drøye 30 kilometer. Igjen startet legget med en saftig oppoverbakke i bekmørket. Elise hadde fortsatt stort ubehag og på et tidspunkt måtte jeg tvinge i henne næring. Er det en ting jeg har lært om Elise på denne turen så er det at hun ikke liker å bli tvunget i mat, spesielt ikke når alt kommer opp igjen. Men energinivået til Elise økte i takt med minkende kilometer til mål. Når vi ankom Viersla var det strålende sol og påskestemning. Her tok vi oss fire av de åtte timene med obligatorisk hvile og fikk både spist godt, hvilt og vært vitne til at en av deltakerne ble hentet ut med luftambulans på grunn av hypotermi.

Siste etappen fra Viersla til mål besto av nye 30 kilometer foran pulken. Nå begynte vi å kjenne på kroppen at vi hadde vært ute i over et døgn og kroppen hadde ikke lenger så mye

Begge klare på startstreken.

gass å gi. I jevnt og trutt tempo kom vi oss nærmere og nærmere målstreken og vissheten om at vi kunne klare å få en andre plass i damelag-klassen motiverte oss litt ekstra i noen av de seige oppoverbakkene. Følelsen den siste milen var stort sett bare glede. Glede over å snart være ferdig med å ha det vondt og glede over den fantastisk fine naturen, solskinn og to stykk seigdamer som jevnt og trutt snart hadde krysset Hardangervidda på en respektabel tid. Etter målgang halv åtte på fredagskvelden ble vi fotografert til helteveggen, fikk betasuppe, cola og ble kjørt med buss ned til Eidfjord sentrum. Da jeg og Elise antok vi kom til å komme i mål tidligst lørdag formiddag hadde vi ikke bestilt hotellrom fra fredag til lørdag. Heldigvis var det ledig rom, så vi fikk begge en god (og etterlengtet) ryggstrekk.

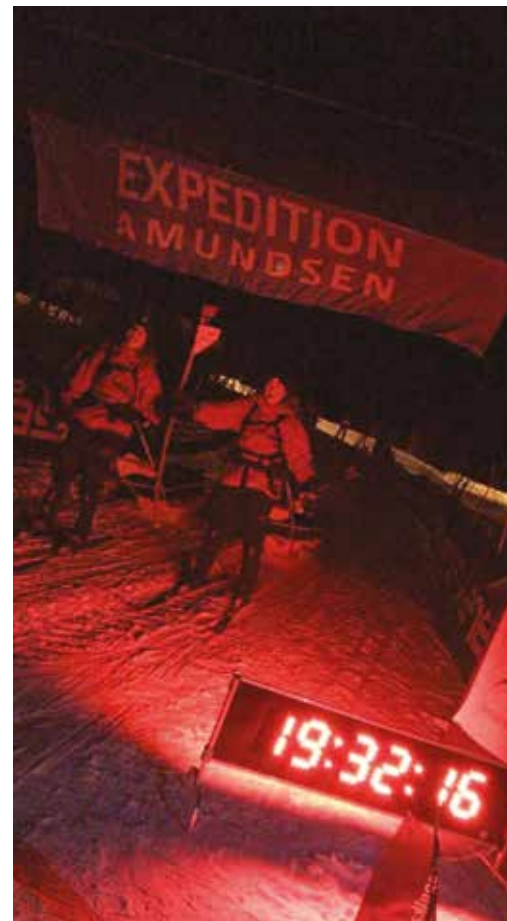
På lørdagen var det helte-fest, med middag, premieutdeling og polfareren Alexander Gamme som konferansier. Rett før jeg og Elise blir ropt opp på scenen for å ta imot heder, ære og et par ullsokker forklarer Gamme hvor imponert han er over alle damene som klarer å gå så fort med pulk som omtrent er like tung som de selv. Når jeg og Elise kommer på scenen og blir stilt spørsmålet "hvordan var turen?", svarer jeg "du blir nok ikke så imponert over oss fordi vi veier

nok nesten dobbelt så mye som pulken vår" samtidig som jeg flekser en biceps til salen før vi returnerer til plassen vår imens folk «highfiver» og skrattler av utsagnet mitt, klassisk "god stemning" der altså. Festen ble kort, men god. Igjen valgte seigdamene søvn fremfor andre alternativer, uten skrupler og med god samvittighet.

Oppsummert, om man ser bort ifra oppkast, lavt matinntak og en ekstrarunde på tre kilometer før målgang, er vi begge enige om at turen over Hardangervidda var særdeles fin. Lærdom som vi konkluderte med etter målgang var klar:

- Hardangervidda er ikke flat (den virker mer som en stor oppoverbakke)
- 48 kg i pulken er 8 kilo for mye
- Riktig og nok ernæring er viktigere enn man tror
- Det kan være greit å ha bestilt overnatting fra fredag selv om dere ikke tror dere kommer inn før på lørdag
- De erfaringer og opplevelse vi har fått i Forsvaret er mer verdt enn vi først hadde trodd.

Vi takker BFO for støtten!

Målgang etter lange timer foran pulken.

Vi er i mål og plasserer flagget i heltehaugen.

fakta

KORT INFORMASJON OM LØPET:

Finnes på
<https://xtremeidfjord.no/expedition-amundsen/>

Ruta deltakerne går er den samme som Roald Amundsen gikk i 1896 som en forberedelse til Sydpolekspedisjonen i 1911.

Amundsen nådde aldri fram til Eidfjord da han ble overrasket av dårlig vær og valgte å snu.

Cyberforsvaret

– forsvarsgrenen som angripes hver dag!

Truslene kan komme fra kriminelle som søker økonomisk vinning, fra hackeren som vil bevise sin dyktighet, og ikke minst fra statlige aktører. Sistnevnte bedriver spionasje, ofte ved hjelp av en tredjepart, som kjører digitale angrep, med ønske om å skade eller i verste fall sette forsvarssystemer eller viktig samfunnsstruktur ut av spill. Desinformasjon kan også være en del av dette.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

VIKTIGE AKTØRER I «CYBERKRIGEN»

Cyberforsvaret (CYFOR) skal sørge for at militære systemer er sikre og de bistår med sin unike kompetanse og kan etter anmodning bistå sivile myndigheter i tråd med bistandsinstruksen Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) varsler og håndterer dataangrep mot Norge og har nasjonal oversikt over hva som skjer. Nasjonal sikkerhetsmyndighets rolle er koordinerende, men også dels utøvende. Etterretningstjenestens ansvar er å forebygge og holde oversikt over trusler fra utlandet, mens politiet (spesielt PST og Kripos) takler innenlandske trusler og etterforsker nasjonal og internasjonal cyberkriminalitet.

ØKENDE CYBERTRUSSEL OG NEDTREKK I BUDSJETTET

I 2015 kom det frem at investeringsbudsjettene for CYFOR skulle halveres i 2015 og kuttes med 70 prosent i de påfølgende årene. Nok et eksempel på FD's daværende manglende forståelse og kunnskap om eksisterende og fremtidige trusler. Forsvarsdepartementets ønske

om nedtrekk på budsjettet ble imidlertid reversert i 2016, og fremtiden til CYFOR så bedre ut i 2017. Det ble budsjettøkning i 2018, og det ligger an til en firedobling av investeringsdelen av budsjettet i løpet av langtidsperioden. Det bør ikke være tvil om at en kraftig økning må til for å få fornyet materiellparken, slik at CYFOR i fremtiden kan følge med i den rivende teknologiske utviklingen innen cyberdomenet, samt takle de stadig økende «cyber-truslene». Forsvaret til daglig blir utsatt for. Sjef CYFOR generalmajor Inge Kampenes, har i lengre tid vært tydelig på at han med dagens personell- og materiell-situasjon, ikke vil være i stand til å motstå massive cyberangrep.

CYFORS OPPGAVER

CYFOR hadde ansvaret for å produsere spisskompetanse i form av militære dataingeniører og ledere, og støtte den teknologiske utviklingen av Forsvaret. Det innebærer å implementere ny teknologi og nye konsepter innenfor sikre operative rammer. (Ingeniørhøgskolen er nå lagt inn under Forsvarets Høgskole). CYFOR skal også lede utviklingen av nettverksbasert forsvar (NBF), samt lede konseptutviklings- og eksperimenteringsaktivitet i For-

svaret (herunder også NOBLE i Bodø). Under ledelse av generalmajor Inge Kampenes, er CYFOR leverandør av tjenester, IKT, kommando- og kontrollsystemer, og kommunikasjonssystemer til Forsvarets avdelinger i inn- og utland.

SJEF MED STORT ANSVAR

Offisersbladet møtte generalmajor Inge Kampenes rett etter hans foredrag for sjefskurset på Forsvarets Høgskole. Han bruker nemlig mye av sin tid på foredrag og informasjons-virksomhet, for å øke kunnskapen om sin virksomhet. Derigjennom håper han å øke forståelsen for hvor viktig det er for avdelinger, så vel som for enkeltmann å forholde seg til alle truslene i dette domenet.

I samtale med Kampenes kommer det frem at omorganiseringen av Cyberforsvaret er meget omfattende, men positiv utfordring. De går fra å være organisert i to avdelinger, til å bli seks underavdelinger. Det innebærer blant annet at taktisk ledelse, som til nå har hatt base på Kolsås, forflyttes til Jørstadmoen. I omorganiseringen ligger det også en revurdering av operasjons- og driftskonseptet, definering av fag- og profesjonsutdanningen, samt en gjennomgang av systemporteføljen. I følge Kamp-

«Cyberforsvaret er til for krigerne i Forsvaret. Vi vinner ingen kriger, men gjør det mulig for andre å slåss og vinne mest mulig effektivt, med minst mulig risiko»

Generalmajor Inge Kampenes sjef CYFOR

enes skal hele den nye organisasjonen være på plass innen 1. august 2018, samtidig som storøvelsen «Trident Juncture» planlegges og gjennomføres. Alt dette i tillegg til de løpende leveransene til Forsvaret. Når Jørstadmoen nå både materiell- og personellmessig kommer til å «vokse» kraftig, vil det i følge Kampenes nødvendigvis komme noen utfordringer på EBA-utbygging og det at personellet m/familier forflyttes til Lillehammer.

Sjef Cyberforsvaret har også gjort seg mange tanker rundt fremtidige materiell-investeringer og anskaffelsesrutiner. Det er satt av fem milliarder kroner på en fireårs periode, og vi må anskaffe det vi får behov for, og ikke det vi hadde behov for i går, sier Kampenes. I det ligger det at anskaffelsesprosessen må gå raskere, slik at materiellet ikke allerede er utdatert når man mottar det. Et tettere samarbeid mel-

lom oss som bruker, FMA, FFI og industrien i hele prosessen (treparts-samarbeidet), vil være en forutsetning for å få dette til, mener Kampenes.

En annen pågående prosess, er Kampenes sitt ønske om en vridning på fordelingen mellom sivile og militære ansatte. I dag er det fordelingen 60/40 sivile/militære. Her ønsker han i første omgang en fordeling 45/55. Dette for å øke beredskaps- og reaksjonsevnen i Cyberforsvaret, og for bedre å kunne understøtte operasjoner nasjonalt. På sikt ønsker Kampenes seg OR-kategorier inn som operatører, for å høste gevinstpotensialet som ligger i den nye spesialistordningen. Kampenes sliter imidlertid litt med både å rekruttere og beholde personell. Noe som i følge han selv kan komme av at dette er meget ettertraktet kompetanse ute i det sivile næringsliv.

Generalmajoren er per i dag meget fornøyd med dagens og fremtidens budsjettssituasjon for Cyberforsvaret. Han mener han er i stand til å levere det som kreves av forsvarsgrenen, under forutsetning av at ønskede materiellinvesteringer kommer på plass raskt nok, og ikke minst at han beholder/får tilstrekkelig med personell med rett kompetanse. Kampenes har utfordringer med å bygge opp organisasjonen sin til å kunne håndtere fremvoksende trusler i det digitale rom, og til å implementere konsekvensene av tankene om cyberdomenet som kommer fra NATO. Her ønsker han aktivt å samarbeide tett med andre nasjoner og sivile partnere for å raskest mulig sikre at gevinstene av det nye domenet blir høstet, og at implementeringen skjer raskest mulig i Forsvaret.

Forsvarets ingeniørhøgskoles
mestringsøvelse Sjef for
Cyberforsvaret generalmajor Inge
Kampenes besøker øvelsen.

«Alt som er knyttet til et
nettverk kan bli hacket

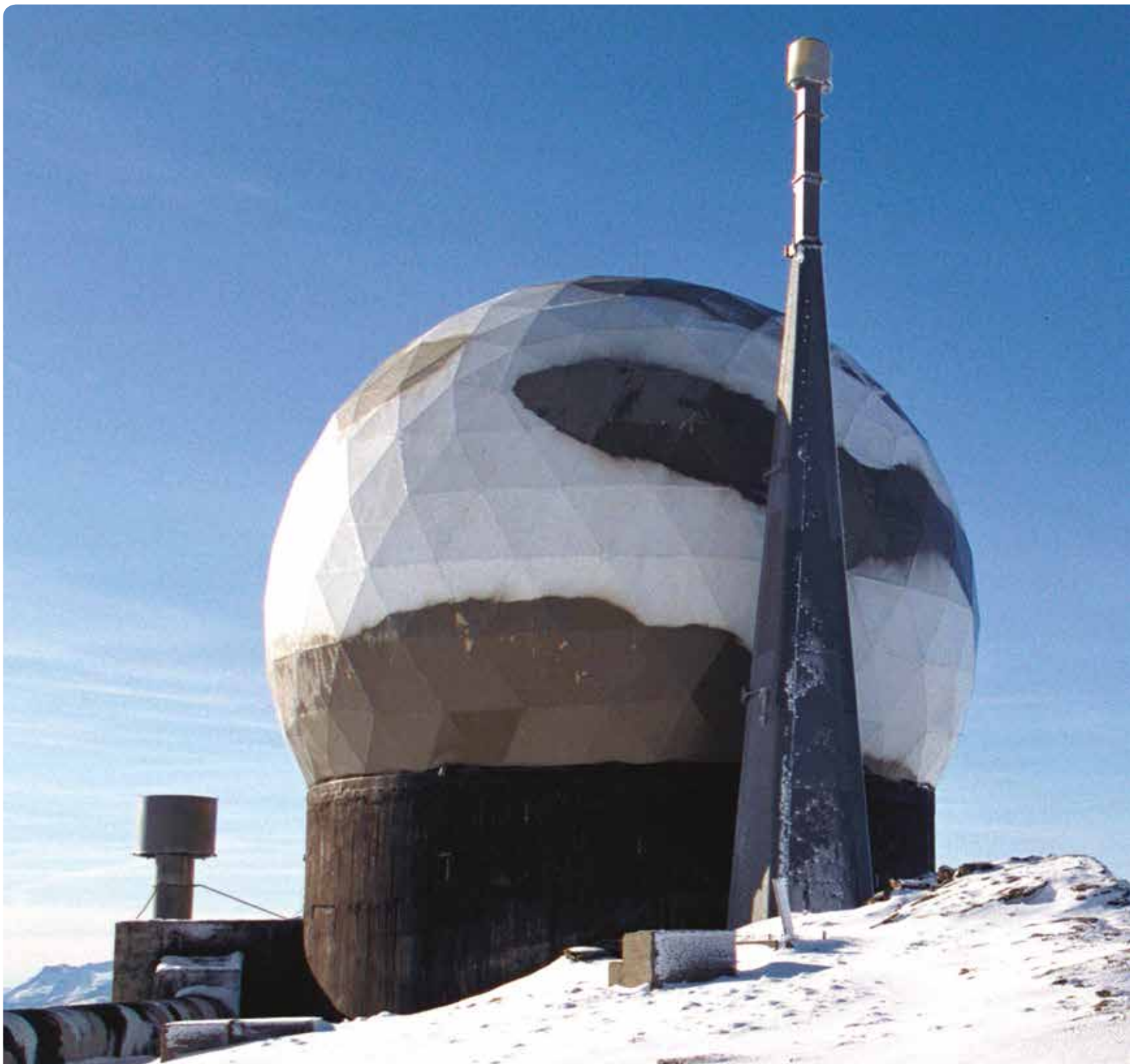
– alt er knyttet til nettverk

– alt er derfor sårbart»

*Beckstrøms lov om
cybersikkerhet*

fakta

Cyberforsvaret (CYFOR) skal være pådriver for digitaliseringen og moderniseringen av Forsvaret, noe som i dag er viktigere enn noen gang. CYFOR skal også sørge for effektiv utnyttelse av Forsvarets ressurser innen informasjons- og kommunikasjons-teknologi. CYFOR ble etablert i september 2012, og har i dag ca 1200 ansatte, fordelt over 58 tjenestesteder, med materiell på 350 lokasjoner i landet. Hoved-lokalitetene er Jørstadmoen og Kolsås. En målsetting for denne fremtidsrettede og stadig mer aktuelle virksomheten, er dessuten å øke forståelsen for at cyberdomenet er et fysisk operativt stridsdomene. Cyberdomenet ble for øvrig erkjent som et krigføringsdomene av NATO i juli 2016. CYFOR består i dag av følgende avdelinger: Cyberforsvarets CIS-regiment (CCR), Cyberforsvarets IKT-tjenester (CIKT), Cyberforsvarets våpenskole (CVS), Cyberforsvarets cybersikkerhetssenter (CSS), Cyberforsvarets base- og alarmtjeneseter (CBA), og Forsvarets arkivtjeneste (FAT).

AV KNUT STØVNE

Forsvaret anskaffer en rekke kapasiteter som har som mål å kontrollere og hevde suverenitet i norsk luftrom. F-35 er den mest omfattende. Offisersbladet har sett nærmere på noen av de andre operative systemene som skal bidra til kontroll og nektelse i luftrommet.

I statsbudsjettet for 2018 finner vi følgende formulering under kapitelet om fremtidige investeringsprosjekter i Forsvaret: "Store deler av dagens sensorstruktur for militær luftover-

våkning nærmer seg raskt utløpet av sin levetid, og må oppgraderes for å møte framtidens operative utfordringer."

Derfor er Forsvaret i gang med et generasjonsskifte på radar-området. Dagens radarkjede for kontroll og varsling består av stasjonære radarstasjoner på fjelltopper fra Hedmark og Rogaland i sør, til Troms og Finnmark i nord. De fleste av disse må skiftes ut.

– Mange av radarene i luftvarslingskjeden har operert i veldig mange år. Radarkjeden er nå preget av at flere av radarene har blitt tekno-

logisk foreldet og nærmer seg slutten av sin levetid, sier oberstløytnant Edvin Rugset. Han er prosjektkoordinator og leder prosjektgruppe P2078 i Luftforsvarsstaben.

GAMMEL OG NY TEKNOLOGI

De yngste radarene i kjeden befinner seg i Troms og Finnmark, og benevnes SINDRE II. De ble operative rundt 2005. I følge Fremtidige anskaffelser til Forsvarssektoren (FAF) 2017-2025, er det planlagt at Sindre II-radarene skal oppgraderes for å forlenge deres levetid. Dette

Kontroll og nektelse i luftrommet

vil eventuelt skje rundt 2025, og har en kostnadsramme opp mot 1,3 milliarder kroner. – Det er foreløpig ikke endelig bestemt hvorvidt Sindre II-radarene blir levetidsforlenget eller eventuelt erstattet med ny løsning, sier Edvin Rugset.

SINDRE II-radarene er "gammel teknologi". De nye enhetene i radarkjeden vil med stor sannsynlighet ha en aktiv fasestyrt matrise-antenne (AESAs). Dette er ikke til hinder for at de kan jobbe sammen med radarer med eldre teknologi. – Luftforsvaret har i en

årrekke benyttet flere radartyper med ulik teknologi til produksjon av luftbildet, og de ulike sensorbidragene kan integreres på en hensiktsmessig måte, sier Edvin Rugset.

En AESA-antenne består av tusenvis av sender/mottaker-moduler. Den kan sende ut radiobølger på forskjellige frekvenser samtidig, noe som gjør den egnet som en multirolleradar. En AESA-antenne kan også spre strålingen i et bredere sett av frekvenser. Dette gjør dem vanskeligere å oppdage. Det er denne type radar som sitter i nesen på F-35.

NATOS INTEGRERTE LUFTFORSVAR

De eldste SINDRE-radarene ble operative tidlig på 90-tallet. De benevnes SINDRE I, og befinner seg ved Eigersund, Måløy og på Vestvågøy. SINDRE står for silomontert, nedsenkbar, dekkbar radarenhet. Radarantennene kan senkes ned og dekkes til i en silo dersom de blir utsatt for trusler. I følge Rugset er det lite aktuelt å anskaffe nye nedsenkbare radarer.

Normal levetid på en radar er ca 20 år. For å sikre at SINDRE I-radarene kan være operative

Oberstløytnant Edvin Rugset.

Kontrollrommet på Mågerø før det ble lagt ned.

Kontrollsenner inne i fjellet på Sørreisa.

Sindre radar.

Sindre radar, lukket.

fram til ny løsning er på plass, skal de oppgraderes. Oppgraderingen vil i hovedsak bestå av at analoge komponenter erstattes med digitale. Antennene og senderne skal ikke skiftes ut.

Oppgraderingen finansieres av NATO og det er SAAB som utfører den.

Under den kalde krigen var anskaffelser til radarkjeden for kontroll og varsling finansiert av NATO. Fra 2004 har nye investeringer vært et nasjonalt ansvar. Likevel inngår radarkjeden i NATOs integrerte luftforsvar og rapporterer til alliansens overvåkningssenter i Udem i Tyskland. Luftbildet i norsk og tilstøtende luftrom produseres av kontroll- og varslingssenteret på Sørreisa og overføres til Udem.

HYLLEVARE

Kilder Offisersbladet har snakket med hevder at den tekniske statusen på radarene er dårlig, og at det er vanskelig å få tak i reservedeler. Dermed haster det å få nye sensorer på plass. Dette indikerer at Forsvaret bør kjøpe utprøvd

hylleware fremfor å starte et eget utviklingsløp.

Edvin Rugset opplyser at P2078 nærmer seg slutten av definisjonsfasen. Anbefalt fremskaffelsesløsning er oversendt Forsvarsdepartementet, og er nå gjenstand for ekstern kvalitetssikring. Planen er å erstatte de fleste av dagens radarer med nye. – En ny løsning vil trolig bli operativ på midten av 2020-tallet, sier Rugset.

Offisersbladet har tidligere skrevet om radarløsninger fra Northrop Grumman som kan være blant kandidatene når radarkjeden skal fornyes. Etter det Offisersbladet kjenner til er også SAAB, Thales, Lockheed Martin, BaE og Raytheon blant mulige kandidater.

Rugset forteller at det kan bli aktuelt å etablere radarstasjoner på enkelte nye steder og han bekrefter at det vurderes å anskaffe et antall mobile radarer. Han vil ikke si noe om hva dette kan innebære av personellbehov.

LANGTREKKENDE LUFTVERN

Et annet prosjekt som er relevant når vi snakker

om kontroll og nektelse i luftrommet, er P7627 Langtrekkende luftvern. I følge FAF 2017-2025 skal prosjektet gjennomføres i tidsrommet 2022-25. Kostnadsrammen er anslått til 3-5 milliarder. Dette beløpet synes i utgangspunktet urealistisk lavt.

Romania, Polen og Sverige har alle besluttet å anskaffe langtrekkende luftvern for å møte de økte sikkerhetsutfordringene i vår del av verden. Alle har valgt det utprøvde, men kostbare Patriot-systemet fra det amerikanske selskapet Raytheon.

Romaniens anskaffelse er det mest omfattende. I følge nettstedet DefenceNews skal det bestå av sju batterier med tre utskytningsenheter i hvert, radarer, kontrollstasjoner og annet støttemateriell. Romania planlegger å kjøpe 16 avanserte PAC-3 og 56 enklere GEM-T missiler. Kostnadsrammen ligger i størrelsesorden 3,9 milliarder USD (30 mrd NOK).

Den polske anskaffelsen skal blant annet inneholde 16 utskytningsenheter, 4 radarer og

Våre langtrekkende radarer plasseres på fjelltopper, der værforholdene kan være tøffe.

Sørreisa radarstasjon.

Det amerikanske Patriot luftvernet.
Foto: Offisersbladet.

208 avanserte PAC-3 missiler. Polen skal bruke en egenutviklet kommando og kontrollsystem. Polakkene forhandler nå om pris, og beløpet varierer mellom fem og ti milliarder USD, avhengig av hvilke kilder som nyttes.

Svenskenes prosjekt har en estimert kostnad på 3,2 milliarder USD, eller ca 25 milliarder NOK. For dette får Sverige 12 utskytningsenheter, 4 sett med radar og kontrollstasjon, 200 PAC-3 missiler og 100 missiler typen GEM-T.

INDUSTRISAMARBEID OG GJENBRUK

Mot denne bakgrunn kan det være naturlig å spørre seg hvilken kapasitet man ser for seg å anskaffe for 3-5 milliarder kroner. Industrisamarbeid og gjenbruk kan være svaret.

Offisersbladet er kjent med at Kongsberg KDA, Nammo og Raytheon har innledet et samarbeid for å utvikle et nytt luftvernmissil basert på dagens AMRAAM-missil (nyttet i NASAMS). Forsvarsdepartementet støtter samarbeidsprosjektet finansielt.

AMRAAM Extended Range (+) skal bestå av en kontrollseksjon fra KDA, to rakettmotorer fra Nammo, og en frontdel med styreenhet og stridshode fra Raytheon. Målet er at AMRAAM ER+ skal ha en rekkevidde som er mer enn dobbelt så lang som den opprinnelige AMRAAM, men neppe så lang som Patriot-missilene.

Det nye missilet blir vesentlig lenger enn dagens AMRAAM-missiler, derfor må det også utvikles en ny og lengre utskytningsenhet. Etter det Offisersbladet kjenner til, jobbes det for at NASAMS-arkitekturen for kommando og kontroll skal gjenbrukes. Derfor er det i stor grad snakk om missiler og radar som skal nyanscaffes.

MULTIROLLE-RADAR

Et kjernespørsmål blir om de nye varslingsradarene bare skal ha en kontroll og varslingsrolle, eller om de også skal kunne løse andre oppgaver, som for eksempel som sensorer for nytt langtrekkende luftvern.

På spørsmål om det er aktuelt å anskaffe en

multirolle-radar som kan løse oppdrag både som luftvarslingsradar og ildlederradar, svarer Edvin Rugset at P7627 Langtrekkende område-luftvern skal gjennom en konseptfase der forskjellige løsningsalternativer vil bli vurdert. – Fra Luftforsvarets side er det viktig at sammenhengen mellom nye luftvarslingsradarer og nye radarer til et langtrekkende luftvern blir nøye vurdert, sier han.

I tillegg til de langtrekkende overvåkningsradarene og ildledningsradar for langtrekkende luftvern skal det anskaffes flere militære radarer i årene som kommer. Dagens NASAMS skal ha nye radarer, det nye kampluftvernet til Hæren skal ha en radar, og artillerilokalisingsradarene er i ferd med å nå utløpet av sin levetid. Kilder Offisersbladet har vært i kontakt med anslår at det total vil anskaffes mellom 30 og 50 radarenheter når en regner inn alle prosjektene.

Våre nye ubåter er i rute

Ubåtprosjektet er i rute, og kontrakten med ThyssenKrupp vil bli undertegnet i 2019. Byggingen skjer i 2022-2024 og den første nye norske ubåten vil klappe til kai ved Haakonsvern i 2026.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Industrisamarbeidet er i tråd med nasjonalt forsvarsindustrielt samarbeid, og ubåtene skal leveres med ett års mellomrom frem til 2030. De har en levetid frem til 2060. Med de nye tyske «212»-ubåtene vil evnen til å operere skjult bli betydelig forbedret. Denne egenskapen er hovedpilaren for ubåtene. De skal også kunne oppholde seg lengre under vann enn de gamle. I tillegg skjer det nyvinning innen batteriteknologi og nye navigasjonssystemer.

De seks ubåtene av Ula-klassen, som ble

Dagens Ula-klasse ubåt i Marinen.

levert i 1989-1992, synger snart på siste verset. De var designet for 30 års drift, men takket være kjøp av kritiske reservedeler og god planlegging vil fire av de seks være operative til 2028. Da er de 35 år gamle.

TORPEDOER UBÅTENES HOVEDVÅPEN

Avanserte torpedoer blir de nye norske ubåtenes hovedvåpen. De har ikke bare en betydelig lengre rekkevidde enn før, men det er omtrent umulig å beskytte seg mot dem. Hvilken torpedotype som Norge velger er ennå

ikke avgjort, sier kommandør Oliver Berdal til Offisersbladet etter FSi sin Programkonferanse Sjøsystemer i Bergen i mars.

Både tyske Atlas DM 2A4 og italienske Black Shark som er kommet på markedet de siste år har rekkevidder på over 50 km og er solgt til en rekke marinere globalt. De trådstyrte Atlas-torpedoene brukes av Tyskland, Israel, Spania, Tyrkia, Pakistan og Colombia. Hastigheten er nær 100 km/t. mens krigshodet er 260 kg. Med PBX, tilsvarende 460 kg. TNT. Ytterligere ytelser er klassifisert.

Sjømålsmissiler inngår ikke i de nye ubåtene.

Atlas SeaHake DM 2A4.

De anses ikke nødvendig. Forsvaret har allerede tre plattformer for sjømålsmissilet og trenger ikke en fjerde. Fienden kan lettere beskytte seg mot missiler enn mot torpedoer. Ubåtene vil ha større rom for spesialstyrker enn før. Når det gjelder nye batterier arbeider Forsvarsmateriell med saken.

-Forsvarsmateriell vil bestemme hva som er best for ubåtvåpenet, sier kommandør Oliver Berdal.

Kommandør Oliver Berdal, leder Forsvarsdepartementets avdeling for økonomi og styring.

30 MILLIARDER

Det er offentlig kjent at ubåtprosjektet koster ca. 30 milliarder kroner, og er det største forsvarsprosjektet siden F-35 anskaffelsen. Men det kom ikke en lyd fra foredragsholderne i Bergen om denne kostnaden.

Dette har vært et langt prosjekt. Utredningen om nye ubåter startet i 2007 og man var gjennom tre runder med ekstern kvalitetssikring og like mange regjeringsbehandlinger før Stortinget vedtok fire ubåter våren 2017. Dette antallet er helt nødvendig for å ha et robust ubåtvåpen og et bærekraftig kompetansemiljø.

Ubåtkjøpet hviler på et «Memorandum of Understanding» om strategisk samarbeid mellom Tyskland og Norge om samkjøp av identiske ubåter, pluss felles utdanning, trening, drift og vedlikehold. Med andre ord satses det på de berømmelige stordriftsfordeler. I tillegg satser MoUen på missiler(men ikke for ubåtene) økt marinesamarbeid, forskning og utvikling og industrisamarbeid som til sammen skal tilsvare kontraktsverdien. Ubåter har aldri vært billige, men denne anskaffelsen vil sikre markedsgang for norsk forsvarsindustri og bidra til verdiskapningen i Norge.

Norge har hatt et vellykket ubåtsamarbeid med Tyskland i mange år. De første Kobben-ubåtene fra 1960-tallet var basert på tysk teknologi fra den andre verdenskrig. Ula-klassen var en videreføring av den samme teknologien.

TKMS sin U-212 fosser frem i overflatestilling.

Det tysk-norske samarbeidet innebærer også et «joint venture» mellom Kongsberg TKMS og Atlas Elektronik som i fellesskap skal levere kampledelsessystemet til de to marinene. Det skal være potensiale for salg til tredjeland, fikk vi høre. Tyskland planlegger også å kjøpe norske sjømålsmissiler fra Kongsberg til andre deler av Bundesmarine.

NYTT ANLEGG PÅ HAAKONSVERN

Ubåtprosjektet har også en omfattende infrastrukturplan for vedlikehold på Haakonsværn. Det jobbes for at tyske ubåter også skal ha tilgang til anlegget. I skissen som ble presentert under Programkonferansen i Bergen, skal vedlikeholdsanlegget bygges nedenfor helikopterlandsplassen på nordsiden av Haakonsværn. Det har vært jobbet i fem år med gjenbruk av eksisterende eiendom, bygg og anlegg og oppgradering og tilpasning til den nye tid som er i emning. Forprosjektet foregår nå. Byggestart ventes tidlig på 2020-tallet slik at det etter planen skal ta imot den første ubåten i 2026.

Ingen i Forsvarsdepartementet ønsker ennå å si noe om prisen på Haakonsværnanlegget. Mange tall svirrer rundt, mer eller mindre faktabasert. Først våren 2019 ventes et klart estimat.

FIRE UBÅTER ER FOR LITE

Det er uklokt av Norge å kjøpe bare fire tyske «212A» ubåter. For det første er antallet for lite, noe som kan bety det første skritt mot nedleggelse av ubåtvåpenet. For det annet representerer «212»-typen konvensjonell teknologi som riktignok er velprøvd, men uten særlige utviklingsmuligheter. Denne muntlige «Torpedo» skytes ut med stor kraft av admiral (p) Jan

Jæger som har jobbet med ubåter gjennom mesteparten av livet. Meritt-listen omfatter både stilling som ubåtsjef og sjef for ubåtvåpenet. I dag er Jæger talsmann for ubåtprosjektet i Sjømilitære Samfunn i Bergen.

Admiral (p) Jan Jæger talsmann for ubåtprosjektet i Sjømilitære Samfunn i Bergen.

OPSJON FOR TO UBÅTER TIL

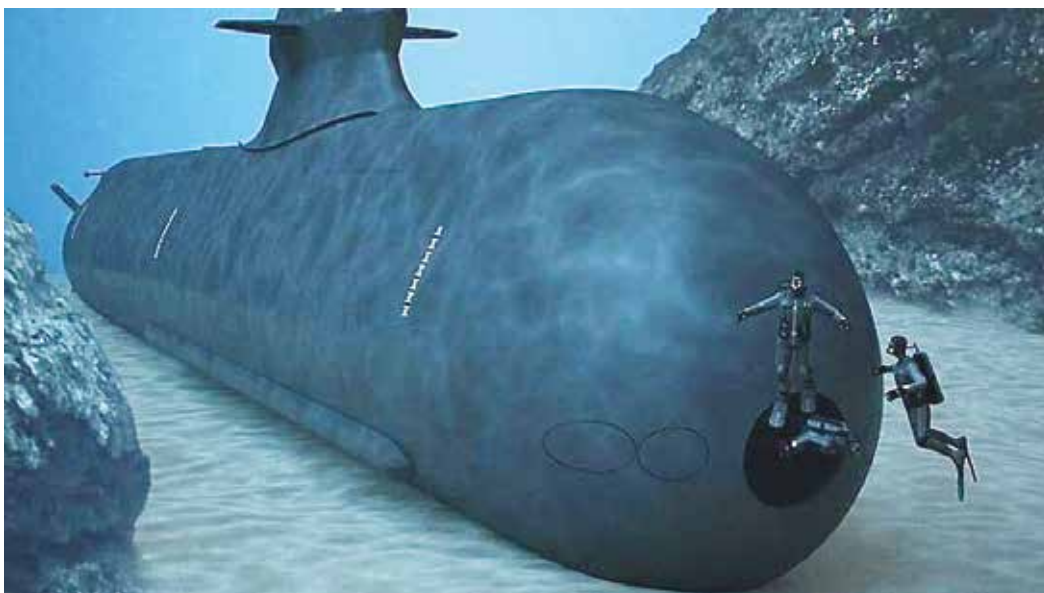
Han mener at Norge i den kommende forhandlingsfasen må få en opsjon på minst to ubåter i tillegg til de 4 som det skal forhandles om. Vi kjenner så altfor godt til hvordan det har gått med nasjoner som har forsøkt å operere fire ubåter eller færre. Det går ikke i lengden.

Dersom Marinen blir pålagt dette antallet, er det et alt for tynt grunnlag til å opprettholde et stabilt nivå på ubåtkapasiteten, vedlikehold, våpenutvikling, utdanning osv. Behovet for minst 6 ubåter ble klart anbefalt av ubåtvåpenet og Forsvarssjefen. Det var også et høyt ønske fra sjefen for Sjøforsvaret. Forsvarsdepartementet har glatt valgt å overse dette i første omgang. Vi får håpe at noen der inne tar til fornuft i løpet av prosessen.

Danmark opplevde at det 90 år gamle ubåtvåpen ble nedlagt for noen år siden. Den danske marinen hadde ytterst få ubåter. Polen kan bli nestemann ut, men Nederland unngikk dette så vidt.

Jæger summerer opp sine hovedinnvendinger mot anskaffelsesprosessen som Forsvarsdepartementet kjører og som kan bli dyrt for Norge:

- Nedvelgelse til kun en kandidat er uheldig før man begynner forhandlinger. I dette tilfellet betydde det imidlertid svært lite ettersom det ble politisk bestemt at vi skulle inngå et industrisamarbeid med Tyskland. Da er det naturlig at vi skal forhandle med tyskerne sammen med den tyske marinen. Vi har ingen annen leverandør på vent som vi kunne ha vendt oss til dersom forhandlingene ikke gikk i ønsket retning. Dette er selvfølgelig Thyssen-Krupp vel kjent med og vil utnytte dette til eget beste i forhandlingene som starter i slutten av 2018
- Tyskerne har ikke klart å utvikle moderne litium-batterier med tilfredsstillende sikkerhet for de nye ubåtene. Jeg håper dette kan omgjøres, men det blir en svær ekstrakostnad. De er heller ikke klare for missiler. Dette er en svakhet. Jeg håper at dette kan omgjøres i løpet av byggetiden, men det blir en svær ekstrakostnad. Sjømålsmissilet NSM inngår ikke i pakken, noe som jeg synes er merkelig ettersom Forsvaret selv understreker betydningen av det å ha langtrekkende missiler med stor treffnøyaktighet. Skal Marinen ha det i ubåtene, og det bør de ha i båter som skal operere til bortimot 2060, blir det igjen et stort tillegg i prisen.

Resultatet av Viking prosjektet_ svenskenes ubåt A 26.

- Ubåtene har begrenset kapasitet til å operere med spesialstyrker. Ubåtene burde ha vært større, med plass til moderne våpen og til fasiliteter for utsetting/inntaking av AUV-farkoster (autonome undervannsfarkoster).

Norge. Sverige fortsatte alene og har nå «A26»-ubåten operativ. Vikingprosjektet var fremtidsrettet og hadde bl.a. luft-uavhengig fremdriftsmaskineri.

INGEN ER OPERATIVE

Det er kjent at hele den tyske ubåtflåten i flere måneder ikke har vært operativ. Den kunne ikke en gang ha senket en seilbåt. Årsaken til misæren er at den tyske marinen av økonomiske grunner sluttet å opprettholde flyten av reservedeler. I stedet kjøpte den reservedeler etter hvert som behovene oppstod eller tok dem fra ikke-operative fartøyer. Politikken har forårsaket enorme forsinkelser og akkumulert «backlog». Dette er første gang i den tyske marinens historie at ingen ubåter er operative. I midten av 2018 ventes de tre første å seile på tokt igjen, etterfulgt av en fjerde i november.

IKKE FERDIGUTVIKLET

Det er en politisk avgjørelse at vi gikk sammen med Tyskland i ubåtanskaffelsen. Før avgjørelsen forsva myndighetene seg at Norge ikke ville inngå i et utviklingsprosjekt. Men «212»-ubåtene er nettopp det. «212CD» (Common Design) har ennå langt igjen før den er ferdig og det mangler mye før vi får ubåter som tilfredsstillende optimale norske krav. Jeg går ikke inn i detaljer her, da de er graderte. Det er det som er inni skroget som lager kampkraften, ikke at ubåtenes skrog ligner på noe som er bygget for 20 år siden.

Jæger mener at det nordiske Viking-prosjektet på 1980-tallet om felles ubåtbygging uten tvil kunne blitt et godt prosjekt om det hadde blitt fullført. Men først trakk Danmark seg ut. Deretter

NSM utskyting fra marinefartøy.

Vårens vakreste eventyr litt tidlig og to ganger

I løpet av to travle vintermåneder ble det landet en avtale om framtidens pensjon for offentlige ansatte mellom Regjeringen og Hovedorganisasjonene. Ny offentlig tjenstepensjon har vært en lang prosess og det er forhold flere år tilbake i tid som ligger til grunn for den avtalen som kom på plass nå. Det framforhandlede resultatet skal nå sendes ut på uravstemning blant våre medlemmer. Jeg er meget godt fornøyd med at vi har fått en avtale på plass gjennom et forhandlingsløp. Her har begge parter bidratt til å få på plass en pensjon for framtiden med de rammebetingelser som ligger til grunn. Her har særlig levealdersjusteringen vært et element som måtte håndteres. Det er lagt inn garantier for opptjening i gammelt system i avtalen, utvidede overgangsordninger og en solid beskrivelse for særalder. Et område som naturligvis har vært viktig for BFO. I kapittelet om særalder i avtalen, er det tydeliggjort at behovet for sikkerhet og beredskap må sees i sammenheng med et framtidig behov for særaldersgrenser. Selv om hovedprinsippene er landet gjenstår det for oss tre prosesser av betydning. For det første blir pensjonsgrunnlag, totalinntekt og ikke kun lønn, et tema i årets tariffoppgjør.

Dette er nå viktigere enn tidligere og er allerede lagt inn som et av våre krav. For det andre vil det til høsten starte en prosess for å se på særaldersgrenser i det nye pensjonssystemet. Et arbeid som skal foregå mellom partene. Det tredje elementet blir et eget løp i 2019 for å se på hvilke grupper som skal ha særaldersgrenser i framtiden og hvilken alder denne skal ligge på.

I det videre arbeidet er det noen hovedmoment som er avgjørende for å sikre framtidens pensjon for militært tilsatte. Vi må sikre gode overgangsregler også når det gjelder et eventuelt endret nivå på avgangsalder. En særalder med plikt til å fratre må inneholde en mekanisme som sikrer pensjonsnivå i sammenheng med levealdersjustering. Og grunnlaget for en særaldersgrense må tydeliggjøres slik at dette står fast over tid. Alle disse områdene blir viktige i de kommende forhandlingene og det er viktig å få dette på plass slik at en i 2020 kan ha en helhetlig offentlig tjenstepensjon, inklusive vi med særalder, som er kommet på plass i tett samarbeid mellom partene.

I 2018 gjennomføres det også hovedoppgjør i Staten. I tillegg til økonomi åpnes hele tariffavtalen i staten. Årets oppgjør blir krevende og spennende gitt at det er første gang en går inn i forhandlingene med flere ulike tariffavtaler. For BFO er det viktig å sikre utviklingen av vår egen avtale. En avtale som har en god innretning og som gir mange muligheter. Det at vi de to siste årene har sikret en generell utvikling og styrket verdien av avtalen viser dette til det fulle. Det å fortsette den utviklingen sammen med et særlig fokus på pensjonsgrunnlag for all inntekt blir våre hovedelement i 2018. Det innebærer prioritering av et generelt tillegg og mulighetene for lokale forhandlinger ute i Forsvaret. Det blir også viktig å se på praksis sammen med innholdet i dagens tariffavtale. På de områdene forvaltningen ikke er i samsvar med innholdet er det avgjørende å få best mulig sammenheng. Jeg mener at dette vil styrke legitimiteten og gi større forutsigbarhet for alle parter. Det å fortsatt ha fokus på å utvikle er med på styrke samarbeidet og forhandlingsmodellen. Her skal BFO være en bidragsyter til å se nye løsninger og være proaktive i det å fremme disse, gjerne i tett samarbeid med Forsvaret og de andre avtalepartene.

Norge og Norden sees ofte på som noe annerledes når det gjelder samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene. Vårt repartissamarbeid har vist sin suksess over tid hvor vi har hatt god produktivitetsvekst, en stabil lønnsutvikling og ansvarlige partere.

Medbestemmelse og samarbeid på arbeidsplassen er et viktig fundament. Jeg opplever at det er slik vi har det i Forsvaret og Staten og at det er slik vi fortsatt ønsker å ha det. Derfor er det trist å oppleve det som nå skjer i Danmark med en opprivende konflikt mellom arbeidstagerorganisasjonene og Regjeringen. Vår modell som har fungert bra og gitt enormt mye velferd og utvikling over tid står på spill, og vår støtte går til våre Danske kolleger og venner som står opp for den Nordiske modellen, og som tror på merverdien av medvirkning og medbestemmelse i framtiden.

Jens Jahren
Leder BFO

Forsvar i endring – når blir det for mye?

Siden nyttår har jeg gjennomført en (uhøytidelig) analyse av hva som rører seg av endringer, omstillinger, flyttinger, nedleggelser, effektiviseringer og oppbygginger. Det var interessant!

Analysen jeg har gjennomført er basert på både dokumenter, tilbakemeldinger fra linja, fra våre tillitsvalgte og samtaler med ansatte. Og jeg må vel si at listen og omfanget har blitt lenger enn hva jeg hadde trodd – den er nå på over 80 endringsprosesser. Og jeg vet at dette ikke er det endelige bildet. Det er nok godt over hundre pågående og planlagte prosjekter for 2018 – alene! Så kan man jo lure på hvorfor dette er viktig. Enhver endring krever ressurser. Det er først og fremst stabskraft, arbeidstid, tid, energi – og til slutt penger. Hvor mye dette koster Forsvaret vet jeg ikke – men det er ikke tvil om at dette er en reell ekstrabelastning i et ellers travelt år. Men dette er jo tvingende nødvendig – og det skal løses nå. Eller er det slik?

Mange av de virkelig store omstillingene er drevet frem av politiske beslutninger og pålegg fra Forsvarsdepartementet. Men det er også mange som kommer som initiativ på DIF-nivå alene eller som oppdrag generert av Forsvarsstaben. Hver for seg er de overkommelige – det samlede bildet er så å si umulig å løse innenfor de retningslinjer som skal styre prosessene. For dette er faktisk definert og forankret gjennom en egen avtale mellom partene i Staten, og i Forsvaret har vi en mer detaljert avtale som

regulerer hvordan «vi løser dette hos oss». Den heter FPH del G.

FPH del G er egentlig enkel å forholde seg til. Den gir en meget god beskrivelse av hvordan endringsprosesser skal håndteres mellom partene, og den er videre tatt inn som et prosjektstyringsverktøy som vi benytter – METFOR. All behandling, steg for steg, inkludert AMU-behandling og forholdet til både Arbeidsmiljøloven og HATA, dette er tatt inn som arbeidspakker og milepæler. Dette er egentlig plankekjøring.

Det kan virke som at alle prosesser har for dårlig tid. Og den eneste måten å løse dette på er å forsøke å kortslutte METFOR-linjalene mener prosjektleder. Og da går jo tiden i møter, argumentasjon, sågar krangler – før man på et eller annet tidspunkt gjennomfører et møte på toppnivået som fastslår at «FPH Del G skal følges». Kostnaden på denne delen av prosessen? To-tre uker og involvering av flere fra begge sider av bordet på flere nivåer. Og dette skjer i så å si alle prosesser til tross for at man har det travelt og sliter med knappe ressurser. Dette kan ikke være effektivt.

Forsvaret skal i løpet av 2018 nedbemanne med mer enn 230 ansatte. Det skal spares inn mange hundre millioner kroner. Samtidig

sier alle at «det blir unntakstilstand hele høsten fordi «Trident Juncture» blir så omfattende. Betyr dette da at «alt skal være klart før sommerferien? Jeg håper ikke det – for da vil dette skape store behov for å rydde opp i etterkant – eller ha en «stabiliseringsfase» fordi man ikke klarte å skape tilstrekkelig kvalitet i den første endringsprosessen.

Jeg påstår at Forsvaret har for mange endringer gående samtidig. Og de som leder hvert enkelt prosjekt får for liten tid til å planlegge, gjennomføre og kvalitetssikre hele arbeidet. Forsvarsstaben har nok også en utfordring i å kunne vurdere helheten og de totale konsekvensene av det som skjer. Summen av alt blir mye energi går til spille og at effektiviteten går ned. Resurser som kunne vært benyttet til operativ virksomhet brukes nå til å generere og prosessere interne prosjekter som ikke gir økt evne (min påstand). Kan dette snus? Ja. Første steg er å avdekke og behandle alle endringene et sted – for eksempel FHAMU. Da vil den totale risiko og ressurspådrag bli synliggjort. Resten handler om ansvarlig ledelse.

Viggo Holm
BFOs kompetanseutvikler

endringer
nedleggelser
effektiviseringer
flyttinger
omstillinger
oppbygginger
endringer
flytt.
nedleggelser
omstil

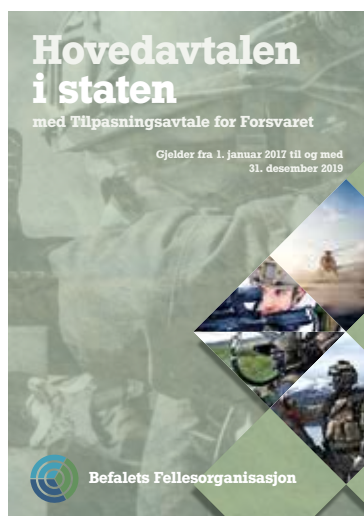
OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 2/2018

Det skjer mye ute i den enkelte driftsenhet. Samarbeidet mellom partene fungerer i hovedsak veldig godt, men det er alltid rom for forbedringer. Etter nærmere 14 mnds arbeid med ny Tilpasningsavtale for Forsvaret er det naturlig at vi bruker noe plass om avtalen i dette omstillingsbrevet. På tariffsiden er det noe bevegelse, herunder ett og annet lyspunkt, men hovedsakelig er forhandlingene krevende. Vi har intervjuet leder YS Stat Pål Arnesen om den nye pensjonsavtalen her, men se også pensjonssidene.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

NY TILPASNINGSAVTALE I FORSVARET

Etter 2-3 måneders arbeidsmøter og 20 forhandlingsmøter kom vi i mål med en avtale, som tar oss et steg videre. Svært mange saker ble debattert og partene har en god forståelse av hva vi legger i de enkelte paragrafene.

Fra protokollen

- HA/TA § 13: Når ny organisering av Forsvarets høyskole er etablert pr 1.august 2018, skal styret avklare HA/TA § 13.3, siste avsnitt. Hensikten med protokolltilførselen er at styret skal ta stilling til om de skal delegerere forhandlingsfullmakten til sjef Høyskolen, slik at hun har samme fullmakter som øvrige DIF-sjefer i Forsvaret.
- HA/TA § 32: Forsvarets personell skal tilbys kompetanseutvikling som ivaretar Forsvarets behov for kompetanse i fred og krig, samt forberede ansatte på tjenestevilkår T-35 til en sivil karriere.
- HA/TA § 35: Unntak fra HA/TA § 35 er tillitsvalgte som er valgt før 1.januar 2018. Partene er enige om å evaluere TA til HA § 35 innen hovedavtalens utløp, og legge evalueringen samt KMD og hovedsammenslutningenes vurdering av HA § 35 til grunn for kommende reforhandling (jf KMD skriv av 21.november 2017).
- Tilpasningsavtalen gjelder fra 31.januar 2018 og utløper samtidig med hovedavtalens utløp jf HA § 48 (31.12.2019).

Fra iverksettingsskrivet

- Opplæring: Partene er enige om sammen og hver for seg sikre at arbeidsgiver og tillitsvalgte får opplæring og etterlever intensjonen i HA/TA.
- De sentrale partene oppfordrer alle DIFer om å diskutere og lage en opplæringsplan ved inngåelse av Informasjons- og samarbeidsavtalen (I/S-avtalen).
- Det skal etableres I/S-avtale ved alle DIFer. De sentrale partenes intensjon er at del/I/S-avtale også etableres på arbeidsområde. Siste frist for å etablere en I/S-avtale er 1.mai 2018. DIF og HTV setter frist for når revidert I/S-avtale på arbeidsområde skal være etablert.

- Det skal avtales i I/S-avtalen antall evalueringsmøter som skal gjennomføres. På sentralt nivå evalueres samarbeidet mellom de sentrale parter og samarbeidet i hele Forsvaret (DIFer). Det siste evalueringsmøte i året for DIF skal være gjennomført innen 1. desember hvert år. I/S-avtalen for arbeidsområde skal inneholde dato(er) for når evalueringen skal gjennomføres mellom sjef arbeidsområde og ATV.
- HA/TA § 17.4 a Partenes intensjon er at de tillitsvalgte skal gis informasjon om status mht gevinstrealisering-, effektiviserings- og forbedringstiltak etter hvert som dette synliggjøres i det enkelte oppdrag.
- Budsjettforslag og virksomhetsplan.TA synliggjør prosedyre for medvirkning på lokalt og sentralt nivå ifm arbeidet med budsjettforslag og virksomhetsplan. På lokalt nivå skal I/S-avtalen inneholde hvordan den lokale medvirkningsprosessen skal ivaretas/praktiseres.
- Partene er enige om at det er behov for å revidere Forsvarets personalpolitikk (den gjeldende er fra 1998). I iverksettelsesbrevet står det i parentes unntatt lønnspolitikk, men her har BFO fremmet eget krav. Det er åpenbart at Forsvaret trenger en overordnet lønnspolitikk, som synliggjør Forsvarssjefens intensjoner mht bruk av lønn og virkemidler.
- HA/TA § 35: Partene er enige om at valg/utpeking av TV kan vurderes særskilt, uavhengig av TA-teksten, gitt sentral arbeidsgivers aksept.
- Vedlegg 1A og B er en oversikt over Forsvarets DIFer og primærorganisasjoner under Hovedsammenslutningene. Vedlegg 2 gir retningslinjer for medbestemmelsen ved omorganiseringer/omlegginger og endringer i Forsvarets stillingsramme. Vedlegg 3 er en sikkerhetsveiledning, hovedsaklig myntet på de frikjøpte tillitsvalgte og sekretariatene. Vedlegg 2 er en del av Tilpasningsavtalen, øvrige vedlegg er administrative vedlegg som kan endres administrativt.

BFOs merknad: En forutsetning for å kunne inngå en I/S-avtale er at partene har satt seg nøye inn i HA/TA, Forsvarets personellhåndbok (særlig del B og G), Personellpolitikk ved omstillingsprosesser mv. Tariffsaker hører inn under arbeidstidsavtalen ved den enkelte avdeling og ikke i I/S-avtalen. Ta gjerne kontakt med oss om du er i tvil eller trenger støtte.

BFO vil også presisere at vi i forhandlingene fremholdt at arbeidsmiljømessige konsekvenser best behandles i Arbeidsmiljøutvalg, hvor fokuset er på helse, miljø og sikkerhet, det forsvarlige og gode arbeidsmiljøet. Vi fremførte det samme standpunktet skriftlig da vi drøftet Forsvarssjefens virksomhetsplan.

Mange tillitsvalgte sier de har for mye å gjøre, det blir ikke mindre om vi også skal ta på oss ansvaret for behandling av saker ifh til arbeidsmiljøloven, forskriftene, samt arbeidsmiljøbestemmelsen. Når det er sagt, er vi enige at man avgjør behandlingsformen lokalt jf. HA/TA.

Viktige pressieringer i HA/TA

HA/TA § 7.3: Sentralt har vi avtalt at AML § 7-2 (2) bokstav d (andre planer som kan få betydning for arbeidsmiljøet mht forhold i FSJ virksomhetsplan, jf HA/TA § 18.1d som kan få vesentlig arbeidsmiljø-

messige konsekvenser, skal behandles i FHAMU.

Lokalt skal man behandle arbeidsmiljømessige konsekvenser av DIFens virksomhetsplan i samsvar med den lokale I/S-avtalen. Dersom man velger å behandle det mellom partene, skal hovedverneombudet (HVO) delta jf HA/TA § 28. Behandlingen skal skje forut før den siste styringsdialogen med FST, normalt i november hvert år.

Alle øvrige forhold jf AML § 7-2 (2) skal behandles i FHAMU/AMU.

All behandling av de arbeidsmiljømessige konsekvenser skal skje ved bruk av elektronisk verktøy i FIF både lokalt og sentralt.

Opplæring i risikovurdering i FIF

FST har sendt ut et skriv 8.mars 2018 som skisser støtte til DIF for å gjennomføre risikovurderingen. I første omgang skal stillingsbeskrivelse endres (drøftingstema), dernest gjennomføres opplæring i verktøyet den 31/5-2018 på Sessvollmoen. Kurset er forbeholdt personell som skal utføre risikovurderingen. Kurspåmelding i FIF-portalen.

HA/TA § 11 – Medbestemmelse ved omstilling

I Tilpasningsavtalen har vi tatt inn henvisninger til vedlegg 2, Retningslinjer for medbestemmelse ved omorganiseringer mv. Vi oppfordrer partene til sammen å gjennomgå dette vedlegget, jf også FPH del G.

HA/TA § 12 – Medbestemmelse i prosjekter og styringsgrupper

Det siste månedene har det vært betydelige utfordringer i enkelte DIFer mht å involvere de tillitsvalgte i prosjekter og utvalgsarbeid mv. Praksis har vist at dersom de tillitsvalgte utelates, stopper arbeidet opp. Her oppfordrer vi partene til å ha en åpen og fri dialog for å hindre unødvendige forsinkelser.

HA/TA § 18.1 a. Budsjettforslag

På lokalt nivå avholdes drøftingsmøte og HTV avgir en drøftingsuttalelse forut før DIF-sjefens styringsdialog med høyere myndighet jf HA/TA § 7.1. Nå innleverte DIFene sitt budsjettforslag i februar, men det skal ikke forhindre HTVene mulighet til informasjon og evt spille inn sine merknader. I år kan dette skje direkte til BFO sentralt, slik at vi sikrer at HTVenes merknader blir hensyntatt i vårt innspill til Forsvarssjefens budsjettforslag. Vi oppfordrer partene til å finne en fornuftig løsning.

Sentral skal vi drøfte Forsvarssjefens budsjettforslag til FD. Organisasjonenes uttalelse skal legges ved fremsendelsen av budsjettet til Forsvarsdepartementet.

Endringer i virksomhetens drifts- og vedlikeholdsbudsjett skjer sentralt ifm drøfting av FSJ VP, endringer gjennom året skjer gjennom drøfting av Rettelse og tillegg til VP jf HA/TA § 18.1.d. Tilsvarende for partene lokalt.

HA/TA § 18.1. d Virksomhetens planer og planer for hvordan vedtatt budsjett skal disponeres er beskrevet prosessmessig i paragrafen. Prosessen som følger:

- Lokal behandling i DIF: De arbeidsmiljømessige konsekvensene av DIF VP behandles før drøfting av DIF VP, dette skjer etter at DIF har mottatt FSJ VP versjon 1.
- Sentral behandling: De arbeidsmiljømessige konsekvensene av FSJ VP versjon 2 behandles i FHAMU, jf HA/TA § 7.3. FHAMU vedtaket skal være kjent for partene før drøfting av virksomhetsplanen.

- Lokal behandling i DIF: Endringer som følge av drøftet FSJ VP gjøres ved rettelse og tillegg nr 1 til DIFs VP.

Ovenstående sikrer at DIFene har en drøftet virksomhetsplan ved oppstart av virksomhetsåret.

Vi har bare fokusert på noen av de viktige endringene i avtalen og vi oppfordrer derfor partene lokalt om å gå gjennom HA/TA og lage en plan for kompetanseheving jf iverksettningsskrivet.

Kurs og kompetanseheving

BFO, vil i samsvar med partsenighet om kompetanseheving, bidra med kurs og foredrag innenfor alle områder av hovedavtalen m/tilpasningsavtales virkeområde. Behov meldes til din BFOs HTV evt BFO sentralt.

Den nye Hovedavtalen m/tilpasningsavtalen for Forsvaret er fordelt til regionene. Har du ikke avtalen, kontakt din tillitsvalgte. Du finner den også på bfo.no – lover og avtaler.

Vi gjør oppmerksom på at det har skjedd en masse endringer i lov- og avtaleverk, herunder HA/TA, som krever at arbeidsgiver kaller inn partene og drøfter nødvendige endringer i forskjellige styringsdokumenter, instruksjoner og lokale avtaler.

DOKUMENTASJON AV HELSEHJEMP UNDER UTENLANDSOPERASJONER

Forsvarsstaben viser til rapport fra tilsyn med Forsvaret i perioden 8.mars til 8.juni 2017. Tilsynet var en oppfølging av en avtale av 19.november 2015 mellom FD og Helse- og omsorgsdepartementet om tilsyn med helsetjenester til norks militært personell i utlandet.

Helsetilsynet fant at Forsvaret ikke har sikret hensiktsmessig og funksjonelt system for dokumentasjon av helsehjelp gitt under utenlandsoperasjoner. Dette gjaldt mangler ved ordningene for journalføring, manglende oppfølging av tiltak for å lukke forrige avvik, uklare regler i de enkelte operasjoner for oppbevaring og forsendelse til scanning for papirbaserte helseopplysninger, samt mangelfull opplæring i Sandok.

FSAN har utarbeidet en detaljert plan for hvordan avvik skal lukkes, fordelt ressurser og påbegynt arbeidet. Forsvarsstaben sier at avvikene skal lukkes innen 31.august 2018. Selv om det har tatt lang tid, er det prisverdig at man nå retter opp og lukker avvik.

Evaluering av partssamarbeidet på nivå 2

20. mars evaluerte de sentrale partene partssamarbeidet på nivå 2. I hovedsak er det et til dels meget godt samarbeid og samarbeidsklima partene imellom. Noen DIFer er bedre enn andre, ingen nevnt og ingen glemt ift til å praktisere partssamarbeidet. Av saker med et forbedringspotensiale nevnes:

- Korte frister og tidsperspektivet kan være utfordrende ift til reell medbestemmelse
- Drøftingsgrunnlaget er tidvis varierende
- Partsarbeid på nivå 3 kan være problemfylt pga manglende ressurser i DIF/BRA
- Kan være utfordrende å finne tid til kompetanseheving som tillitsvalgt

Plan for videreutvikling av vedlikeholdstjenesten

Vedlikeholdstjenesten skal effektiviseres med om lag 317 mill kr. Det har vært en uryddig prosess av forskjellige årsaker. Forsvarsstaben skal ha ros for at de har tatt tak i saken og gitt pålegg om lokal behandling i samsvar med mandat og HA/TA. I HA/TA-møte 21.mars ble partene enige om å forlenge fristen for lokal behandling til 26.april. deretter blir det sentral behandling.

STATUS FRA TARIFFSIDEN

OA saken - seier med fullt gjennomslag

Etter flere år med påvirkning og kamp har BFO og NOF sammen sørget for å påvise at dagens praksis, spesielt i Luftforsvaret, med bruk av OA/forskjøvet arbeidstid, ikke har vært i samsvar med Hovedtariffavtalens bestemmelser.

Dette har nå Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) bekreftet i sitt tilsvaret til Forsvaret. I dette arbeidet har også respektive hovedsammenslutninger YS Stat og LO Stat bidratt betydelig. Forsvaret og de sentrale organisasjonene har i møte den 12 mars blitt enige om at dagens praksis må opphøre og Forsvaret vil innen kort tid tilskrive alle Driftsenheter i Forsvaret om dette.

Konkret tilsier svaret fra KMD at det må etableres og avtales en forutsigbar turnustjeneste etter Hovedtariffavtalens bestemmelser, til erstatning for OA og forskjøvet arbeidstid i de perioder dette tidligere har vært benyttet utenfor tidsrommet kl 07:00-17:00. Hvis det ikke lar seg gjennomføre å etablere en turnus er vi enige med Forsvaret som arbeidsgiver at ATF og «øving timer» kan benyttes der aktiviteten oppfyller kriteriene for dette. Som kjent var de aktiviteter det i hovedsak her dreier seg om også en vesentlig del av grunnlaget for etableringen av «øving timer» som en mulighet i ATF.

For BFO er dette et viktig vendepunkt i en sak vi har jobbet med over mange år, og med de 100 talls brudd på lokale arbeidsplaner som har kommet som en konsekvens av uenigheten på dette området, er vi nå veldig godt fornøyd med det vi har oppnådd så langt.

Lønnsoppgjøret

Lønnsoppgjøret står for døren. Forhandlingene i Staten starter den 5. april og tradisjonen tro vil forhandlingene pågå frem til natt til 1.mai. Hvis det ikke blir enighet innen den tid, vil oppgjøret gå til meklingsfristen

for oppgjøret er satt til natt til 24 mai. Hvis det ikke er enighet da, vil oppgjøret kunne ende i konflikt.

Tentativ ramme for årets oppgjør er 2,8 %. Det er viktig å understreke at dette kun er et foreløpig anslag. BFO har i sitt innspill til YS Stat gitt uttrykk for ønske om en avsetning til både sentrale justeringer og et godt lokalt oppgjør. BFO jobber også for å få endre virkningstidspunktet for det lokale oppgjøret fra 1. juli til 1. august. Dette vil samsvare bedre i forhold til Forsvarets disponeringsrunder og hovedrotasjon.

Ferieloven gjelder for alle ansatte i Forsvaret

BFO har over tid fått mange henvendelser om ferie i sammenheng med deltakelse i internasjonale operasjoner. Her er det viktig å understreke at ferieloven gjelder for alt personell i Forsvaret. Dette gjelder også retten til 3 ukers sammenhengende ferie i hovedferieperioden (1. juni – 30 sept.)

Forvaltningen av dette tilsier at alle som ønsker 3 uker i hovedferieperioden bør fremme dette som et individuelt krav før drøfting av ferieplanen. For de som av ulike grunner ikke får innvilget sitt krav om 3 ukers sammenhengende ferie i hovedferieperioden kan fremme krav om erstatning etter ferielovens §14.

Inndragelse av fullmakt om lønnsfastsetting

BFO med de øvrige organisasjonene under YS Stat/LO Stat og UNIO har som følge av uenighet om forvaltningen av to ulike hovedtariffavtaler i Forsvaret valgt å trekke inn fullmakten etter Hovedtariffavtalens (HTA) bestemmelser til nivå 1.

Dette gjelder HTA 2.5.5 som omhandler lønnsfastsetting ved kunnngjøring av nye stillinger. Dette innebærer at lønnsfastsettingen inntil videre ivaretas av de sentrale parter.

NYTT FRA YS STAT

- NY PENSJONSAVTALE PÅ PLESS

BFO tok initiativ til en samtale med YS Statsleder Pål Arnesen for å høre hans oppfatning av den nye pensjonsavtalen. Se også pensjonssidene lengre bak i Offisersbladet.

HVA ER DIN GENERELLE KOMMENTAR ETTER AT FORHANDLINGENE NÅ ER FERDIG?

Endelig! Etter en lang prosess med avsluttende forhandlinger kom YS, LO, UNIO og Akademikerne i havn med en avtale, som sikrer ansatte i offentlig sektor en god tjenestepensjon. YS Stat har utålmodig ventet på en ny avtale siden prolongeringen i 2009. Vi stadfestet allerede da at den ordningen som vi forlenget ikke ville gi våre medlemmer noen tilfredsstillende pensjon i framtida. Grunnen til det er levealdersjusteringa som sakte men sikkert spiser av pensjonsbeholdningen.

HVORFOR SÅ MYE FOKUS PÅ LEVEALDERSJUSTERINGEN?

Levealdersjusteringa og indeksering av løpende pensjoner ble vedtatt av Stortinget allerede i 2005, akseptert av partene i 2009 og innført fra 2011 – samtidig med innføring av ny folketrygd. Dette er noe vi nå ser at veldig mange

har glemt. Realiteten er at det er kun til og med 1958-årgangen som har garantert 66% av sluttlønn ved 67 år etter 30 års opptjening. Med disse utsiktene var det viktig for oss å komme i havn med en ny avtale, en ny tjenestepensjonsordning.

HVA INNEBÆRER DEN NYE PENSJONSAVTALE?

Kort fortalt innebærer den nye avtalen, som etter partenes godkjenning før sommeren, trer i kraft fra 1.1.2020, at hovedhensikten med pensjonsreformen er nådd - det skal lønne seg å jobbe lengre. YS har hele tiden støttet arbeidslinja og mange av våre medlemmer har lengre opptjening en dagens ordning med maks 30 års opptjening i tjenestepensjonsordningen. 1963-årgangen og yngre får også nå den samme fleksibilitet til å kombinere jobb, uansett sektor, og pensjon som privat sektor har hatt siden 2011. Dessverre fikk vi ikke gjennomslag for at dette også skulle gjelde fra 1959-årgangen, der dagens begrensninger ift dette opprettholdes.

Den nye tjenestepensjonsordningen, som er en påslagsordning som kommer i tillegg til folketrygden, sikrer alle en utbetaling fra tjenestepensjonsordninga i framtida. Den er også tilpasset dagens private AFP, men i skrivende stund er AFP-ordninga i privat sektor tema under meklingen i privat sektor.

Avtalen innebærer at 1959-1962 årgangene har fått individuell garanti som trappes gradvis ned og beregnes etter gammel ordning. Fra 1963-årgangen gjelder ny tjenestepensjonsordning og ny folketrygd.

DET VAR DE SIVILE, HVA MED OSS I OSS I UNIFORM?

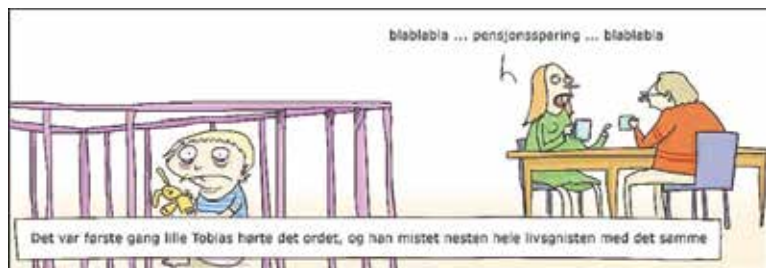
Et veldig viktig tema under forhandlingene har vært ivaretagelsen av de yrkesgrupper som har særaldersgrenser. Vi er fornøyd med at alle som er født før 1963 får beholder dagens regler, dvs særaldersgrensen og retten til særalderspensjon fram til 67 år. De som 1.1.2020 har 10 eller færre år igjen til særaldersgrensen sikres ordninger som gjør at de ikke skal komme dårligere ut enn om dagens ordninger, inkl 85-årsregelen skulle videreføres. De som på det tidspunktet har mer enn 10 år igjen skal sikres pensjonsnivået.

OG VEIEN VIDERE FOR OSS MED SÆRALDERSGRENSE?

Arbeidet med å utarbeide de nye reglene om særalderspensjon gjeldende fra 2020 starter partene med til høsten. Når det gjelder spørsmålet om hvilke stillinger som i framtida skal ha særaldersgrenser så er dette en prosess som det foreløpig ikke er tatt stilling til og etter alle solemerker først kommer etter 2020.

HVA ANBEFALER YS STAT IFH TIL URAVSTEMMINGEN?

YS Stat og forbundene er klare i sin anbefaling overfor medlemmene – dagens ordning er ikke holdbar. Ulike typeeksempler av den nye ordningen viser at ordningen kan gi deg godt over 66 % i pensjon, forutsatt at du jobber litt lenger. Dagens ordning sikrer kun 66 % for de som er født i 1958 eller tidligere. Levealdersjusteringa gjør at de yngre ikke vil være sikret dette nivået, og desto yngre desto lavere nivå ville man fått. Så derfor – vi lever lenger og har nå en avtale som gir oss mulighet til å jobbe litt lenger og samtidig opprettholde et anstendig pensjonsnivå, avslutter YS Statslederen.

AKSJONSLØP TIL INNTEKT FOR ÅRETS KRAFTTAK MOT KREFT 2018

Onsdag 7. mars arrangerte Kadett Rikke Risberg ved Krigsskolen på Linnerud et løp til inntekt for årets krafttak mot kreft 2018. Temaet for årets krafttak er «sensnader av kreftbehandling». Forskning og tilbud kan gjøre hverdagen lettere for de som lever med sensnader. Deltakerne løp flest mulig runder på 15 minutter. Til sammen ble det samlet inn rundt 100.000 kroner til krafttak mot kreft 2018.

Vinneren av løpet, Sondre Stenberg, ble tildelt en Ultimate Ears-høytaler i premie fra BFO. Selvsagt deltok også Krigsskolens maskott på løpet. Den heter Löwen og gjorde en hederlig innsats. Til slutt vil BFO gi honnør til Rikke Risberg for godt initiativ og vel gjennomført arrangement.

Vinner Kadett Sondre Stenberg.

Arrangør Rikke Risberg.

Kadett Christopher Staurset fra Lødingen i godt driv.

Löwen, Krigsskolens maskott, gjorde en god figur.

TEASER; 27-29. AUGUST – BLI MED!

Tradisjonen tro samler BFO alle sine Regionstyrelere, ATV'er og HTV'er, frikjøpte og ledelsen til en pangstart på 2. halvår. Arrangementet er åpnet!

BFO samler seg for å forberede lokale lønnsforhandlinger og spre kunnskap til de som trenger det mest; lokale tillitsvalgte som treffer sine medlemmer hver dag. I år skjer dette gjennom tre dager ved OSL.

Årets tema er;

- Opplæring i ny hovedtariffavtale
- Opplæring om lokale lønnsforhandlinger og etablering av BFOs strategi for forhandlingene.
- Diskusjoner
- Sosialt samvær
- Informasjon fra ledelsen

Og mye mer

Kontakt din HTV, og meld deg på arrangementet via «Min side – kalender».

Vi talas!

BFOS HEDERSPRIS 2018

BFOs Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har opptrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende.

Årets hederspris vil bli delt ut på BFOs Lederkonferanse i april 2018 og det oppfordres til å sende inn forslag til kandidater.

Dere kan foreslå kandidater ved å sende e-post med begrunnelse til hederspriskomiteen på e-post: ekroto@gmail.com eller via Fis Basis til en av jurymedlemmene.

Juryen består av Elisabeth Krøtø, Bjørn Anthonson og Kjell Ivar Simensen.

Frist 5. April 2018

BFO-SKOLEN – KUNNSKAP GIR EFFEKT!

Det er jo ikke slik at man skal skryte av egne prestasjoner – det er jo ikke en norsk mentalitet. Derimot skal jeg skryte av de som i løpet av tre måneder har vært utsatt for BFO-skolens tilbud, rektorens direktet og Ragnars ordmitraljøse.

Tusen takk for at dere henger med og bidrar til å gjøre kursene til det de er; krevende og tankevekkende.

Siden 8. januar her BFO-skolen gjennomført 7 kurs og opplæringsarrangement. Totalt har det vært over 120 tillitsvalgte og arbeidstakerrepresentanter som nå har et høyere kunnskapsnivå enn før 31. desember 2017 – og det er kjempebra!

KURSENE HAR VÆRT;

Omstilling del 1 og 2. Fokuset i del 1 er de lover, avtaler og retningslinjer som skal styre omstillingsprosessene i staten og Forsvaret spesielt. Del 2 omhandler hvordan vi skal kunne demme opp for og forholde oss til mennesket i omstilling. Her var det mange gode diskusjoner og refleksjoner samt erfaringer som både belyste kloke og dårlige grep i omstillingene som går.

AMU-kurset ble nesten en forlengelse av de ovennevnte. Dette er et kurs som gir deltakerne mye kunnskap om alle de faktorene som bygger opp under et sikkert arbeidsmiljø, og hvordan AMU og verneombudene skal og kan brukes mer aktivt i alle prosesser som er pågående lokalt og sentralt. Mitt mål – sammen med resten av BFO, er å revitalisere AMU i Forsvaret. Fra å være et møte «som må gjennomføres», skal AMU bli en viktig arena for å ta frem ny kunnskap om lokale forhold og ha forebyggende effekt.

Lover og avtaler i Forsvaret er i kontinuerlig endring. Derfor er en av de viktigste arrangementene å gjøre endringene om til ny og ajourført kunnskap for våre tillitsvalgte. Dette skjer gjennom egen kursrekke med tema Lover og avtaler. Så langt i 2018 har det vært fokusert på ny HATA for Forsvaret, oppfriskning på vår Hovedtariffavtale og FPH'ens sentrale deler. Nå er alle våre HTV'er og mange lokale tillitsvalgte «skrudd opp» på disse – bruk de aktivt!

Frem til sommeren skal det fortsatt gjennomføres tre kurs, hvor det fortsatt er ledig plass på to av disse;

- **Tillitsvalgt som leder** setter fokuset på rollen som tillitsvalgt. Her lærer du å bruke din kunnskap om lover og regelverk og omgjøre dette til resultater – for dine medlemmer, for de med individuelle saker og i møte med arbeidsgiver. Det handler om lederskap og makt. Kurset gjennomføres i Oslo.
- **Lover og avtaler del to** er innrettet på en rekke av lover og regler som styrer arbeidslivet i Staten. Ansettelse, det å være ansatt og til slutt å vinke adjø til ansettelsen medfører at du må ha vid kunnskap om mye; Det får du gjennom dette kurset! Kurset gjennomføres om bord en av Colorlines skip t/r Kiel.

Så – gå inn på «min side» og finn kalenderen. Der ligger alle aktivitetene fem til 1. september – du melder deg på med fem tastetrykk. «JUST DO IT».

Vi ses snart!

Jon Vestli
BFOs kompetanseutvikler

BFO PÅ HAAKONSVERN!

BFO var til stede under årets gjennomføring av det årlige seminaret for Nettverk for kvinnelige befal (NvKB). Denne gangen ble det arrangert på Haakonvern. Forsvarssjefen åpnet seminaret og sa i sin åpningstale at til tross for at det fortsatt er mange som holder fast ved gamle fordommer, er utviklingen positiv. Spesielt ble den nye vernepliktsordningen nevnt som en vitamininnsprøytning i arbeidet med å få til et godt forsvar bestående av kvinner og menn i et likestilt og god arbeidsmiljø.

Andre spennende foredragsholdere under årets NvKB seminar var bl.a Norges første kvinnelige fregattsjef, Kommandørkaptein Iris Fivelstad. BFO gratulerer henne med den nye stillingen og ønsker hun lykke til ombord.

BFO sin stand på NvKB ble godt besøkt. Forsikringsspørsmål var ett av temaene som ofte kom opp der. I tillegg var det gledelig å få nye medlemmer. Ut over dette fikk BFO anledning til å besøke både KNM Utstein og KNM Glimt på vårt besøk i Bergen. Her ble aktuelle saker som opptar de ansatte og ledelsen snakket om. Dette er verdifull bruk av tid. Tilbakemeldingene har vi i usminket form gitt til BFO sin ledelse og forhandlingsutvalg for videre oppfølging. Det er ved slike besøk en får vite hvordan avtaleverket fungerer i praksis. Takk til alle som bidro her.

Gunnar Lie Eide
BFO Nord-Norge

BFO ER TIL FOR MEDLEMMENE!

BFOs dyktige tillitsvalgte opplever nå en situasjon ute blant medlemmene som vi kanskje ikke har opplevd så ofte tidligere. Våre kollegaer som også kan være våre «konkurrenter» når det gjelder organisasjons-tilhørighet, har i den senere tid hatt et svært stort fokus på rekruttering og verving.

Dette er BFO selvfølgelig enig om at er viktig, og BFOs budskap om at «Alle bør ha en organisasjon i ryggen» og «Du forsvarer Landet, vi forsvarer deg», bygger opp om dette.

Slik vi nå opplever fokuset fra andre aktører i dette lille markedet, så kan det synes som om fokuset har beveget seg vekk fra enkeltmedlemmet. Det er viktig å presisere at dette ikke gjelder for BFO!

Jeg mener at militært tilsatte bør absolutt være organisert, og spør du meg; i en partipolitisk nøytral, men i aller høyeste grad politisk organisasjon som anses som en relevant aktør i Forsvarspolitiske spørsmål uavhengig av regjering!

Rune Rudberg
Oblt./Nestleder BFO

REGIONSTYREMØTE REGION NORD-NORGE

FRA 15-16. FEBRUAR

BFO Region Nord-Norge gjennomførte regionstyremøte i Tromsø fra 15.-16. februar. Styret var nesten fulltallig og de fleste lokalforeninger fra nord til sør i regionen var representert.

Lokalforeningslederne tok opp mange og viktige tema, som vakanser, ressurser og belastning, varierende kompetanse inne HR i ulike avdelinger som en følge av HR-omstillingen. Dette medfører en del utfordringer ifm personellforvaltningen og skaper problemer ifh arbeidstidplanlegging mv.

Det er også store utfordringer på EBA/kvarter i enkelte leire og mange bor utilfredsstillende uten å få kompensasjon for dette, som eksempel nevnes Maukstadmoen hvor det er utfordringer mht boliger og kvarter ift kvalitet og antall. Mener man noe med ståtid for offiserer og spesialister, må noe gjøres!

I omstillingsprosesser er det ulike problemstillinger inne personellivaretaelsen, dette være seg innplassering eller rådgivning ift å søke nye stillinger.

Lokalforening BFO Andøya, ga oss et godt innblikk i hvordan medlemmene på Andøya blir ivaretatt i pågående politisk spill om flystasjonen – konklusjon mye godt BFO-arbeid.

HTV Hæren informerte om status i ulike saker og prosesser i Hæren. I hovedsak ble det informert om; prosessen rundt etableringen av lagførerskolen og innplasseringsløpet, prosessen rundt Hærens oppdrag med å bidra til implementering av Finnmark landforsvar, Hærens LSA 2 (ledelse, støtte og administrasjon) og om pågående arbeid med revisjon av Hærens lønnspolicy.

Et godt regionstyremøte som skaper motivasjon til å stå på i fortsettelsen.

Rune Isvik
Hovedtillitsvalgt i Hæren

KONTAKTINFO BFO

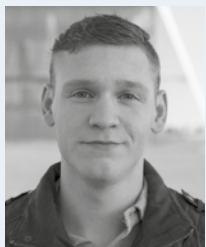
FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Gunnar Lie Eide		400 29 791		gunnar.lie.eide@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			482 21 110		jan.garseg@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

KAFO FØLGER UTVIKLINGEN!

Det er flere ting som rører seg i bruket om dagen, og vi i KAFO er på ballen. Både med forvaltningen av fremtidige kadetter og studenter, KAFO sin fremtid og valg til FHS-styret.

Forvaltningen av fremtidens kadetter og studenter spikres i disse dager. Det har vært en lang prosess hvor Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS) har utarbeidet et nytt reglement som tar for seg personellforvaltningen av den nye kategorien studenter. Det har vært ute på høring, blitt drøftet og endret. BFO har vært tungt involvert i prosessen og kommet med flere innspill som har blitt tatt til følge. Jeg hadde også et møte med major Eivind Trøøyen på FPVS i Hamar hvor jeg fikk en presentasjon av arbeidet med reglementet, samt at jeg fikk presentert KAFO sine innspill til hvordan vi mener forvaltningen bør være. Grovt sett ser det ut til at fremtidens kadetter og studenter skal forvaltes etter Fredsregulativet del 1, noe som i praksis vil si at de får vernepliktige vilkår og rettigheter, men med noen modifikasjoner.

Som følge av dette må KAFO tilpasse seg den nye kategorien medlemmer som starter på skolene i august 2018, men samtidig ivareta de eksisterende medlemmene som vil fortsette å gå på gammel ordning. Dagens organisering av ungdomsorganisasjonene, KAFO og BESO, er kanskje uhensiktsmessig i fremtiden ettersom dagens kadetter vil gå over på vilkår slik vi kjenner de fra dagens Befallsskole. I tillegg vil den nye organiseringen måtte favne de andre studentene på andre skoler enn krigsskolene, som for eksempel FIH. Slik det ser ut nå vil både KAFO og BESO legges ned, og det vil opprettes en ny organisasjon som erstatter disse. Hvordan vi skal ta imot og ivareta fremtidens kadetter og studenter, samt KAFO sin fremtid er hovedtema på årets vårkonferanse.

Det skal også velges et interimsstyre til FHS sitt styre. Til tross for at det er et midlertidig styre vil det måtte godkjenne flere viktige saker som fagplaner og de nye utdanningene ved de respektive skolene. Det er uheldig at det kun skal velges inn én studentrepresentant da dette er egen tolkning gjort av valgstyret som ikke er i samsvar med universitets- og høyskoleloven. Selv om det er åpnet for at det kan sitte en studentrepresentant til, denne uten stemmerett, i styret, mener jeg det er hensiktsmessig med valg av denne også slik at vedkommende har et mandat i ryggen.

Jeg ønsker å gratulere Krigsskolen med vel gjennomført NAKA, sin tredje strake seier på rad og dermed Vandreskjoldet til odel og eie. Årets NAKA bar preg av gode idrettsprestasjoner av alle skoler, upåklagelig stemning og fornøyde tilskuere og deltakere.

Aller sist vil jeg si til alle medlemmer at dersom det er noe dere lurer på, trenger hjelp til eller bare vil slå av en prat, så er vi i KAFO og BFO her gjennom våre flinke tillitsvalgte, på våre lokale Facebook-sider og BFO.no

Richard Brix Martinsen
Leder KAFO

HEI KJÆRE MEDLEMMER!

HÅPER DERE HAR HATT EN FIN PÅSKE :-)

Siden sist har vi i BESO jobbet med saker på lokalt nivå og fulgt opp utdanningsreformen og endringene som følger med. Spesielt med overgangen til å samle befallsskolene har det vært stor usikkerhet på hva BESO vil være i fremtiden og hvordan vi på best mulig måte skal ivareta de kommende befalelevne. Vi har fått inn mange gode løsningsforslag så vi oppdaterer dere fortløpende når noe blir bestemt. :-)

BESO planlegger å besøke Hærens avdeling på Skjold Garnison i Øverbygd 07. Mai. Her vil BESO få en omvisning og innføring i Hærens rutiner og et innlegg fra plikttersjantenene om hvordan OMT og utdanningsreformen påvirker deres hverdag. Vi gleder oss veldig til dette besøket da noen av styremedlemmene våre vil avtjene plikttjenesten sin her, men også for å gi hele styret et bredere spekter på Forsvaret som organisasjon.

BESO støttet BFO under Flying Circus som var i uke 4-12. Her møtte representanter fra BFO opp på leirer rundt om i Norge med stands, foredrag om aktuelle temaer som utdanningsreformen, OMT og pensjon. Dette var et meget hyggelig og lærerikt event og vi håper dere er like fornøyde som oss! :-)

Husk å oppsøke oss gjennom våre tillitsvalgte lokalt, på facebook-siden vår (BESO- Befalelevenenes samarbeidsorgan), og på BFO.no.

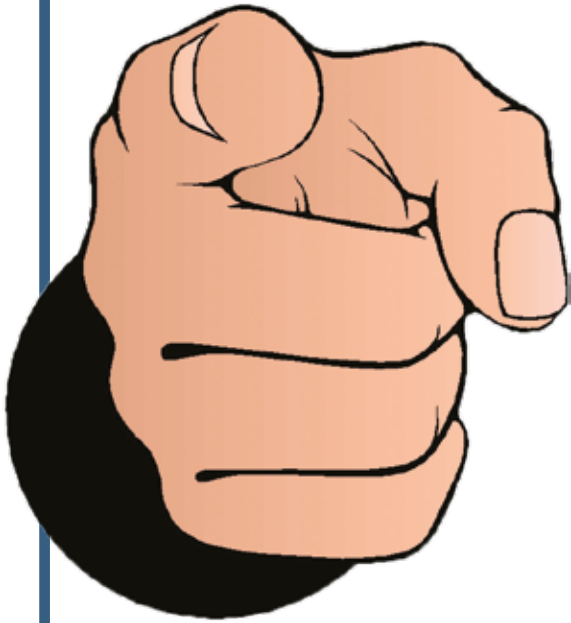
Amanda Terese Jørgensen
Leder BESO

Sikkerhetsklarering

– dette må du tenke på!

BFO opplever at vi får stadig flere henvendelser fra medlemmer som har fått melding om nedsatt eller ingen klarering. Dette skyldes selvsagt ulike forhold, og BFO bistår våre medlemmer knyttet til klage på avslag, saksbehandling og eventuelle oppsigelsessaker.

underveis i klareringsprosessen, eller i klareringsperioden er du **pliktig** å informere nærmeste foresatte om disse forholdene.

- Endret sivilstatus
- Ekteskap med borger med opprinnelsesland utenfor Norge
- Økonomiske forhold
- Bøter/strafferettslige forhold
- Helseproblemer
- Rusrelaterte forhold

Alle disse *kan* medføre at du får nedsatt eller ingen klarering. Enkelte av forholdene her kan danne grunnlag for at arbeidsgiver velger å gå til oppsigelse.

MANGELFULL ELLER MISVISENDE INFORMASJON

Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA) vil i tilfeller hvor de har behov for ytterligere opplysninger kontakte den enkelte for å få mer informasjon.

Her har du 3 ukers svarfrist, og denne må overholdes, alternativet er at du risikerer Ingen klarering. Vårt klare råd i forhold til dette er å svare så utfyllende og klart som mulig.

Ikke forsøk å «pynte» på, eller anta at opplysninger du har gitt nærmeste foresatte er kjent for klareringsmyndigheten.

STATUS INGEN KLARERING (IK) – HVA NÅ?

I de tilfeller hvor status Ingen klarering er fattet, får den enkelte dette formidlet i rekommandert sending. Her vil beslutningen være grunnlagt og det opplyses om klageadgang/frist.

I de fleste sakene vil det oppgis en «observasjonstid», dvs hvor lang tid det skal gå før du kan søke om ny klarering.

BFO erfarer at arbeidsgiver håndterer IK saker noe forskjellig. Dette er slik vi ser det naturlig da årsaken til IK varierer i grunnlag og «alvorlighetsgrad».

Utfordringen til arbeidsgiver i disse sakene er å tilby «meningsfullt» arbeid all den tid den det gjelder ikke har tilgang til begrenset (Arbeidsgiver kan **søke** om å få autorisert deg til Begrenset/FisB), og i de fleste tilfeller ender det opp med permisjon med/uten lønn avhengig om du har klaget på vedtaket eller ikke.

I de tilfeller hvor saken er så alvorlig at arbeidsgiver ønsker å gå til oppsigelse/avskjed av tjenestemannen vil det bli en prosess mellom den det gjelder og Forsvarets personell- og Vernepliktssenter.

BFO bistår der hvor medlemmet ønsker det.

Sikkerhetsklarering med påfølgende re-klarering etter 5 år er kjent for alle som jobber i Forsvaret eller har en annen funksjon som gjør at det er vurdert dithen at klarering er nødvendig (for eksempel. Renholdsbetjener ISS).

BFO kommer her med noen råd på veien, og ting du må tenke på i prosessen.

Personopplysningsblanketten kjenner alle til, men like viktig er det at du tar deg tid til å lese veiledningen til utfylling. Da kan du unngå at det oppstår trøbbel underveis i klareringsprosessen. Både blankett og veiledningen finner du på Fobid/Intranett.

HVA MÅ DU VÆRE OPPMERKSOM PÅ?

Det er viktig at du fyller ut opplysningsblanketten ærlig og korrekt. Nedenfor er det listet noen forhold som er spesielt viktig.

Det «nye» nå er at du skal fylle ut opplysninger om forhold også tilbake i tid, dvs ingen forhold er foreldet. Oppstår det hendelser

HUSK!

Å ha en sikkerhetsklarering forplikter. Forsvaret må kunne stole på og ha tillit til dem som klareres.

Det er mange forhold som ligger til grunn for vurderingen av sikkerhetsmessig skikkethet, og hver enkelt sak vurderes grundig.

Ikke sett deg selv i en posisjon hvor du risikerer å miste din klarering – det kan medføre at du også mister jobben i Forsvaret.

GARMIN

EKSKLUSIVT TILBUD
Få nyheten
Garmin tactix
Charlie til
7359,-
Spar 640,-
Bruk kupongkode:

BFO18

Kupongkoden er gyldig t.o.m
30. april og kan kun brukes
en gang per person.

SKRIV INN **BFO18** I FELTET FOR KUPONGKODE I HANDLEKURVEN OG TRYKK PÅ KNAPPEN **BRUK**.

> BFO.MILRAB.NO

- TopoActive-fargekart over Europa
- Pulsmåling på håndleddet

- GPS-koordinater med dobbeltmodus
- Kompatibilitet med nattbriller og mye mer!

KNM Utvær Dagens Ula klasse ubåt.

Pensjon

i 2018 - 2020 - 2030 - begynner

I denne utgaven skal vi se på dagens pensjonsordninger kontra den nye pensjonsavtalen som innføres med virkning fra 1. januar 2020. Hva den betyr for oss med særalderspensjon – ung eller gammel.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

Interessen for pensjon er økende, en årsak er det fokus den nye pensjonsavtalen som ble inngått mellom staten og hovedsammenslutningene 3. mars 2018 har fått i media, en annen årsak er at folk flest blir mer og mer klar over konsekvensene av den nye pensjonsreformen.

Vi gir i denne utgaven en oversikt over pensjon for militært personell slik at man har mulighet til å forstå kompleksiteten av våre pensjonsordninger opp mot færingene i pensjonsavtalen. Se også utgave 1/2018.

Pensjonsavtalen gir regler om tjenstepensjon og AFP for sivile i offentlig sektor. I tillegg beskrives ny individuell garanti for årskull fra 1954 tom 1967, nye samordningsregler for årskull fra 1954 og senere, føringer for høstens forhandlinger om særalderspensjon, samt enighet om at pensjonsavtalen skal evalueres i 2030 og hvordan avtalen skal følges opp.

Den nye avtalen trer i kraft 1. januar 2020 og gjelder alle ansatte som er født fra 1. januar 1963 (57 år i 2020) og senere. De som er født før denne datoen beholder dagens ordninger. Vi skal i denne utgaven bl.a. beskrive forhold i pensjonsavtalen som kan få innvirkning på våre medlemmers pensjon.

Med den nye pensjonsavtalen vil vi i svært mange år ha følgende pensjonsordninger:

- De som er født i 1953 og tidligere følger gammel folketrygd og reglene i SPK.
- De som er født i 1954-1962 omfattes både av gammel og ny folketrygd, samt reglene i SPK.
 - Alle født før 1963 fortsetter å tjene opp pensjon i dagens ordning. Pensjonen samordnes ved fylte 67 år. Disse årskullene omfattes av gamle og nye garanti- og samordningsregler
- De som er født i 1963 vil ha opptjening i gammel bruttoordning (dagens ordning) ved at denne gis som en oppsatt pensjon ved opptjening i påslagsordningen fra 1. januar 2020.
- Årskullene 1963 tom 1967 vil omfattes av nye garantiregler.
- Alle blir levealderjustert på ett eller annet tidspunkt, inntil annet blir avtalt ved fylte 67 år.

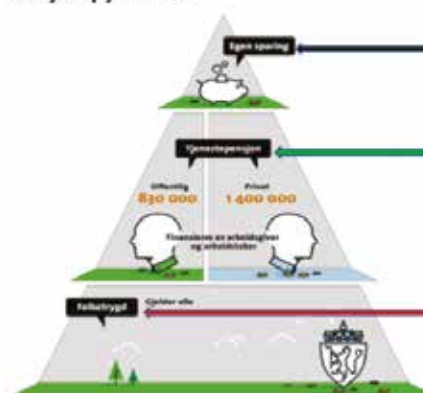
MEDLEMSRETTIGHET:

Ring eller send oss spørsmål og problemstillinger til post@bfo.no

HVA ER PENSJON?

Pensjon er et spleiselag mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Pensjon er altså en utsatt lønn og skal sikre den enkelte får en pensjon når man går ut av arbeidslivet. Som følge av at vi lever lengre må oppsparte pensjonsmidler fordeles over flere år. Derfor vil det være uklokt å ikke starte med pensjonssparing – det er aldri for sent.

Pensjonspyramiden

Start med pensjonssparing så tidlig som mulig. Det du sparer, kommer i tillegg til det du får fra NAV og SPK.

Som særalderspensjonist kan du ta ut pensjon fra SPK fra 57 år, dersom alder og tjenestetid er 85 år. Du kan jobbe i privat sektor uten å få pensjonen redusert. Garantien på 66 % gjelder summen av NAV og SPK

Alderspensjon (fleksibel) kan tas ut fra fylte 62 år. Alderspensjon fra NAV blir samordnet med pensjonen fra SPK og levealderjustert ved fylte 67 år.

EGEN PENSJONSSPARING

Pensjonsreformen gir betydelig mindre i pensjon i fremtiden ifh til i dag.

Du oppfordres med dette til å sjekke ut forhold rundt pensjonssparing. Her gir vi tre eksempler.

Investering i bolig

Den desidert beste pensjonssparingen er investering i egen bolig. Ingen andre spareordninger gir så høy avkastning som boliginvestering.

Sparing i fond

Dette er en ordning som i svært mange år har gitt betydelig høyere avkastning, enn å sette pengene i bank eller i Forsvarets Personellservice.

I disse dager er aktørene i markedet nervøse - de venter en større korrigering og det indikerer at man ikke bør sette penger i fond med stor risiko.

Den enkleste og anbefalte metoden er å opprette en aksjekonto i banken din. Fordelen er at det tar kun 1-2 dager å få ut pengene, litt avhengig av hvor du har plassert pengene.

Ikke unormalt at du får en avkastning på godt over 5 %.

Individuell pensjonssparing

Her kan du spare så mye du vil, men du får kun trukket fra kr 40 000.- av sparebeløpet på skatten.

Året etter innskuddet vil du få igjen kr 9 600.- på skatten. Det er jo greit å få avkastning på kr 40 000.- til tross for at du har fått penger igjen på skatten.

Du kan spare etter evne, men du kan ikke ta ut pengene før tidligst fylte 62 år og beholdningen skal vare til du er 80 år.

I dag er den alminnelige skatte 24 %, men den skal etter sigende ned mot 20 % over noen år.

å spare nå!

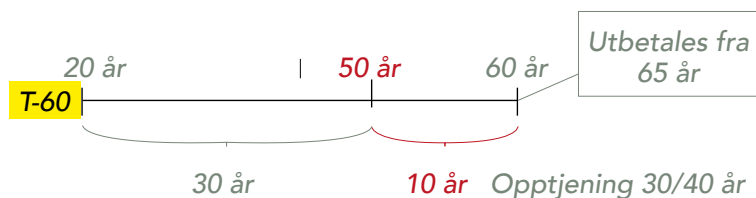
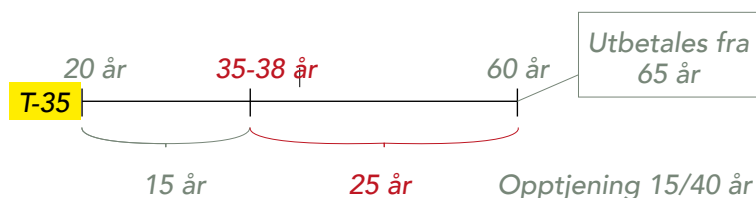
OPPSATT PENSJON T-35

Militært personell tilsatt på T-35, får fortsette inntil de fyller 35, maks 38 år. Denne kategorien må imidlertid slutte når de når fastsatt aldersgrensen, med mindre de blir tilsatt på T-60. Vi beskrev denne ordningen i detalj i forrige utgave av Offisersbladet.

I dag er Forsvaret den eneste i Staten som har denne tilsetningsordningen. En ordning vi synes er svært urimelig - pensjonsmessig sett. Forsvarsstaben er utfordret på å følge opp saken, men vi vet pt. ikke status på arbeidet.

Kort sagt: Regelverket er slik at dersom du slutter før aldersgrensen for stillingen vil du få en oppsatt pensjon. Antall år opptjent, pluss det du kan tjene opp til fylte 60 år blir brøken mht pensjonsopptjeningen. Du taper betydelig i pensjon med kortere opptjening enn 30 år.

Eksempel:

Tilsatt på kontrakt ved fylte 20 år, noe senere ble han tilsatt på T-35 ordningen. Han må slutte ved fylte 35 år og får utbetalt bonusen (2 x grunnlønn) sin over 24 måneder. Dersom han velger å ta ut hele bonusen,

vil han ikke kunne heve arbeidsledighetstrygd tilsvarende, da dette sees opp mot bonusen. La oss si at sluttlønnen var kr 450 000.- Han vil da få i oppsatt pensjon:

$\text{Kr } 450\,000 \times 66\% \times 15/40 = \text{kr } 111\,375.-$ i pensjon, utbetales ved fylte 65 år. Utbytte etter samordningen med folketrygden ved fylte 67 år er marginal. Dersom opptjenings-brøken hadde vært i samsvar med den faktiske aldersgrensen for stillingen (35 år), ville han fått $\text{kr } 450\,000.- \times 66\% \times 15/15 = \text{kr } 297\,000.-$ Dersom vi bruker dagens opptjeningstid på 30 år, ville han ha sittet igjen med $\text{kr } 148\,000.-$ ved fylte 65 år. (Alle tall før levealdersjustering). Hva mener du er en rettferdig pensjonsordning for dette personellet? Tilsiktet var den ikke.

SÆRALDERSPENSJON T-60

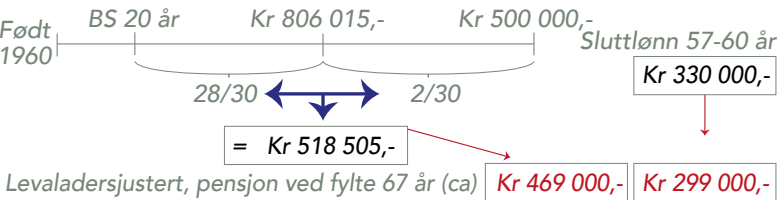
Militært ansatte i Forsvaret tilsatt på T-60 har en lovbestemt aldersgrense på 60 år. Disse kan, etter Forsvarets ensidige behov, få fortsette ett og ett år utover den lovbestemte aldersgrensen, dog ikke utover 5 år, uten at det gir en bedre pensjonsuttelling enn lønnsutviklingen – med mindre man blir tilsatt i en fast stilling med høyere lønn.

Enkelt sagt kan man si at en som ble født i 1958 fyller 60 år i år og må gå av med særalderspensjon. Han startet i Forsvaret som 20-åring og kunne egentlig brukt 85-års regelen, som sier at dersom alder og antall tjenesteår utgjør 85 år, kan han gå av inntil 3 år før den lovbestemte aldersgrensen. Mange i Forsvaret velger fortsatt å gå av når de fyller 57 år.

Årsaken til at mange velger å gå av ved fylte 57 år er at man kan ta seg jobb i det private uten avkortning i pensjonen, men også det faktum at personellet begynner å bli lei av at fokus er på omstillinger og ikke på det å øve på det man faktisk er tilsatt for å gjøre. Mange hevder med rette, at det er en feilslått politikk å bevilge penger, som forutsetter at du må spare inn på andre steder. Det begynner personellet å bli lei av – lik det eller ikke.

Når du har søkt om å få gå av med pensjon, vil FPVS/PLA sende en

pensjonsmelding til SPK. De vil finne ut ditt beste pensjonsgrunnlag, dersom siste månedslønn ikke er den høyeste. Pensjonskassen går igjennom alle årene du har innbetalt pensjonsinnskudd og finner ut hva ditt beste pensjonsgrunnlag er.

Figuren viser at du er født i 1960, startet i Forsvaret som 20-åring og i perioden 2006-2008 hadde du en stilling med et pensjonsgrunnlag på kr 664 000.- Pensjonsgrunnlaget blir omgjort til dagens kroneverdi ved bruk av det gjennomsnittlige grunnbeløpet for 2008, kontra dagens grunnbeløp. Pensjonskassen vil si at ditt beste pensjonsgrunnlag er i 2008. Da er regelen slik at du får medregnet alle år fra 2008 tilbake til da du startet i Forsvaret, dvs. 28 år. Du slutter i Forsvaret ved 57-60 år og pensjonsgrunnlaget (sluttlønn) er kr 500 000.-. Dvs. si at du får medregnet 2 år fra de 12 siste årene.

Kort sagt, du vil få kr 518 505.- i pensjon dersom du velger å slutte ved fylte 57 år. Du er rimelig glad i jobben om du fortsetter å jobbe til du er 60 år, da du i dette eksemplet vil ha høyere pensjon enn lønnen på sluttidspunktet. Vi har brukt forholdstall i eksemplet ovenfor, da vi tar utgangspunkt i en pensjon og ikke i en pensjonsbeholdning. Når vedkommende blir 67 år, er hans forholdstall 1.105 som deles på pensjonen og hans netto tjenestepensjon blir kr 469 235.- (i figuren avrundet til kr 469 000.-). Er din høyeste lønn, sluttlønnen, vil du mest sannsynlig få noe ekstra i pensjon ved samordningen ved fylte 67 år.

ALDERSPENSJON FRA FOLKETRYGDEN

Den gamle folketrygden består av en grunnpensjon (1 x grunnbeløpet i folketrygden) og en tilleggspensjon basert på opptjening før og etter 1992 (høyere opptjening før 1992), multiplisert med gjennomsnittet av de 20 beste poengårene delt på antall år i jobb/delt på 40.

Overgangsordning: Er du født i 1958 vil du ha opptjening både i ny og gammel folketrygd. Her ville din pensjon bli utregnet med 5/10 i gammel ordning og 5/10 i ny ordning. Er du født i 1963 eller senere har du bare opptjening i den nye folketrygden og pensjonen beregnes ifh til pensjonsbeholdningen og delingstallet på uttakstidspunktet.

Forholds- og delingstall = levealdersjustering

Ved fylte 67 år	1953-kullet (2020)	1958-kullet (2025)	1963-kullet (2030)
Forholdstall	1.055	1.090	1.127
Delingstall	-----	15.57	16.17

Som dere ser blir forholdstall og delingstallene høyere desto yngre du er. Med samme inntekt vil konsekvensen være mindre i pensjon. Dette var det viktigste argumentet for å endre pensjons-ordningen. Veldig mange utregninger (også fra ASD) tar utgangspunkt i et fast grunnbeløp eks 6 G (kr 561 804) og forholds- og delingstall i NAV, som prognoser ifh til forventet levealder for aktuelt årskull.

Forskjellen i pensjonsuttelling mellom gammel og ny folketrygd, er at du vil få noe mindre i pensjon, desto yngre du er fordi delingstallene mindre uttelling enn forholdstallene.

Eksempel:

Du er født i 1953, startet i Forsvaret som 20-åring. Er gift, ingen barn under 18 år. Du har hatt forskjellige stillinger i karrieren med mye vakt, øvelse, overtid og kompensasjon for merforbrukt arbeidstid mv. I folketrygden har du 18 års opptjening tom 1991 (pensjonsprosent 45 %) og 28 år fra 1992 (pensjonsprosent 42 %) til du er 67 år i 2020.

Pensjonsgrunnlaget ditt ift SPK er kr 520 000.- Dvs. Du vil få kr 343 200.- i pensjon pr år frem til du fyller 67 år. I denne tiden har du ingen annen inntekt utover pensjon. Ved fylte 67 år skal pensjonen samordnes med NAV og levealdersjusteres.

Snittet av de 20 beste opptjeningsårene i folketrygden, omgjort til sluttpoeng er 4.77 Forholdstall- og delingstall brukes for å levealdersjustere din pensjon. Forholdstall brukes i den gamle folketrygden og delingstall i den nye folketrygden.

Vi bruker kun den gamle folketrygden for enkelhets skyld for å forklare folketrygd og samordning. Har du opptjening i begge ordningene vil konsekvensen være at du får noe mindre i pensjon.

Født årene 1943-1953	Født årene 1954-1962	Født årene 1963 og senere
Gammel folketrygd • Grunnpensjon • Tilleggspensjon • Evt. sært tillegg (fra 2011 Pensjonstillegg)	Ny folketrygd • Inntektpensjon (Pensjonsbeholdning) • Individuell garantitillegg • Evt. garantipensjon/ Pensjonstillegg	
Alderspensjon vil bli samordnet med pensjon fra SPK ved fylte 67 år		
Forholdstall	Forholds- og delingstall	Delingstall

Pensjonsreformen ble innført i 2010/2011 og alleårsopptjening ble normen, hvor 18.1 % av all inntekt opp til 7.1 G (kr 664 801.-) blir satt inn på din pensjonsbeholdning.

Overgangsordning fra gammel til ny ordning med 1/10 for hvert år fra 1954-kullet tom 1962-kullet. Dvs utregningen av pensjon skjer ifh til antall år i respektive folketrygd.

Forholds- og delingstall er en faktor som brukes fordi vi lever lengre og oppspart pensjon må fordeles på flere år.

Folketrygden:

Grunnpensjon (90 % av ett grunnbeløp) kr 93634.- x 0.9 delt på 1.055
= kr 79 877.-

Tilleggs pensjon:

(G x sluttpoeng x %-sats før etter 1992 x ant år x år i ordningen delt på forholdstall)

Kr 93634.- x 4.77 x 0.45 x 18/40 delt på 1.055 = kr 85 728.-

Kr 93634.- x 4.77 x 0.42 x 28/40 x delt på 1.055 = kr 124 465.-

= kr 210 193.-

Sum pensjon fra folketrygden levealdersjustert = kr 290 070.-

SAMORDNING MED SPK IHT DAGENS REGLER:

Fra pensjonskassen har du kr 520 000.- som pensjonsgrunnlag. Pensjonskassen kan trekke fra $\frac{3}{4}$ grunnpensjon, dvs. kr 70 226.- som skal levealdersjusteres (vi har brukt forholdstall) med 1.055, dvs du får kr 66 564.- i grunnpensjon.

SPK vil beregne din folketrygd pensjon med et fiktivt sluttpoengtall ved å ta pensjonsgrunnlaget i SPK minus grunnbeløpet delt på grunnbeløpet. I dette tilfelle blir det 4.55 Differansen mellom dette tallet og sluttpoengtallet ditt i NAV (4.77) er det vi kaller fiktivfordelen. Det er denne som gjør at personell med høy aktivitetsbasert inntekt får mer enn 66 % i pensjon etter samordningen ved fylte 67 år. Det som ofte fører til mindre enn 66 % skyldes levealdersjusteringen. Det betyr at SPK beregner at du vil få kr 267 062.- fra folketrygden, mens du får kr 290 070.- Regnestykket blir da:

Pensjonsgrunnlag kr 520 000.- x 66 % x 30/30 delt på 1.055 = kr 325 308.-

- grunnpensjon kr 93 634.- x $\frac{3}{4}$ delt på 1.055 = kr 66 564.-

- Fiktiv tilleggspensjon = kr 200 498.-

Sum pensjon fra SPK etter samordning og levealdersjustering = kr 58 246.-

Faktisk pensjon fra folketrygden (levealdersjustert) = kr 290 070.-

Sum pensjon etter samordning og levealdersjustering = kr 348 316.-

Her kommer vedkommende relativt godt ut, ifh til levealdersjusteringen, som følge av høy aktivitetsbasert inntekt i folketrygden. Dette er i prinsippet regnestykket for alle som er født før 1963. Hadde vedkommende fått mindre enn 343 200.- ville vedkommende fått differansen kompensert som følge av den individuelle garantien som sier at alle som er født i 1958 eller tidligere er garantert minst 66 % i pensjon, etter samordning og levealdersjustering. Denne garantien er utvidet jf pensjonsavtalen nedenfor.

Konsekvensene av ny pensjonsavtale, praktiseringen av nye samordningsregler og individuell garanti og forhandlingene i høst er ikke pt. ikke avklart, men vi vil i det etterfølgende kommentere de delene av pensjonsavtalen som kan eller vil treffe personell med særalderspensjon.

KORT OM NY PENSJONSAVTALE

Partene i staten inngikk 3.mars 2018 en ny pensjonsavtale, som gjelder for alle født i 1963 og senere. Avtalen gir sikringsregler for personell som har minste enn 10 år igjen til pensjonsalder regnet fra 1.januar 2020, tilsvarende dersom man på et senere tidspunkt velger å endre særaldersgrensene. Personell som er født i 1962 og tidligere beholder dagens ordninger jf. ovenfor, med justering for individuell garant og nye samordningsregler. Avtalen skal sendes ut på uravstemming med svarfrist 1.7.2018.

Veien videre

Partene i Staten skal i tiden som kommer lage eksempler som beskriver konsekvensene av avtalen, herunder hvordan ny individuell garanti og nye samordningsregler skal håndteres. Vi fremmet krav om at mer av inntekten skulle inngå i pensjonsgrunnlaget, men partene ble enige om å overføre dette til hovedtariffoppgjøret i staten (vedlegg 4), evt til høstens forhandlinger om særalderspensjon. Partene er enige om ikke å diskutere endringer i særaldersgrensene for man er ferdig med søralderspensjonen. BFO vil anta at det først vil skje i 2020 eller senere.

Fra pensjonsforhandlingene i 2009

I 2009 ble det inngått en ny avtale om Avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor, men partene i offentlig sektor ble ikke enige og dagens AFP i offentlig sektor ble videreført. Det man ble enige om var å innføre en individuell garantiordning for alle som er født i 1958 og tidligere. Garantien sikret at disse skulle være garantert minst 66 % av pensjonsgrunnlaget etter samordning og levealdersjustering ved fylte 67 år. For de som var født i 1963 og senere skulle man se på senere.

PENSJONSAVTALEN I OFFENTLIG SEKTOR 2018

Avtalen omhandler pensjonsordninger for personell i offentlig sektor som har avtalefestede pensjon, i tillegg gir avtalen betydelige føringer for høstens forhandlinger om særalderspensjon. Utover dette omfatter avtalen innfasingsregler, individuell garanti, samordningsregler og levealdersjustering av dagens pensjon (brutto ordningen), uførepensjon og særalderspensjon. Avtalen sier også at dagens overføringsavtale videreføres i en koordinerende rolle. I tillegg har man en sikringsordning i tilfelle endringer i forutsetningene, eksempelvis med AFP i privat sektor. I tillegg har man blitt enig om oppfølging og evaluering av avtalen.

NY PENSJONSAVTALE FRA 2018.

Dagens pensjonsordninger i offentlig sektor er ikke tilpasset ny folketrygd eller ny AFP i privat sektor. Det faktum at vi lever lengre, betyr at særlig de yngre vil komme svært dårlig ut med dagens ordning. Følgende punkter inngår i avtalen:

1. Innledning
2. Ny alderspensjon fra offentlige tjenestepensjonsordninger
3. Ny AFP i offentlig sektor
4. Overgangstillegg for årskullene 1963-1970
5. Betinget tjenestepensjon
6. Innfasing av nye ordninger
7. Individuell garanti
8. Nye samordningsregler og levealdersjustering av brutto-pensjon
9. Alderspensjon til uføre
10. Alderspensjon til personer med særaldersgrense
11. Overføringsavtalen
12. Oppfølging og evaluering av pensjonsavtalen
13. Svarfrist

Pensjonsavtalen beskriver i hovedsak ordninger som gjelder for sivilt tilsatte med AFP og tjenestepensjon. I det etterfølgende har vi hentet elementer som vi antar vil få overslag til de med særalderspensjon. Forhandlingene om særalderspensjon skal være sluttført innen utgangen av 2018 og det nedenfor stående må leses med det som utgangspunkt.

BFOS SYN PÅ AVTALEN

Pkt 1-5 gjelder i hovedsak sivil personell og kommenteres ikke her.

PKT 6 INNFASING AV NYE ORDNINGER

Her omtales innfasing av ny AFP og hvordan man skal forholde seg til allerede opptjent pensjon i bruttoordningen (dagens ordning).

Avtalen sier at de som har opptjening i bruttoordningen skal få en oppsatt pensjon fra denne ordningen, når de starter å tjene opp pensjonsrettigheter i påslagsordningen. Dersom opptjeningen i bruttoordningen samlet er 3 år eller mindre, skal rettigheten overføres til påslagsmodellen.

Etter BFOs skjønn vil en slik ordning også måtte gjelde for de med særalderspensjon, dersom det blir endringer ifh til dagens særalderspensjon. Dvs at de beholder pensjon som allerede er opparbeidet ifh opptjeningstid og grunnlag. Denne utbetales på et nærmere angitt tidspunkt og vi vil anta at denne kan få innvirkning for de som er tilsatt på T-35.

PKT 7 INDIVIDUELL GARANTI

Den individuelle garantien som sikrer 1958-kullet gis som et garantitillegg er utvidet til å gjelde årskullene fra 1959-1967 ved en ved en nedtrappingsmodell for årskullene 1959-62 og 1963-67.

Personer født i 1959 tom 1962-kullet

- Garantien videreføres for 1959-62 kullet gjennom at de får en andel av garantitillegget jf 1958 kullet)
- Andelen bestemmes av hvor mange års opptjening i SPK før 2011. Dvs. har du 20 års opptjening før 2011, vil du få 20/30 deler av garantitillegget nedenfor. Tillegget trappes ned som følger:

1959-kullet får 90 % av garantitillegget
1960-kullet får 80 % av garantitillegget
1961-kullet får 70 % av garantitillegget
1962-kullet får 60 % av garantitillegget

Personer født i 1963 tom 1967-kullet

- Garantien videreføres ved at de gis et tillegg på 1.5 % av pensjonsgrunnlaget for den oppsatte bruttopensjonen
- Tillegget justeres for opptjening før 2011 og kravet til full opptjening tilsvarende som for årskullene 1969-62. Tillegget trappes ned som følger:

1963-kullet får 100 %	1964-kullet får 80 %	Årlig utbetaling blir lavere ved uttak før 1967 og høyere uttak etter 1967 år.
1965-kullet får 60 %	1966-kullet får 40 %	
1967-kullet får 20 %		

For dette personellet, blir det ikke den helt store gevinsten, men noen ekstra pensjonskroner blir det.

PKT 8 NYE SAMORDNINGSREGLER AVTALENS OG LEVEALDERSJUSTERING AV BRUTTOPENSJONEN

Nye samordningsregler gjelder for årskullene 1954 og senere. For alle som er født før 1963 skjer samordningen ved fylte 67 år og skjer som om folketrygden og tjenestepensjonen tas ut samtidig (som i dag).

Senere årskull skal få en noe mer fleksibel ordning mht pensjon opptjent i dagens ordning, kontra ny ordning fra 1.1.2020 jf pensjonsavtalens pkt 6 ovenfor.

Samordningsfordelen videreføres ved at man holder en prosentvis del (2 %) av pensjons-beholdningen utenom samordningen. For å sikre at alle får uttelling fra tjenestepensjon vil det i tillegg bli gitt et kronebeløp på

2.5 ganger grunnbeløpet i folketrygden dividert med folketrygdens delingstall.

Hvordan dette vil slå ut, er noe uklart enda. Dette er en av de tingene partene skal arbeide med fremover. Uansett, dette vil sikre at de med høy aktivitetsbasert inntekt og lavt pensjonsgrunnlag i SPK vil sikres en tjenestepensjon.

PKT 10 ALDERSPENSJON TIL PERSONER MED SÆRALDERSGRENSE

Partene har blitt enige om føringer som legges til grunn for høstens forhandlinger om ny særalderspensjon. En av mange forhold BFO tok opp, var at mer av den aktivitetsbaserte inntekten skulle inngå i pensjonsgrunnlaget. Dette ble av partene overført til forhandlingene om ny hovedtariff-avtale 2018. Blir man ikke enige der, kan dette forhandles videre i høstens særalderspensjon forhandlinger.

Det partene er enige om og som regjeringen legger til grunn for lovarbeidet er:

- Dersom aldersgrensen blir øket, vil de som har 10 år eller mindre igjen til dagens aldersgrenser kunne gå av på denne (regnet fra datoen eller året en slik endring blir iverksatt).
- Personell **født før 1963** beholder dagens pensjonsordninger, dvs særaldersgrensen og retten til særalderspensjon frem til 67 år.
- Regelverket for de som er **født i 1963 eller senere** må tilpasses påslagsmodellen (opptjening i prosent av et grunnlag pr år – prosent og grunnlag avtales på høsten 2018)
- Personer som har 10 år igjen til aldersgrensen fra 1.1.2020 beholder særaldersgrensen, inklusive 85-års regelen og pensjonsnivå.
- Personer som har **mer enn 10 år** igjen til aldersgrensen skal ha regler som sikrer pensjonsnivået og som ikke innebærer økte kostnader med dagens regler (tilpasninger kan være forhøyet opptjeningssats, videreføring av dagens bruttoordning med mer).
- Ulike årskull og ulike aldersgrenser kan ha ulike regler.

Partene skal med ovenstående grunnlag, snarest etter inngåelse av pensjonsavtalen utrede og avtale løsninger for personer som har særaldersgrense og opptjening i påslagsmodellen. Løsningene skal kunne virke fra 2020. Partene er videre enige om at dette arbeidet ikke gir føringer for det senere arbeidet med å vurdere hvilke stillinger som i framtiden skal ha særaldersgrense.

PKT 11 OVERFØRINGSAVTALEN

Overføringsavtalen skal videreføres og ha en koordinerende funksjon ved utbetaling av pensjon til pensjoner med opptjente rettigheter fra en offentlig tjenestepensjonsordning.

PKT 12 OPPFØLGING OG EVALUERING AV AVTALEN

Implementering og oppfølging av skal følges av partene gjennom Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd. Vi antar at dette rådet også skal følge opp særalderspensjon. Ordningene skal evalueres innen 1.1.2030.

PKT 13 SVARFRIST

Organisasjonene skal kunne forankre den enighet som oppnås om pensjon blant organisasjonenes medlemmer. Svarfrist er 1.juli 2018.

Etter BFOs syn, sikrer pensjonsavtalen de som har 10 år eller mindre igjen til pensjon fra 1.januar 2020 at dagens ordninger videreføres. Den sikrer også de som har mindre enn 10 år igjen, kan fortsette på dagens aldersgrense om denne endres i tiden som kommer.

Avtalen gir tilstrekkelige føringer for at vi kan sikre personell født i 1963 og senere som sikrer pensjonsnivået uten at kostnadene ifh til i dag skal økes. Pt er det avtalt at pensjonene skal samordnes og levealdersjusteres ved fylte 67 år. Den nye pensjonsavtalen sier ingenting om dette forholdet og vi må kunne anta at dette vil bli ivarettatt på en eller annen måte.

BFO deltar i forhandlingene gjennom YS Stat ved at leder BFO og 1.nestleder YS Stat Jens B Jahren og Nestleder BFO Rune Rudberg sitter i YS sektorstyre.

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god 17.mai

NESTE UTGAVE:

I neste Officersblad vil vi ta for oss talleksempler, basert på det arbeidsgruppen innleverte til departementet i desember 2015, det vi nylig har mottatt fra ASD og det arbeidet som er gjort i Forsvaret.

Vi vil også gi en status fra hovedtariffavtaleforhandlingene vedrørende pensjon.

Luftmaktseminaret 2018!

Sjefen for Luftforsvaret inviterte også i år til Luftmaktseminar på Luftkrigsskolen Trondheim. Temaet var «Air Power in Future Joint Operation - A Multi Domain Battle».

Oberst Michael D. Runey, generalmajor David W. Hicks og general (r) Frank Gorenc.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

WELL DONE!

Luftmaktseminaret har kvalitetsmessig utviklet seg til kanskje Europas mest velrenomerte forsvarsseminarer. Kvaliteten på så vel gjennomføring, som nivået på foredragsholdere, er imponerende! Navn som Carl Bildt, professor Geir Lundestad, general Frank Gorenc (USA), Espen Barth Eide, og forsvarsgren-sjefene for å nevne noen. Kadettene på Luftkrigsskolen gjør for øvrig som alltid en strålende jobb med tilretteleggingen. Skolens kjøkken leverer dessuten mat og oppdekking på øverste hylle. Alle deltagerne satt som vanlig pris på et stramt program der tiden overholdes, og pausene er lange nok til påfyll av kaffe og litt mingling. Luftmaktseminaret er derfor en utmerket arena for faglig påfyll og uformelle samtaler og diskusjoner. Her kan deltagerne også utvide sitt nettverk eller ganske enkelt vedlikeholde sitt eksisterende nettverk. Og så er det alltid

hyggelig å møte gamle eller nye kollegaer og venner.

SJEF LUFTFORSVARET

Som vanlig åpnet Luftforsvarets musikkorps med musikkinnslag av høy kvalitet, før Luftforsvarets sjef generalmajor Tonje Skinnarland ønsket alle de 350 deltagerne fra alle forsvarsgrener velkommen. Hun understreket gleden over at det nå er økende andel deltagere fra de andre forsvarsgrenene, spesielt i år når det handler om «Joint Operations». Skinnarland presiserte at det er viktig at årets tema ikke bare blir et moteuttrykk.

Luftmakt i fellesoperasjoner og krigføring i flere domener blir nok ikke bare et mote-uttrykk i fremtiden. For med dagens teknologiutvikling, det moderne materiellet Forsvaret nå går til anskaffelse av, samt nye trusler i cyber-området, er forsvarsgrenene stadig mer avhengige av hverandre. Kort fortalt – Nettnetbasert forsvar (NbF).

FORSVARSMINISTEREN

Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen sto for åpningstalen, der han åpnet med å si at det i forsvarsdebatten er viktig med engasjement og at det stilles spørsmål i en tid med omfattende omstilling. Han snakket om det militære samarbeidet med Russland som er lagt på is, men at vi fortsatt har samtaler og samarbeid på blant annet grensevakt og fiskerioppsyn. Så kom det kjente toner om NATO-medlemskapet og 2 % målet, som nå er noe Regjeringen skal strekke seg imot. Året 2024 ble ikke nevnt. Ellers var Bakke-Jensen innom det positive rundt økt alliert trening i Norge, den teknologiske utviklingen, og alle materiellinvesteringer som nå gjøres. Han sa også at 5. generasjons kampfly krever 5. generasjons luftvern. Noe flere i salen reagerte på, for hva mente forsvarsministeren med 5. generasjons luftvern? Bakke-Jensen forlot Luftmaktseminaret før første dag var over, og fulgte med det ikke opp tradisjonen til Ine Eriksen Søreide, som alltid var til stede til seminarets andre dag, med påfølgende torskemiddag i messen.

Etter foredragene samlet foredragsholderne seg til spørsmål & svar.

Carl Bildt under sitt foredrag.

HØYT NIVÅ PÅ MANGE AV FOREDRAGENE

Den erfarne og internasjonalt meget anerkjente politiker Carl Bildt, foredro om Europapolitikk og globale handelsavtaler og handel mellom de Nordiske landene. Han kom raskt inn på at Kinas vekst, snart gjør landet til den største økonomiske og militære makt i verden. Samtidig ser vi et mer innesluttet USA, som nå retter mye av sin oppmerksomhet mot Kina.

Flere av Bildts synspunkter ble senere støttet av professor Øystein Tunsjø ved Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI). Kina har 10 ganger større BNP enn Russland, og landmakten Kina har nå verdens største flåtestyrke, dog med noe lavere teknologisk nivå enn eksempelvis USA, mener Tunsjø. Han var klar på at USA nå satser mer på tilstedeværelse i Stillehavsregionen og Asia, noe som vil få stor innvirkning på Europeisk forsvarspolitik. Vi har hørt det før, men nå må Europa ta mer ansvar for egen sikkerhet. Russlands økte evne til å drive hybrid krigføring er også bekymringsfullt, mente

professor Øystein Tunsjø. Professor Geir Lundestad oppsummerte første dagen i sin epilog, med humor og kløkt. Hans latterliggjøring av USAs president Donald Trump, med så mange Amerikanske generaler i salen, var litt spesielt.

Første økt på seminarets andre dag, var mer eller mindre forbeholdt general (r) Frank Gorenc, generalmajor David W. Hicks og oberst Michael D. Runey. De snakket selvfølgelig om «Multi Domain Battle» og ønsket om økt interoperabilitet innen NATO, også med partnerlandene. General (r) Gorenc kom med noen klare advarsler. Ikke undervurder din motstander, og at det ikke hjelper med økte budsjetter, hvis man ikke har personell til å betjene materiellet!

LUNCH-FOREDRAG

Andre økt ble det avholdt tre rullende foredrag på tre lokaliseringer på skolen. Det mest interessante var kanskje det foredraget oberst Stig E. Nilson holdt om forsvarssektorens satsning på Space! Nilson er sjef for dette

Space-programmet. Programmet er svært lite kjent blant ansatte og folk flest, men ikke desto mindre spennende. Forsvaret satser stort på dette programmet, i samarbeid med FFI og industrien. Vi snakker om satelitter som gir oss verdifull informasjon og hjelp, slik som GPS, jordobservasjon og SATCOM (bredbånd). Offisersbladet kommer tilbake til Space-programmet i egen artikkel, og et intervju med oberst Stig E. Nilson i neste utgave.

NORCIS OG CYBERFORSVARET

NorCis holdt på slutten av dagen et meget aktuelt og lærerikt foredrag og praktisk demonstrasjon av hvor enkelt det er å hacke seg inn på våre mobiltelefoner, nettbrett og pc. Meget tankevekkende hvor lett det er å hente ut informasjon, og/eller spre falsk informasjon ved å for eksempel å «overta» mobiltelefonen eller Facebook-kontoen. Sjef Cyberforsvaret generalmajor Inge Kampenes, fulgte opp i sitt foredrag med å presisere at vi er inne i den fjerde industrielle

Oberst Michael D. Runey US Marine Corps er ferdig med sitt foredrag.

Oberst Stig E Nilson er sjef for det nyopprettede Space programmet i regi av Forsvarsdepartementet.

revolusjon. Vi opplever en voldsom teknologisk utvikling, der cyber-området i fremtiden spiller en viktig og avgjørende rolle, sa Kampenes. Han sa også at vi må øke vår kompetanse, investere i bedre krypto-systemer, utvikle et samarbeid med andre land og bedrifter, og redusere anskaffelses-tiden på det materiellet Cyberforsvaret så sårt trenger.

Epilog av oberstløytnant Harald Høiback vekket latter i salen. På sedvanlig måte, og med underfundig humor, snakket han om å ha en åpen debatt i det offentlige rom. Det var med klar adresse til forsvarsminister Bakke-Jensens krasse motsvar til Høiback, på hans innlegg om kvinner i Forsvaret. Sjefen må tillate debatt, og ikke flagge egne meninger for tidlig. Man må ta ballen – ikke mannen, sa Høiback.

Den tredje dagen (en økt) gikk til forsvarsgrensjeenes oppsummering av egen forsvarsgren, knyttet til ny teknologi og «Multi Domain Battle». Velger her å trekke frem sjef Sjøforsvaret kontreadmiral Nils Andreas Stensønes sine bekymringer. Sjøforsvarets kapasiteter vil bli truet fra lufta, fra land, på sjøen, fra under vann, og i cyber. En stor trussel er langtrekkende presisjonsvåpen levert fra land, luft og fra under vannsbåter, sa Stensønes. Han la også til at kommunikasjon gjennom fiberkabler på havbunnen er utsatt i en krise/krigs-situasjon.

Oppsummert ble dette nok en gang tre meget lærerike og hyggelige dager på «Kuhaugen»! Takk til Luftkrigsskolen, kadetter, foredragsholdere, og en spesiell takk til kjøkkenpersonalet, som tross alt fikk 350 mennesker ekstra hver dag i matsalen, og som sørget for kaker, frisk frukt og kaffe i alle pauser!

Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen holder konferansens åpningsforedrag.

Generalmajor Tonje Skinnarland svarer på Offisersbladets spørsmål

HVORFOR ARRANGERER DU LUFTMAKTSEMINAR?

-Luftmaktseminaret har blitt en lang og god tradisjon. Formålet er å sette militær virksomhet og maktbruk inn i en større sikkerhets- og forsvarspolitisk ramme, samt å skape et forum for å diskutere luftmakten og det norske Luftforsvarets rolle innen denne rammen. Seminaret har med tiden vokst seg til å bli et av de mest markante militærmaktseminarene i Norden. Årets seminar har vi fått meget gode tilbakemeldinger på, og jeg ser for meg at vi skal fortsette med denne fine tradisjonen og kulturbæreren i overskuelig framtid.

HVA FORVENTER DU AT LUFTFORSVARET, SEMINARDELTAGERE OG KADETTER FÅR AV UTBYTTE?

-Luftmaktseminaret har alltid som ambisjon å være et sted hvor viktige temaer kan problematiseres, med kritisk reflekterende innfallsvinkel til nye konsepter og de temaer og perspektiver som trekkes opp i løpet av seminaret. Seminaret skal ikke gi alle svarene, men vi skal skape en forståelse for hvor vi er og hvor vi skal, og ta denne kunnskapen med oss hjem. Det handler om å sikre vår evne til å produsere og levere

Sjef Luftforsvaret generalmajor Tonje Skinnarland ønsket velkommen til årets luftmaktseminar.

luftmakt i fellesoperasjoner. Alt vi gjør bidrar til å trygge Norge og NATO.

KAN DU SI NOE OM TEMAVALGET PÅ ÅRETS LUFTMAKTSEMINAR OG KADETTENES ORGANISERING OG DELTAGELSE?

-Vi ønsker å sette fokus på tema som vi mener vil ha betydning for norsk sikkerhetspolitikk, Forsvaret og Luftforsvaret i fremtiden. I år var det fokus på Multi-Domain Battle. Innenfor de

rammene vi er gitt, skal vi utfordre tradisjonell tenking og utnytte mulighetsrommet rundt domeneene. Spørsmålet for Norge og Luftforsvaret blir ikke om denne utviklingen vil påvirke oss, men hvordan. Kadettene bidrar i stor grad til seminaret. De er blant annet med på å forberede seminaret. De introduserer foredragsholderne, har eget innslag i løpet av seminaret - som oftest det beste innslaget også - og etter seminaret skal de skrive oppgave om temaet. Det er en viktig arena for refleksjon og utvikling for kadettene.

Amerikanske ubåter stadig oftere i norske farvann

Nå observeres amerikanske ubåter i norske farvann minimum 3-4 hver måned, i følge The Independent Barents Observer. De går sjelden til havn, fordi de skifter besetning og mottar forsyninger fra forsyningskip til havs. Det er ingen tvil om hvorfor vi ser en økning av denne tilstedeværelsen, for NATO er meget bekymret for Russlands svært stillegående ubåter og økte aktivitet i Nord-Atlanteren og i våre farvann. Våre Orionfly har redusert kapasitet, våre fregatter seiler uten helikopterkapasiteten (som er en kritisk operativ kapasitet), og våre ULA-klasse ubåter har ikke kapasitet til konstant tilstedeværelse i hele ansvarområdet.

Amerikanerne har ønske om å bruke havna i Tønsnes, men det lot seg ikke gjøre pga lokale protester. De måtte eventuelt reist til Håkonsvern, noe er tungvint når man skal operere i Nord. (du verden så bra det hadde vært om Olavsvern fortsatt hadde vært operativ!).

Einar Holst Clausen

Det Russiske forsvaret bestiller RPK-16 håndvåpen fra Kalashnikov

Russlands motsvar til vårt FMA, ga kontrakten til Kalashnikov på levering av nye håndvåpen til sine væpnede styrker. Det ble en RPK-16, som er en videreutvikling av RPK-12. Den skal blant annet ha en høyere skuddtakt og ladbart tønnemagasin (se bildet).

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

US Navy livsforlenger sine F-18 Super Hornet

Den 28. Februar kunne det amerikanske forsvarsdepartementet fortelle at de nå skal livs-forlenge sine F-16 E/F Super Hornet, i det de kaller et SLEP (life extension programme). Boeing skal forsterke rammeverket på flyene og utvide «livstiden» fra 6.000 til 9.000 timer. F-18 har gjort tjeneste siden 1999, og har blitt brukt mer enn forventet, og nådd levealderen tidligere enn planlagt. Dessuten er etterkommeren F-35 C forsinket.

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

BAE Systems introduserer CV90 MkIV

The CV90 MkIV features additional payload capacity as well as an improved transmission. Source: BAE Systems

BAE Systems lanserte sin nyeste utgave av CV90 på en messe i London (IQPC International Armoured Vehicles 2018 Conference). I følge BAE Systems, har den nye CV90 MkIV en maksvekt på 37 tonn (2 tonn mer en basismodellen), så den da kan ta med 2 tonn ekstra last. Den skal ha forbedret mobilitet, da den har fått en ny 1.000 hk Scania motor og oppgradert X300 kraftoverføring, i tillegg til et aktivt dempe-system som også øker stabiliteten. Vognen kan utstyres med modulært tårn der diverse våpen kan tilpasses, slik som eksempelvis RWS, opptil 120 mm kanon og ATGM (anti-tank guided missiles). BAE Systems sier også at CV90 MkIV er den første vestlige infanteristridsvognen med APS (active protection system). Sen har også fjerde generasjons NGVA (NATO Generic Vehicle Architecture), som gjør fremtidige teknologiske forbedringer/utvidelser lettere.

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

Vi kaller dette en spade

Du mottar mange hundre budskap hver dag. Det er viktigere enn noen gang å kunne stole på at det du leser og ser i mediene er faktabasert og pålitelig. Redaktørens rolle er å være uavhengig, og å sikre en balansert dekning av ditt fagfelt. Den jobben gjør vi på vegne av deg.

Leser du et av Fagpressens blader eller nettstedet – slik du gjør akkurat nå – kan du være trygg på at innholdet som er viktig for deg er vurdert og ivaretatt av en grundig redaksjon.

Gunstig bilavtale for BFO-medlemmer!

BFO har for sine medlemmer inngått en avtale om rabatt på kjøp av bil hos Albjerk bil, på opptil 8 % rabatt på nybil! Avtalen dekker hele sortimentet hos Møller-kjeden, og gir våre medlemmer gode rabatter på alle disse merkene. Rabatten kommer på toppen av de til enhver tid gjeldende kampanjene som importøren kjører. Dette vil sikre våre medlemmer en meget god totalpris, spesielt i de periodene slike kampanjer kjøres.

«Vi er glade for å ha kommet frem til en slik samarbeidsavtale, og ser frem mot et fremtidig samarbeid der vi kan gi BFOs medlemmer gode tilbud på bil i ethvert segment og prisklasse» sier markeds koordinatør hos Albjerk, Christine Wiborg.

Albjerk Bil er merkeforhandler for Audi, Skoda, Volkswagen personbil og Volkswagen nyttekjøretøy. Albjerk Bil har også brukt biler i alle prisklasser, delelager med salg av originale bildeler og tilbehør og en rekke tilleggstenester, slik som service og reparasjon, EU-kontroll, rutereparasjon/ruteskift, dekkhotell, bilpleieavdeling, sertifisert skadesenter samt KvikkService.

BFO er godt fornøyd med avtalen, og håper våre medlemmer sitter igjen med den samme opplevelsen. Tilbakemeldinger mottas med stor takk!

fakta

RABATT VED KJØP AV NY BIL:

Audi: 8 %

Volkswagen: 8 %

Skoda: 6 %

VW hybrid og elektrisk: 6 %

Rabatten kommer i tillegg til gjeldende kampanjer!

Intelligente elbil-ladere til BFO-pris!

BFO er opptatt av å forhandle frem nyttige og gunstige rabatter for våre medlemmer. Siden stadig flere anskaffer seg elbil, enten som hovedbil eller som bil nummer to, har vi nå fått i stand en rabattavtale for elbil-ladere.

LANDSDEKKENDE LEVERANDØR

Intelligent Solutions er en landsdekkende leverandør av elbil-ladere med intelligente løsninger som tilfredsstiller fremtidens krav fra forsikringsbransjen, myndighetene og strømselskapene. Disse kan optimalisere ladeprosessen for alle typer elbiler og plug-in hybridbiler. Rabattavtalen omfatter ladere fra flere produsenter og i ulike prisklasser. Intelligent Solutions har også et nettverk av el-installatører som kan ta hånd om installasjonen.

ENKEL Å INSTALLERE

Disse laderne er klargjort for å fungere med hvilken som helst strøminstallasjon ved hvilken

som helst strømspenning. Hvis du ønsker maksimal ytelse fra laderen din kan du øke spenningen på strøminstallasjonen. Å installere en slik lader hjemme er veldig enkelt – enhver elektriker kan gjøre det for deg. Laderne har den mest kompakte designen på markedet så det er lett å finne plass på yttervegg eller i garasjen.

ENKEL Å BRUKE

De forskjellige modellene har moderne brukergrensesnitt og enkel betjening har stått i fokus under utviklingen. Du kan benytte Bluetooth, WiFi eller Ethernet for å kommunisere med laderne via PC eller en app på telefonen. Laderen er koblet opp mot ditt eget kontrollpanel i en skyløsning. De mest avanserte modellene har touchskjerm og/eller ansiktsgjenkjenning. Automatiske oppdateringer gjør at laderen din alltid har den nyeste programvaren, og de har innebygget mulighet for ekstern teknisk støtte om nødvendig.

REDUSERTE KOSTNADER

Med intelligente ladere kan du redusere lade-tiden, redusere ladekostnadene og ha full kontroll med hvordan og når ladingen skjer. Dermed kan du selv styre ladingen til tider på døgnet når strømmen er billigst. Disse laderne er også optimale for borettslag eller sameier med flere ladepunkter. Laderne settes enkelt i et nettverk uten ekstra styringsenheter. Den innebygde strømdelingsfunksjonen holder styr på ladingen og kostnadene.

SLIK KJØPER DU TIL BFO-PRIS

Elbil-laderen kjøpes på nettet hos Intelligent Solutions. Du må gå inn på intelligent-solutions.no/bfo og registrere deg som BFO-kunde for å få våre medlemspriser i nettbutikken. Deretter velger du lader, betaler i nettbanken og får laderen levert på døra. Når du er innlogget kan du også bestille installasjon til medlemspris.

Meget god veteranbok!

Dette må være boken mange har ventet på. Boken «Veteran – norske soldater i utlandstjeneste forteller» er så interessant at den er vanskelig å legge fra seg, når du først har begynt å lese den. På en informativ måte gir forfatteren Kim Sørderstrøm en kortfattet og god innsikt i foranledningen til alle de misjonene/ internasjonale operasjonene vi har sendt personell til. Så kommer de personlige vitnesbyrdene og fortellingene til enkeltpersoner som har deltatt i alt fra Tysklands-brigaden, Korea, Gaza, Kongo, Libanon, Irak, Kosovo, Afghanistan, Syria og Irak, for å nevne noen. Sørderstrøm har brukt flere år på å samle inn veteran-historiene.

Boka er godt skrevet, den er lettlest, og her vil mange av dere kjenne seg godt igjen i beskrivelsene av operasjonsområdene, tjenesten, og de farlige situasjonene mange opplevde. Det er som å bli tatt tilbake i AO. Boken har også usedvanlige gode portrett-bilder, tatt av Sørderstrøm, som har hatt fotografen Morten Krogvold som mentor.

Sørderstrøm har selv tjenestegjort i Libanon, Balkan og Afghanistan, og jobber i dag som paramedic ved akuttmedisinsk avdeling på Haukeland sykehus.

Boka er utgitt på Kagge Forlag, og anbefales på det sterkeste.

ISBN 978-82-489-2139-4.

Prisen for 336 engasjerende sider er kroner 449,- og det er vel anvendte penger.

Einar Holst Clausen

Russland fortsetter opprustingen

Russlands fungerende forsvarsminister Yuri Borisov bekrefter på Russlands forsvarsdepartements websider, bestillingen av et større antall moderne stridsvogner.

Bestillingen av T-14 MBT stridsvogner og T-15 pansrede personell-stridsvogner ble gjort i desember 2017.

Borisov har uttalt at de nå har en kontrakt på tester og operativ øving for to bataljoner med T-14 stridsvogner og én bataljon med T-15 pansrede personell-stridsvogner. Begge basert på Armata-plattformen.

Status for Armata-programmet er i følge Borisov at testingen begynner i 2018 og skal være sluttført i 2019.

Alle nye modeller skal være komplette i 2020 og klare for eventuell serieproduksjon.

Armata-prosjektet var tidligere på listen over prosjekter som skulle «legges på is».

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

Treningsapp'er kan være en sikkerhets-risiko!

Soldater som bruker teningsApp og deler treningsinformasjon på nett, gjør det lett for en potensiell fiende å nøyaktig kartlegge egne baser/leirer. Det gjelder også rutiner og løyper som soldatene oftest bruker. Dette har man blitt spesielt oppmerksom på i Afghanistan, men også i Europa. Norge bør ikke være noe unntak her. Bruk hodet – tenk sikkerhet.

Einar Holst Clausen

Visste du at

Forsvarets Personellservice

har mange gode medlemsfordeler?

For mer informasjon se vår hjemmeside

www.fp.no

tlf: 21 07 57 00, e-post: fp@fp.no.

- ◊ God sparerente
- ◊ Forsikringer
- ◊ Nettbank
- ◊ Lån
- ◊ Kontokreditt
- ◊ Uniforms-kreditt

50 øre rabatt på
drivstoff hos Esso

MOTSTRØMS I NATO OG NORDEN

– NORGE IGJEN JUMBO

Generaløyntnant Ben Hodges, Commander US Army Europe: «Nobody takes an army seriously unless Army aviation (helikoptre) is part of it.» imens vårt FD planla å frata landforsvaret i nord de kritisk få, gamle og små Bell helikoptrene vi har på Bardufoss.

Imens NATO-land, og nordiske naboer, satser på helikoptermobilitet for sine landforsvar, velger vårt FD å tie ut de krav våre svære, vanskelige landområder og forrevne kyst i nord stiller til lynrask mobilitet. FD tier også ut russernes store «desant» helikoptermobilitet; og mobilitet med transportfly som kan slippe 18-25-tonns panservogner i fallskjerm; med besetning og fotsoldater sittende klare inne i vognene.

LANGTIDSPLAN, LANDMAKTUTREDNING - OG ANDRE LANDS LINJE

Stortinget står med ryggen fortrøstelig støttet til planverkene, mediene vil ikke utfordre; bare pirke litt her og der sånn at det kan bli noen overskrifter ut av det. Virkeligheten, med andre lands tiltak som målestokk, er ubønnhørlig at foreslått landmaktstruktur vil være lus på tjærekost mot russisk «desant». Russerne satser også på sine nye Mi-28 og Ka-52 kamphelikoptre. Vår plan for Hærens og HVs luftvern blir helt utilstrekkelig; og vi må

tilbake til Jørgen Kosmo for å finne en forsvarsminister som ymtet frem på om at vi kunne trenge væpnede helikoptre, vi også.

FØRST NOEN TOMMELFINGERMÅL

Målt i maks take-off vekt kan de mest aktuelle helikoptertyper grovt deles inn i 5-tonns, 10-tonns og 15-tonns klasse: De gamle Bell'ene våre, de av dem som ennå flyr, er 5-tonnere. Våre gamle men ennå rimelig gode Sea King redningshelikoptre, skandalehelikoptret NH90 og velkjente helikoptertyper som USAs Black Hawk og Sea Hawk, og franske Super Puma etc. er på ca. 9-11 tonn; mens Norges nye, røslige AW101 Merlin redningshelikoptre er 15-tonnere.

STATUS I NORDEN

Vi kan diskutere hvilket sammenligningsgrunnlag vi skal velge, US Army har eksempelvis over 2.000 Black Hawk foruten andre helikoptertyper, men det blir ikke så galt å se på Norden.

Danmark: Da Finland, Sverige og Norge i 2001 gikk sammen om 52 NH90, luktet danskene lunt og gikk ut av samarbeidet. På sitt lille areal står de med 14 AW101 Merlin (en er tapt i Afghanistan) i taktisk troppettransport versjon, eg. betegnelse

EH101 Merlin; en eldre versjon enn våre Merlin redningshelikoptre. Det har vært mye motorproblemer, men en avtale med produsenten og erfaringer med blant annet identiske britiske Merlin i Afghanistan tyder på at problemene skyldtes danske prosedyrer. Danskene har også 12 små 2,3-tonns Fennec helikoptre, som har mistet tidligere væpnet panservern missilrolle og som nå brukes til oppklaring og forflytning av små personellgrupper, eksempelvis artilleri ildledere og skarpskyttere. Danskene følger nå NATOs linje og bygger opp en middelstung brigade, med blant annet 309 nye hjulgående Piranha V panservogner for ytterligere mobilitet.

Danskene innfører ni MH-60R Sea Hawk maritime helikoptre som erstatning for sine syv Super Lynx. De danske Sea Hawk'ene er en del enklere enn våre NH90 i fregattkonfigurasjon; men ble kontraktet 11 – elleve år etter våre. Danskene blir operative med dem før oss.

Finland: Den finske hæren valgte opprinnelig også Merlin for taktisk troppettransport, og anså NH90 som for liten for slike operasjoner. Men Finlands største forsvarsindustri, Patria, lå den gangen tungt i vannet, og da store, europeiske EADS,

Frustrasjon blant FIH-utdannet befal!

Den 12. juni 2015 vedtok Stortinget den nye personellordningen (OMT) for Forsvaret. Bakgrunnen og formålet for dette vedtaket er i korte trekk å understøtte en effektiv bevegelse av kompetanse, både innad og på tvers og personellkategorier.

Dette er et stort skritt i riktig retning for å sikre en korrekt utvikling og disponering av kompetanser, og tilpassede karriereløp for det mangfoldet av roller vi i Forsvaret i dag besitter. Det er i hvert fall intensjonen. Men det er ikke alle grupper som er ivaretatt i den nye ordningen.

For elever ved Forsvarets ingeniørhøgskole (FIH), har fremtiden i Forsvaret blitt mindre lukrativ. Med overgangen til OR (som er naturlig for FIH med tanke på typen stillinger ingeniører bekler), har det vanlige opprykksløpet en FIH'er kan forvente også gjennomgått en radikal forandring. I den forrige versjonen av Forsvarets Personellhåndbok (FPH), var det nedfelt i del B at elever uteksaminert fra FIH skal ha opprykk fra sersjant til fenrik etter ett års tjeneste, og så opprykk til løytnant senest ved plikttjenestens slutt (totalt 3 år i tjeneste). Dette avsnittet er fjernet fra den nyeste versjonen av FPH (tredd i kraft 01.08.2016).

Foruten 2 år gradsansiennitet, kan FIH'ere forvente et helt utilpasset opprykksløp når de kommer i stilling. Dette ser slik ut:

- OR5+ etter totalt 2 år (tilsvarende fenrik)
- OR6 etter totalt 8 år (tilsvarende løytnant)

Dette medfører at det som tok senest 3 år før, tar 8 år nå. Denne endringen er juridisk helgardert i utdannings- og plikttjenestekontrakten

til FIH, der det blant annet står følgende i erklæringssegmentet:

«Jeg er videre oppmerksom på at avtjening av plikttjenesten skjer etter bestemmelser fastsatt i FPH del B punkt 3.1.10, og at jeg etter utdanningen blir beordret til tjeneste med bakgrunn i Forsvarets behov.»

FIH'ere er en gruppe som altså kommer svært uheldig ut i overgangen til OMT, og endringene i FPH har hatt en tilbakevirkende effekt ikke bare på elevene ved skolen, men også uteksaminerte som avtjener plikttjenesten sin. Gruppen som refereres til er altså stor, og for denne gruppen har en sikker karrierevekt med medfølgende lønnsutvikling, stillingsmuligheter og andre goder og ansvar som daghavendevakter, blitt usikkert, forsvunnet eller kraftig forsinket. Lønnsopprykk for eksempel er i praksis bundet til gradsopprykk, og selv om lønnsrammene i OR-søyla er utvidet, så har man mistet faste ankerpunkt som gir konkret hjemmel til lønnsopprykk.

Dette er spesielt uheldig for noen kull. Flere FIH'ere under utdanning fikk tilbud om å ta Grunnleggende Offiserskurs (GOK), som i effekt konverterer dem til OF-søyla. Dette er en praksis vi ikke kommer til å se mye av i den nye ordningen, og er egentlig et artefakt fra den gamle utdanningsfilosofien til FIH (før OMT). Men effektene kjennes allikevel, fordi det medfører store forskjeller på hvilke regelverk som gjelder og forvaltes på enkeltpersoner – også internt i kullene. For elever som tok det 4-måneders kurset, er det et nytt regelverk og en ny avtale

som gjelder. I denne får de opprykk til løytnant etter to år, det vil si samtidig som de uten GOK får opprykk til OR5+. Det betyr naturligvis at de med GOK ligger seks år foran de uten, selv om de har samme fagutdanning – eller til og med jobber i samme avdeling.

Grunnet disse forskjellene, så har flere kull ved FIH kjørt saker sammen med BFO i et forsøk på å tilbakevinne de gamle vilkårene. Dette så ut til å gi gevinst for ett kull (kull 13 – 16) i desember 2017, da de endelig fikk opprykk til OR5+ et halvt år på etterskudd (per gammel avtale). Opprykket falt derimot ikke i god jord hos hærstaben og P-avdelingen i Hæren, som da tok forbindelse med Forsvarets Personell- og Vernepliktsenter (FPVS). Sersjantene ble rykket ned igjen drøyt én måned etterpå, og måtte tilbakebetale den «overflødige» lønna.

Noen ansatte fra eldre kull som skulle ha opprykk til løytnant samme dag som den nye FPH'en trådte i kraft, mistet det på dagen, dette på tross av at de ikke hadde formelt konvertert. Den nye ordningen og endringene i FPH er altså altomfattende for FIH'ere.

På tross av stor motstand, fortsatte kampen i ni måneder – frem til hærstaben satt foten ned. I en mailserie mellom hærstaben og BFO røpes det en uvillighet til å anerkjenne problemstillingen, og det konkluderes med at FIH'ere må rett og slett klappe helene sammen og forholde seg til nytt reglement. Det er dårlige nyheter for ingeniørsersjanter nye og gamle, uavhengig av DIF, fordi her har Hæren nå satt en presedens.

Dette kan anses som et spesielt standpunkt å ta, fordi kompetansen til en FIH'er er svært

som står bak NH90, kjøpte 26.8 prosent i Patria (som nå for lengst er solgt igjen), anskaffet finnene istedet 20 helikoptre av denne typen. Til hæren ergrelse, for NH90 er unektelig for liten til å utstyres med stor nok bakluke for rask feltmessig inn/utlasting av snøscootere, ATV'er, støttevåpen, mye personlig utrustning etc. NH90 har også mindre plass i kabinen enn Merlin.

De finske NH90'ene står sammen med den finske jegerbataljonen i Utti, omtrent i samme posisjon i forhold til Helsinki som spesialstyrkene våre på Rena i forhold til Oslo, imens vi som kjent vil ha helikoptrene våre på Rygge, en times flytur unna Rena. Siden de finske NH90'ene er av taktisk transportversjon, er de vesentlig enklere enn våre maritime versjoner. Dette forklarer nok langt på vei at det ikke er kommet ut rapporter om særlige problemer med de finske helikoptrene. Med Finlands lange grense til Russland er 20 helikoptre for lite, selv om behovet for tilstedeværelse i en grad kan fylles av finnenes svære mobiliseringshær, med dennes sterke og unektelig svake sider.

EADS' kortvarige eierskap i Patria ga finnene en monteringslinje for NH90, med ringvirkninger som har etablert finnene som komponent- og tjeneste-

leverandør i europeisk flyindustri. Finnene har også syv 3-tonns MD500E/D i samme roller som de danske Fennec'ene, og for trening. Og ikke å forglemmeat finnene har en ganske barsk grensevakt med blant annet fem 9-tonns Super Puma, fem Bell 412 (nesten samme som våre) og fire 2,7 tonns AW119 Koala, altså 14 helikoptre. Og grensevakten vil selvsagt ikke være tilskuere i krise eller krig.

Sverige: Imens Norge har Nordens eldste helikopterpark, har svenskene den nyeste. Svenskene gikk for 18 NH90 (svensk betegnelse Hkp 14) i taktisk transportversjon, 14 av dem levert fra monteringslinjen i Finland men modifisert slik at takhøyden inne i kabinen er økt fra 1,58 m til 1,83 m (samme som i Merlin). Dette fordi noen svenske NH90'er, i likhet med noen danske Merlin, også har en redningsrolle. Etter det som sies er modifikasjonen ikke noen aerodynamisk og stabilitetsmessig höidare. Svenskene ble snart lei av NH90 sommelet og hastebestilte 15 Black Hawk (Hkp 16) i UH-60M versjon, den første Black Hawk versjonen som leveres heldigital fra produksjonslinjen, for 207 millioner dollar. Kontrakt ble inngått i desember 2010, og den første ble levert på 13 måneder og i april 2013, bare 28 måneder etter at blekket på kontrakten var tørt, var svenskene

i Afghanistan med fire Black Hawk. Svenskene er profesjonelle mens vi er og blir amatører.

Svenskene har altså 33 nye middelstunge helikoptre, dobbelt så store som våre 18, kanskje færre, gamle Bell'er. I tillegg har svenskene 20 2,8-tonns AW109 (Hkp 15), fordelt på 12 taktiske Hkp 15A for roller som danskenes Fennec og finnenes MD500E/D og AW119, og 8 maritime Hkp 15B med begrenset AU (anti-ubåt) kapasitet fra Visby-klasse korvetter.

Så hva blir det til med næringslivspartiet HØYRE? Har HØYRE omsider levert en statsråd som kan rydde opp? Som kan fjerne FDs «Forsvarsmateriell», opprettet ene og alene for å gi den harde kjerne av byråkratiske imperiebyggere mer skjult, og ikke kontrollerbar makt, som kan kutte i vettløse overinvesteringer, F-35 og P-8A Poseidon, for å frigjøre midler til en balansert forsvarsstruktur? Som kan få oss ut av NH90-skandalen før det er for sent og få innført sunne forretningsprinsipper i investeringer og drift? I næringslivsdrift er svenskene oss totalt overlegne, sivilt som militært. Det er nok derfor våre byråkratiske imperiebyggere ikke vil samarbeide med dem.

Av John Berg
major (R) forsvarsanalytiker

markedsførbar i det sivile. Det er en kjent sak at ingeniører i Forsvaret har et stort frafall, og i disse tider er det massiv utvidelse og satsing innenfor cybersikkerhet i privatsektoren og det sivile generelt. FIH'ere er som oftest også selv klar over denne imøtekommenheten i det sivile. Derfor blir kanskje hærstabens svar til saken litt underlig, i hvert fall når man leser følgende fra OMT-målsetningene:

«Likestilte, likeverdige og utfyllende kompetanseområder, men med forskjellige arbeidsoppgaver og roller. I sum skal de styrke Forsvarets operative evne.»

For mange oppleves det verken likestilt eller likeverdig å tiltre i OR-søyla, og det kan undres om Forsvarets operative evne styrkes av at ingeniører slutter i hopetall, fordi det er det faktisk blitt en stor fare for.

Når godene forsvinner én etter én, og man opplever et paradigmeskift i hvordan karrierestigen ser ut (i feil retning, da særlig på kort sikt), så kan man lure på hvorfor man i det hele tatt skal bli, og det er det som er den merkbare temperaturen blant mange FIH'ere rundt omkring i kongeriket.

Ian McDonnell
FIH

Bekymret!

Blant forsvarsvenner i flere partier, inkl Fremskrittspartiet, er det en kraftig økende bekymring over utviklingen av forsvarsbudsjettet som har blitt kraftig redusert siden Berlinmuren falt i 1989. Denne sterke bekymringen deler vi i Kvitsøy FrP, og statsråd Bakke-Jensens (FD) sin redegjørelse bidro ikke til å berolige oss.

Forskjellige regjeringer har valgt å ta ut fredsdividenden etter 1989 og sørget dermed for en underfinansiering, av en struktur vedtatt av Stortinget, som ble stadig mindre og dårligere. I tillegg kom den doble ubalansen; mellom drift og investeringer samt mellom tildelte midler opp mot struktur og oppgaver. Dette førte til en stadig nedadgående spiral i forhold til nasjonal forsvarsevne, noe fokuseringen på innsatsforsvar og internasjonale operasjoner også medvirket i sterk grad til. Forsvarsplanlegging er et spørsmål om å se (langt) fremover. Problemet er at desto mer vi bygger ned, jo lengre fremover skal vi helst se fordi det tar lang tid å bygge opp forsvarsevnen. Dette gjelder både materielt men ikke minst kompetansemessig. En skipssjef på fregatt eller en bataljonssjef tar det ca 20 år å utdanne. Uttrykket "forutseende utenrikstjeneste" er de fleste dessverre alt for godt kjent med. Den historiske erfaringen er krystallklar. Hver eneste gang i Norges lange historie Forsvaret er bygd ned og/eller forsømt så har nordmenn kommet til å angre på det.

Det er en ting som står fast; vår nærhet til Russland som er en stormakt og som allerede har vist ønske, evne og vilje til å bruke militær makt og/eller asymmetrisk krigføring i naboland (Baltikum, Georgia, Ukraina etc). De som har lest et minimum av russisk/sovjetisk historie og litt kultur er ikke overrasket over Russlands måte å opptre på.

Å satse på Forsvaret har blitt sammenliknet med å tegne husforsikring, men det er mye mer enn det. Det er som å tegne forsikring på alt som betyr noe, sørge for å sikre verdiene samt å betale skatt slik at vi har brannvesen og politi dersom noe likevel skjer. Hva er våre felles verdier (økonomiske og menneskelige) verd dersom noen tar det fra oss slik som 9 april 1940? I forsvarssammenheng er kvantitet (mengde) ofte en kvalitet i seg selv. Det må ikke glemmes i "regnestykket" som kan uttrykkes som "for alt vi har og alt vi er". Med Solbergregjeringen har forsvarsbudsjettet gledelig begynt å øke igjen og det er på tide å ta skikkelig grep og vise handlekraft, også i innnevæende stortingsperiode i stedet for å skyve målet til slutten av neste periode. Dette er et ansvar som påligger regjeringen, men også Stortinget (som bevilgende myndighet).

Å nå NATO sitt mål på 2% for vårt rike land er mulig hvis viljen er tilstede når land som Estland, Hellas, Polen og Romania hadde klart det i 2017. Litauen og Latvia forventes å nå målet allerede i år! Kvitsøy FrP mener at dersom forsvarsbudsjettet skal ha en reell mulighet til å nå minimum 2% av BNP i 2024, så må regjeringen forplikte seg til å halvere avstanden mellom dagens nivå på ca 1,62% og NATO-målet innen utløpet av denne stortingsperioden (2021). Det nytter ikke å skyve det ansvaret videre til neste periode.

Stein Flom-Jacobsen/gruppeleder Kvitsøy FrP
Kommandørkaptein (P) og mangeårig tillitsvalgt for BFO

Nestleder BFO Rune Rudberg oppsummerer Forsvarets årsrapport 2017

Forsvarssjefen la frem årsrapporten 2017 i
Glacisgaten den 4. april.

- Hvis Forsvaret fortsetter å få nye oppgaver uten at det følger med penger - står vi overfor en kjempeutfordring

EINAR HOLST CLAUSEN

BFOs Rune Rudberg og Offisersbladet var til stede når Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen la frem Forsvarets årsrapport 2017. Her var Forsvarssjefen klar;

- Dersom Forsvaret får nye oppgaver uten at det følger med penger, vil det medføre kutt andre steder.

Her tenker nok Bruun-Hanssen på Stortingets vedtak om et større Heimevern enn planlagt, samt blant annet kravet om at Hæren straks må få nye stridsvogner. I tillegg ligger enorme investeringskostnader til radarsystemer til nasjonal radar-kjede, langtrekkende luftvern og Hærens luftvern, og lurar i nær fremtid. Rudberg mener Forsvarssjefen har helt rett i sin bekymring. Dette er en kjempeutfordring, sier nestleder Rune Rudberg, og legger til at selv ikke Houdini hadde klart å trylle seg vekk fra den knipa!

Rudberg sier videre at Forsvaret «er skåret helt inn til beinet», og hvis Forsvarssjefen får ytterligere oppdrag, ut over det som ligger i langtidsplanen, må han fjerne andre oppgaver.

Flere oppgaver = mer penger. Det er faktisk så enkelt sier nestleder BFO Rune Rudberg.

En av BFOs bekymringer er det hele kan ende med en ny underfinansiering, og/eller at man må skyve satsningen på landmakten enda lenger ut i tid. BFO applauderer ingen av delene. Selv en eventuell ekstratildeling i revidert nasjonalbudsjett, vil ikke være nok til å dekke de økte krav. Dette bekymrer BFO, sier Rudberg.

Videre sier han at han deler Forsvarssjefens bekymring for at Forsvaret ikke har oppnådd innsparings/effektiviserings-kravet. Kanskje ikke så merkelig, for det snart ikke flere områder man kan spare penger nå, sier Rudberg. Kravene til effektivisering som en del av grunnlaget for planen, er alt for høye. Vi når dem aldri. Det fører til en ekstremt vanskelig arbeidssituasjon og arbeidspress for de ansatte. Vi ser nå at det går mange rapporter til arbeidstilsynet på grunn av det, avslutter Rudberg.

BFOs nestleder er også klar på at BFO mener noe må gjøres for å bedre beredskapen. I følge Forsvarssjefens årsrapport, er vår beredskap i dag for dårlig, og den vil ikke være tilfredsstillende før i 2020. Dette er for dårlig, og vi bør ha større ambisjoner, sier Rudberg.

Han ønsker likevel å presisere at han er imponert over hva Forsvaret har fått til, og at det ser ut til at Forsvaret lykkes med mye av det som det er lagt opp til i Langtidsplanen. Det er imponerende at man klarer å implementere planen med de ressursene vi har, avslutter han.

Nestleder BFO Rune Rudberg.

Garmin tactix Charlie

Denne robuste GPS-klokken i helsvart titan kombinerer feltklarkompatibilitet med smartfunksjoner for trening og utendørs navigering. Enten du trener taktisk eller er på joggetur, hjelper tactix Charlie-klokkens innebygde kart- og navigasjonsfunksjoner deg å holde deg oppdatert på plasseringen din. TopoActive-fargekart over Europa leveres preprogrammert med kartdata som er optimalisert for oversiktlig visning og posisjonssporing. I tillegg til kartbasert veiledning, gir tactix-klokken deg et sett med sensorer (høydemåler, barometer og kompass) for å veilede deg når du er utenfor allfarvei. Klokkens taktiske funksjoner inkluderer Jumpmaster-aktivitet, projiserte veipunkter og en dobbeltformatert side for GPS-koordinasjonsdata som støtter visningen av MGRS, grader/minutter/sekunder med mer. Klokken har også innebygget pulsmåling på håndleddet og er kompatibel med nattbriller.

Garmin tactix Charlie koster 7759,- og kan bestilles eksklusivt på bfo.milrab.no

G-Shock Rangeman GPS Navi

Denne klokken er verdens første med GPS-navigasjon og oppladning via solceller. Takket være spesielle satellitter kan GPS-klokken til enhver tid fastsette nøyaktig posisjon. Solceller sørger for at klokken får uavhengig og miljøvennlig strømtilførsel. Solenergi som ikke blir brukt lagres i et batteri. En spesiell sensor måler lufttrykket (måleområde: 260/1.100 hPa) og viser dette med symboler på skjermen. Dermed er det mulig å gjenkjenne værtendenser på forhånd. Klokken er designet for å tåle støv, sand, gjørme og selv temperaturer ned til -20 °C vil ikke kunne skade denne klokken.

G-Shock Rangeman GPS Navi koster 8839,- og kan forhåndsbestilles på bfo.milrab.no

Lundhags Makke Ms Jacket

Lett turjakke til bruk i skogen og på fjellet. Stretchpanelene på ryggen, samt formsydd skuldre og armer gir ekstremt god bevegelsesfrihet. Jakken er både vind- og vannvisende. Den har i tillegg ventilasjon i sidene og flere smarte lommeløsninger.

Lundhags Makke Ms Jacket koster 2185,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Silva Explore 2X 250lm

Explore 2X er en slitesterk, helt vanntett hodelykt, robust og holdbar nok til å lyse opp alle vandrings-, klatre- og fjellklatringsaktiviteter, samt kajakturer og seiling.

I tillegg til hvitt lys, har Explore 2X en rødt lys-modus som bevarer nattsyn og en oransje lys-modus som gjør at du kan se konturer på kartet og fortsatt bevare nattsynet. SILVA Intelligent Light® optimaliserer lysmønsteret med den unike kombinasjonen av spotbelysning for lang rekkevidde og flombelysning for nærlys. Dette resulterer i mindre hodebevegelse, bedre kontroll, bedre balanse og minimert risiko for å gå glipp av viktige detaljer. Det USB-oppladbare batteriet (LiPo 700 mAh), som er integrert i hodelampen, gir deg en brenntid på opptil 10 timer og det brede anti-skli hodebåndet sørger for en komfortabel passform.

Silva Explore koster 449,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Unknown Soldier

Finsk drama/krigsfilm

Originaltittel: Tuntematon sotilas
Skuespillere: Alina Tomnikov, Eero Aho, Johannes Holopainen
Regi: Aku Louhimies
Manus: Aku Louhimies, Jari Olavi Rantala
Språk: finsk
Lengde: 2 tim 15 min.

NILS VERMUND GJERSTAD

ET FINSK KRIGS-EPOS

«Unknown Soldier» er den mest påkostede finske filmproduksjonen noensinne. Over 3000 statister har medvirket i denne tredje filmatiseringen av Väinö Linna, sin bestselger fra 1954, som han baserte på egne opplevelser i krigen. Krigs-eposet ble laget i forbindelse med Finlands 100-årsmarkering i 2017 og produksjonen strakte seg nesten over 80 dager og viser soldatene i alle slags typer vær og føre. *Unknown Soldier* er svært troverdig og tett på kamphandlingene. Den beskriver soldatene i stillingskrig, så vel som hjemme på idylliske permdager og i nærkamp med russiske tanks på gjørmete veier.

Den såkalte fortsettelseskrigen fra juni 1941 til september 1944 var oppfølgeren til Vinterkrigen november 1939 til mars 1940, som ble en dyr seier for Den røde arme, som led ekstreme tapstall. I juni 1941 går finske tropper inn i det enorme Russland, samtidig som Nazi-Tysklands invaderer Sovjetunionen i den stor-slåtte Operasjon Barbarossa. Finnernes mål var å ta tilbake Det karelske neset

Handlingen følger et mitraljøsekompani, som består av både naive tenåringsgutter og veteraner fra Vinterkrigen. Personskildringene er troverdige. Spesielt har jeg sansen for den modige, temperamentsfulle småbrukeren Rokka (Aho). En ekte kriger, som plaffer ned fiender i hopetall, ofrer liv og lemmer for medsoldater og skjeller ut inkompetente offiserer. Kanskje skal han sym-

bolisere den finske livskraften Sisu? Her er også en porsjon humor. Man må flire av skyttergravs-soldaten som er mer opptatt av å hoste opp fargerike gloser for å skjelle ut russiske soldater på andre siden enn å skyte på dem. Mens andre regi-grep er mer velbrukte, som den falne soldaten som får flashback av sin vakre kone hjemme like før han dør. En kuriøs observasjon er en soldat som bærer pil og bue. Blant finnene var det mange originaler med høy kampmoral men ikke nødvendigvis alle passet inn i en militærorganisasjon

Regissør Aku Louhimies får frem flere aspekt ved dette frontavsnittet. Selv om finnene er alliert med Tyskland fremviser de ikke den arrogante holdningen som nazistene hadde på Østfronten. En finsk infanterist kurtiserer en russisk kvinne uten at det blir slått ned på. Man kommer selvsagt ikke utenom Finlands store helt, Carl Gustaf Mannerheim, i et slik epos, enten soldatene utbringer en skål til feltmarskalken på hans 75 årsdag eller soldater ser på filmavis på kino som viser Mannerheim i dialog med Hitler. Denne alliansen kunne forøvrig vært bedre forklart i filmen.

Fotografi av idylliske finske furuskoger og elver er flott, og står naturligvis i kontrast til de sterke krigshandlingene. Faktisk er versjonen for det internasjonale markedet klippet med hele tre kvarter. Ikke alltid føles klippingen riktig. Første halvdel er for episodisk, mens det tar seg kraftig opp på slutten. Man får virkelig medfølelse for de modige kjempende finske soldatene.

Dien Bien Phu

«For ett år siden kunne ingen av oss øyne seier. Nå kan vi se den klart som et lys i enden av tunnelen.» uttalte lederen for de franske styrkene i Indokina, general Henri Navarre, så sent som i 1953. Den franske optimismen i Vietnam skulle vise seg å være en katastrofal feilvurdering av situasjonen.

AV TROND SÆTRE

Maos maktovertakelse endret på det politiske styrkeforholdet i Øst-Asia. Med støtte fra Kina beveget den vietnamesiske opprørsgruppen Viet Minh, ledet av den ikke ukjente Ho Chi Minh, seg i en mer radikal retning, og kom i konflikt med vestmaktene. Tidligere hadde de godtatt autonom selvstendighetsstatus for Vietnam under Frankrike, men kom nå i åpen konflikt med det franske samveldet.

Flere år med geriljakrig i Vietnam fulgte, før Frankrike forsøkte å oppnå et gjennombrudd våren 1954. De ville tvinge Viet Minh til å ta opp kampen ute i åpent lende og på den måten lede dem inn i en felle. Samtidig ønsket franskmennene å avskjære Viet Minhs forsyningslinjer mot Hanoi, og til dette formålet opprettet de en base ved landsbyen Dien Bien Phu, i en dal vest for Hanoi. Byen ligger i en skålformet dal som egner seg godt til forsvar. Haken var at dalen lett kunne beskyttes fra de omkringliggende høydene. Dessuten var veiene dårlige, og området lå fjernt fra de franske forsyningslinjene. Men ledelsen var sikre på at Viet Minh ville prøve seg på et større angrep her, og da kunne franskmennene gi dem et dødsstøt. En 13 000 manns forsvarsstyrke bestående av både regulære franske tropper og fremmedlegionærer ble utplassert på stedet.

18. februar gikk den franske statsministeren Joseph Laniel med på forhandlinger med Ho Chi Minh i mai samme år, en beslutning som la større press på begge stridende parter. Nå gjaldt det å kunne forhandle fra en styrkeposisjon, og Ho Chi Minh ga sin militære øverstkommanderende, Vo Nguyen Giap, ordre om å sette alle tilgjengelige styrker inn mot ekspedisjonskorpset i Dien Bien Phu.

Angrepet på den franske utposten «Beatrice» i Dien Bien Phu var den første bekreftelsen på franskmennenes strategiske feilberegninger. 13. mars 1954 ble befestningen utsatt for massivt bombardement fra artilleripostene som Viet Minh hadde plassert i fjellhulene over dalen. Ved indirekte artilleri skyter enhetene fra standplasser hvor man ikke kan se målet, og ilden ledes da fra en kommandoplass, eller ved hjelp av framskutte observatører. Vietnameserne hadde ikke ressurser til å gjennomføre vellykket indirekte artilleri, og satset i stedet på direkte artilleri, der hver enhet leder sin egen ild. Franskmennene var ikke forberedt på dette, og Navarre fastslo senere at den nye taktikken var inspirert av Viet Minhs kinesiske rådgivere. Samme kveld kom det til en langvarig og blodig kamp da det vietnamesiske infanteriet rykket fram. Angriperne tapte flere mann – 600 mot franskmennenes 500 – men erobret «Beatrice» kort tid etter midnatt. Et fransk motangrep morgenen etter ble slått raskt tilbake.

I ettertid er det kommet fram at en liten stund vurderte amerikanske og franske militærledere seriøst å slippe taktiske atombomber over de

vietnamesiske troppene som en reaksjon på Viet Minhs umiddelbare suksess.

Dagen etterpå ble befestningen «Gabrielle», som var forsvart av en algerisk bataljon, angrepet med konsentrert artilleri på ettermiddagen, etterfulgt av infanteri. Franskmennene prøvde å sende forsterkninger i form av en fallskjermbataljon, men mesteparten av den nådde ikke fram. Algerierne trakk seg tilbake neste morgen. «Anne-Marie» ble holdt av etniske Tai-folk, som var allierte av franskmennene, men tapet av de to andre befestningene hadde demoralisert dem såpass at de fulgte oppfordringen fra den vietnamesiske propagandaen, og deserterte.

De raske infanteriangrepene hadde vært vellykte, men kostbare. Etter å ha lidd spesielt store tap 4-5. april, i et slag der et Viet Minh-regiment ble overrasket i åpent terreng, endret Giap taktikk; Viet Minh konsentrerte seg om å grave skyttergraver og tunneler som gjorde dem i stand til å gjennomføre overraskelsesangrep. Initiativet ble beholdt, og Giap kunne angripe når han selv ønsket det. Forsyninger ble levert av kurerer som reiste til fots over store avstander og veiløse fjell. På fransk side måtte forsyninger leveres via fallskjerm; under de innledende kampene hadde vietnamesisk luftvernartilleri skutt ned flere fly, og den franske flystripen var ødelagt. Erobringen av garnisonen «Huguette 1» den 22. april innebar at Viet Minh kontrollerte 90 % av flyfeltene rundt Dien Bien Phu, noe som gjorde det ekstremt vanskelig å skaffe de franske troppene nye forsyninger.

Da Viet Minh igangsatte nye angrep i mai hadde de samlet en styrke på 70 000 soldater mot utarmede franske og pro-franske tropper. Utfallet var gitt. I tillegg til forsyningsproblemet og en stadig mer tallmessig overlegen fiende hadde regntiden gjort de franske skyttergravene til bunnløse henge-myrrer. 7. mai beordret Giap et 25 000 mann sterkt angrep på de siste gjenværende franske befestningene i Dien Bien Phu, som talte mindre enn 3000 mann. Deres kommandør, brigadegeneral de Castries avla rapport til sin overordnede, general René Cogny, over radio. De Castries konkluderte med at et forsøk på å bryte ut på dette tidspunktet bare ville føre til at de ble meid ned, og at det var bedre å slåss helt til det siste. Hans siste radiomelding lød: «Fienden har overtatt. Vi sprenger alt. Vive la France!»

Forhandlingene startet i Genève dagen etterpå, på det tidspunktet da Frankrike tilfeldigvis var på sitt mest ydmykte. Garnisonen i Dien Bien Phu hadde alene utgjort ti prosent av alt fransk mannskap i Indokina.

Forhandlingene endte med delingen av Vietnam i en nordlig, kommunistisk stat og en sørlig stat støttet av vestmaktene. Denne delingen resulterte som kjent i den andre indokinesiske krig, nå bedre kjent som Vietnamkrigen, men var også en viktig drivkraft i avkoloniseringen. For Frankrikes del betød dette blant annet at Algeriekrigen startet senere samme år, mens nabolandene Marokko og Tunisia fikk sin uavhengighet to år senere. Dien Bien Phu hadde vist at kolonimaktene ikke var uovervinnelige.

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

NATOs første marinebase i Østersjøen

Riga: Etablering av en NATO marinebase i Liepaja i Latvia blir snart en realitet. Alliansens marinefartøyer, særlig den stående Atlanterhavsstyrken (SNMG) og minerydderstyrke, seiler regelmessig i Østersjøen. Begge marinegruppene har vært ledet av Norge. I motsetning til jagerflyene som står for flyovervåkingen og de nye bataljonene, har marinen manglet faste støttepunkter. Dette må NATO gjøre noe med. Russland er veldig aktiv i Østersjøen.

Området for eventuell ny NATO marinebase i Liepaja Latvia.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Dette fremholder Ojars Eriks Kalnins, formannen i utenrikskomiteen i Saeima, Latvias parlament, overfor Offisersbladet.

LIEPAJA

Opprettelsen av basen kommer opp på NATO-toppmøtet i Brussel til sommeren. Liepaja er et naturlig valg. Den har en strategisk beliggenhet, god infrastruktur og vil egne seg godt. Alexander III etablerte Liepaja som base for Russlands marine på 1880-tallet og den var også base for Sovjetmarinen fra 1940. Da sovjeterne ble tvunget vekk i 1994 ødela de så mye de kunne og senket skip over hele havnebassenget. Kalnins tror ikke at Putin ønsker denne og de andre basene tilbake. Han er mer opptatt av å øke russisk innflytelse.

Hvordan påvirker valget av president Trump Balikums sikkerhet?

-Jeg skiller mellom Donald Trumps retorikk før og etter valget og Trump-administrasjonens politikk. Politikken, som synes å styres av Pentagon og utenriksdepartementet, har i virkeligheten vært sterkere og mer robust enn før. Vi baltere har ingen ting å klage over. Vi hadde flere høynivåmøter i 2017 mellom de baltiske presidentene og Pence, utenriksministrene og Tillerson, pluss forsvarsministrene og Mattis. Et møte mellom de baltiske presidentene og president Trump er tentativt satt for mars i år, poengterer Kalnins.

Han understreker at Washingtons NATOs politikk heller ikke er forandret. USA fremhever viktigheten av alliansens 2-prosentsmål for forsvarsbudsjettene og forbedret militær mobilitet i Europa. De baltiske land er enig i begge prioriteringer. (Alle tre land har nå forsvarsbudsjetter

på 2 prosent av BNP) Kort sagt har vi ikke noe å klage over på Trump-administrasjonens politikk for regionen. Vi hilser amerikansk støtte og deres vurdering av sikkerhetssituasjonen velkommen.

-Mitt personlige syn er at Trumps twittermeldinger vanligvis ikke er knyttet til politikken som føres. Her er det «business as usual», og i enkelte saker er den til og med sterkere enn før, konkluderer Kalnins.

Er de fire NATO-bataljonene på ca. 4.500 mann tilstrekkelig til å avskrekke Putin? Han har jo en betydelig lavere terskel for voldsbruk enn andre.

-Vi venter episoder og Putin kan lykkes militært, ja, men ikke politisk. En erobring av tre demokratiske land vil ha en enorm negativ internasjonal virkning i tillegg til at han vil møte en sterk indre motstand igjen. Et baltisk eventyr vil

Parlamentet
i Riga.

ødelegge Russlands forhold til resten av verden. Når det gjelder de ca. 4.500 mann i NATO-bataljonene er vi fornøyd med både dem og de stående luftstyrkene som alliansen har i området vårt. Hovedspørsmålet er ikke antall militære hoder og deres utstyr, men hvor mange land som står bak dem. I Latvia har vi fra 2017 en multilateral bataljon fra syv NATO-land. Når vi tar med bataljonene i Estland, Litauen og Polen har opp mot 20 land tropper og utstyr i Baltikum. Dette er et sterkt politisk signal til Moskva at landet vil være i krig med disse landene og hele alliansen hvis Putin skulle prøve seg på nye militære eventyr. To NATO-toppmøter har fra 2014 understreket viktigheten av Baltikums sikkerhet.

BELARUS

Kalnins, som i syv år også har vært formannen i Saeimas delegasjon til NATOs parlamentariker-

forsamling, er mer bekymret over Russlands hensikter i Belarus. En del av kjempeøvelsen Zapad 17 foregikk der i fjor høst. Erfaringen er at russerne etter dette kan sende tropper og utstyr lettere inn og ut av Belarus. Russland ønsker også større baser der, pluss sterkere politisk innflytelse, noe som Belarus prøver å bremse.

NATO mangler derimot regler for rask deployering av tropper og utstyr over grensene i en krise. Spørsmålet kommer opp på toppmøtet i Brussel.

Hans andre bekymring er Ukraina: -Så lenge Putin fortsetter konflikten i Ukraina er han en trussel over hele området, inklusive Norge. Som en aggressiv makt vil Russland utnytte alle svakheter. I denne sammenheng er det viktig at Storbritannia forblir aktiv i NATO når det går ut av EU og at Norge fortsetter å støtte EUs sanksjoner selv om vi ikke er EU-medlem, understreker Kalnins.

Ojars Eriks Kalnins var født i en latvisk flyktningleir i München i 1949. Senere reiste familien til Chicago der han bodde til 1990 da han flyttet tilbake til Latvia. I 1993-2000 var han ambassadør i Washington under Clintons presidentperiode.

fakta

Marinebasen ligger i dag «midt» i Liepaja havn. Beliggenheten er ikke hensiktsmessig og ønsket er å flytte den og samlokalisere marinen med kystvakten og lokalisere begge på den gamle sovjetiske Karosta-basen litt utenfor Liepaja hvor marine- og dykkerskolen holder til i dag. Finansieringen er ennå ikke klar. Prosjektet planlegges ferdig før 2023. Planen er å bygge en dypvannshavn som også kan ta i mot store allierte skip.

Lært meg selv å kjenne

Da Cecilie Gjennestad (33) søkte ny lederjobb i NRK, hadde hun bevisst tatt med lederkurs fra Heimevernet på CV-en sin.

Cecilie Gjennestad jobber sivilt som produksjonsleder i nyhets- og aktualitetsredaksjonen i NRK Såpmi.

TEKST: JONNY KARLSEN OG SVEIN SJØVEIAN

FOTO: CHRISTINA GJERTSEN OG DAN ROBERT LARSEN, NRK SÅPMI

For Cecilie Gjennestad fra Lakselv i Finnmark har det å ta lederrollen vært naturlig, uansett setting. Derfor var det ikke overraskende at hun som soldat i Heimevernet valgte å gå lagførerkurs i HV-17, etterfulgt av et grunnkurs lederskap et par måneder senere.

Nå er hun troppssersjant i Porsangerfjord HV-område, samtidig som hun nylig landet jobben som produksjonsleder i nyhets- og aktualitetsredaksjonen i NRK Såpmi.

- Det er umulig å si om jeg fikk lederjobben i NRK fordi jeg hadde lederkurs fra Heimevernet. Jeg har også tatt bachelor i administrasjon og ledelse på en høyskole og jeg har vært varaordfører. Men jeg er veldig stolt over å ha gått lederkurs i Forsvaret og brukte det aktivt da jeg søkte jobben, sier Gjennestad, som med kursene etter hvert har fått graden oversersjant (OR6).

LÆRE Å TAKLE STRESS

Om hun er litt usikker på om lederkursene i Heimevernet ga henne jobben i NRK, så er Gjennestad helt sikker på at hun kan bruke lærdommen om lederskap i hverdagen, både på jobb og privat.

- Det er det beste lederkurset jeg har hatt når det gjelder å lære seg selv å kjenne i stressende situasjoner. Og det mener jeg er relevant uansett hva eller hvor du skal lede. Det å forstå

reaksjonsmønsteret mitt, for eksempel når du leder et lag i ild og bevegelse, er gull verd når stresset er på sitt høyeste i arbeidslivet eller i politikken. Så kursene har gitt meg mye, mener Gjennestad, som anbefaler flere, kanskje spesielt kvinner, til å ta lederkurs i Heimevernet.

- Det var en god følelse og et kick da laget jeg ledet fungerte under en øvelse i kurset. For det er en utfordring å sette sammen nye og ukjente mennesker i et team. Men det går bra når alle gir av seg selv.

KARRIERE I FORSVARET?

33-åringen var veldig fornøyd med kursene hun tok i Heimevernet.

- Men jeg likte ikke at så mange elever på grunnkurs lederskap ikke hadde gått lagførerkurs først. Det ødela litt læreprosessen, mener hun.

- Kursene har også gitt meg større mening i å være inne på årlig trening. Jeg får mer igjen av tjenesten min. Derfor har jeg oppfordret alle lagførere i troppen min til å ta kurs.

Gjennestad, som tidligere har vært sivilt ansatt i Forsvaret i seks år, ser ikke bort fra at hun satser på en karriere i Forsvaret i framtiden.

- Jeg passer i Forsvaret og Forsvaret passer meg. I en alder av 33 år ser jeg at det nye utdanningsløpet til Forsvaret gir meg muligheter. Derfor vurderer jeg en utdanning i Forsvaret, for eksempel ettårig, grunnleggende offiserspåbygging.

Hun mener ledelse som fag må tas på alvor.

- Dessuten trenger vi flere kvinnelige ledere og da synes jeg det er flott om jeg i så fall kan være et forbilde for noen, fastslår finnmarkingen.

Boeing og Saab konkurrerer om MPA leveranse til Sør-Korea

Boeing og Saab har bekreftet at de ønsker å være med i konkurransen om leveransen av MPA-fly til Sør-Korea. Boeing leverer tilbud på sitt P-8 Poseidon MPA, og Saab på sitt Swordfish MPA. Dette ble bekjentgjort på Singapore Air Show 2018. Sør-Korea ønsker seg MPA-kapasitet, som svar på Nord-Koreas utvikling av ubåter med ballistiske missiler.

Sør-Koreas marine (Republic of Korea Navy's (RoKN's)), ønsker å bestille seks MPA'er med en beregnet kostnad på 1,7 milliarder dollar. De nye MPA'ene kommer i tillegg til de 16 eldre P-3 Orion flyene Sør-Korea har i dag. Når P-3 Orion fases helt ut, kan det være aktuelt å kjøpe flere MPA'er fra enten Boeing eller Saab.

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

Boeing P-8 Poseidon.

Saab Swordfish MPA.

Flere IVECO'er til Forsvaret!

Oberst Thomas Beck fra Hærstaben, hadde gleden av å representere Forsvaret under overrekkelse av de siste IVECO LMV LAV4 første uken i februar. Et meget godt gjennomført prosjekt av Forsvarsmateriell, kunne Beck fortelle. Han takker også til bidragsytere i ulike deler av Forsvaret, ikke minst alle de brukere som har bidratt med tilbakemeldinger i prosessen. Forsvaret mottar i følge oberst Beck nå kjøretøyer i verdensklasse, som vil gi avdelingene økt beskyttelse og mobilitet.

Einar Holst Clausen

NATO kan vurdere Saabs GlobalEye som erstatter for E-3A Awacs

I februar 2018 presenterte Saab sin nye overvåkingsradar GlobalEye. Radar og sensorpakken er montert i en Bombardier Global 6000 business-jet. GlobalEye består av en rekke sensorer med Erieye ER (Extended Range) som basis. GlobalEye kan oppdage og følge mål både i lufta og på land/sjø. Bombardieren kan fly i opptil 11 timer sammenhengende. NATO vurderer GlobalEye som en av kandidatene, når E-3A Awacs flyene skal skiftes ut i 2035. I følge Janes Defence Weekly skal personell fra NATO være spesielt imponert over egenskapene til radaren Erieye Extended Range.

Kilde: Janes Defence Weekly

Einar Holst Clausen

Russlands nye tankfly Ilushin-78M-90A

A screenshot taken from a video of the first flight of the Il-78M-90A tanker, which took place on 25 January. Source: UAC

Den 35 minutters lange jomfruturen til luft-tankflyet Ilyushin Il-78M-90A ble foretatt den 25. januar i år. Lufttankeren er basert på det nye transport-flyet Ilushin-76MD-90A (Il-476), som igjen er en modernisert utgave av Sovjet-periodens Ilushin-76 'Candid' airlifter. Det nye tankflyet har de samme avionikk, moto, og andre forbedringer som transport-utgaven.

Dette innebærer digitalisert cockpit, modernisert fly, navigasjons- og kommunikasjonssystemer. Flyet har modifiserte vinger og forsterket understell. Motorene er også oppgradert, noe som reduserer drivstoff-forbruket med 12 %. Russland skal visstnok kjøpe 34 av de nye tankflyene, som erstatning for sine gamle Ilushin-78. Russlands nye lufttanker kan bære 91 tonn drivstoff i hovedtankene og eventuelt ytterligere 36 tonn i en ekstra-tank i lasterommet.

Kilde: Janes Defence Weekly. Bildet er et «screenshot» fra en video.

Einar Holst Clausen

Interiør og operatørplasser.

ER DU SOLDAT ELLER BEFAL I HVs INNSATSSTYRKER?

Velkommen som medlem i BFO!

Dette får du hos oss:

Tilgang til alle våre tilitsvalgte

Hvis du har spørsmål eller utfordringer knyttet til tjenesten i Forsvaret. Med **26 erfarene ansatte** har vi alltid noen som kan hjelpe deg.

Tilgang til alle våre forsikringer

Inkludert markedets råeste personforsikringer. Gjelder i **krig og fred**. Ikke bare blir du eksepsjonelt godt forsikret. Du sparer mye penger på å flytte dine private forsikringer over på våre kollektive og spesialtilpassede ordninger.

Tilgang til alle våre medlemsfordeler

Gode og tilpassede avtaler for militært personell.

**Se bfo.no for mer informasjon
og meld deg inn idag.**

Pris for medlemskap:
Kr 900 pr år.

Pris forsikringer:
Som for alle andre
tjenestegjørende medlemmer.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

RUSSISKE BOMBEBLY OVER SYRIA

Russernes langtrekkende bombefly har hovedsakelig brukt gammeldagse, frittfallende «jernbomber» over Syria, og disse flyenes innsats synes nå å ha kulminert, skriver Tim Ripley i Combat Aircraft. Et klimaks inntraff i november og desember med ialt minst 14 angrep mot IS rundt Abu Kamal. Ett av dem finnes på video som viser seks Tupolev Tu-22M3 Backfire-C som i rask rekkefølge slipper seks FAB-500-62 500 kgs frittfallende bomber hver, ialt 36 bomber på tilsammen 18 tonn. Videoen skal være tatt opp fra en eskorterende Sukhoi Su-30SM Flanker jager.

Tupolev TU 22M3 dropper bomber over Syria.

Om slike frittfallende bomber er utdaterte, har operasjonene vært tidsmessige nok. Kampfly, blant annet Sukhoi Su-34 Fullback, har rekognosert umiddelbart forut for angrepene, hvorpå israelske, russisk lisensbygde Forpost droner har levert sann tid video til støtte for angrepene mens FAC-er (Forward Air Controllers) ofte har støttet i terminalfasen.

De langtrekkende bombeflyenes tokt har fulgt to hovedruter. Som tidligere behandlet i spalten har de virkelig langtrekkende Tupolev Tu-160 Blackjack og Tu-95MS og MSM Bear fløyet fra hjemmebasen Engels ved Volga og nordvestover, med eller uten mellomlanding på Olenegorsk på Kolahalvøya, deretter nord og vest for Norge og De Britiske Øyer og inn i Middelhavet ved Gibraltar, hele veien støttet av Iljushin Il-78 Midas tankfly. På vei over det østlige Middelhavet har de avfyrt kryssermissiler

mot mål i Syria og så fortsatt over Syria, og nå med jagereskorte videre over Iran, Irak og Det Kaspiske Hav og hjem til Engels.

Disse toktene demonstrerer således hvordan norske nærområder kan bli involvert i fremtidige russiske operasjoner i Midtøsten eller eksempelvis det nordlige eller vestlige Afrika, avhengig av hvilke aktører som måtte blande seg inn langs ruten. Blir dette NATO, vil Norge være direkte involvert. Da disse toktene begynte i november 2015, kom de ifølge Tim Ripley overraskende på NATO. Han refererer til at en talsmann for britiske Royal Air Force avfeide det hele med en latter, da han fikk det første spørsmålet. Flyene har imidlertid også operert motsatt vei, og da snudd over Syria. Det er disse flytypene som har anvendt kryssermissiler, Kh-55, Kh-555 og Kh-101.

Kryssermissilet Kh55.

En styrke på 12-14 Tu-22M3 Backfire-C, egentlig å regne som mer mellomdistanse bombere, har operert fra Mozdok i Nord-Ossetia. Noen av disse skal ha vært hjemmehørende i 200. Garde Tunge Bombere Regiment som er stasjonert på Olenegorsk på Kola. Disse flyene har kun anvendt frittfallende bomber, fra stor høyde, med derav følgende konsekvenser for sivilbefolkning rundt målene. Det skal også ha blitt anvendt RBK-250 klasebomber. Backfire-C fly skal også ha operert fra den iranske flybasen Hamadan/Nojah mens det ble utført oppgraderingsarbeider på Mozdok. Dette skal ha uløst uro i det iranske parlamentet.

Koordineringen av langtrekkende bombefly som kommer rundt Nordkapp og sørover i Atlanteren og inn i Middelhavet ved Gibraltar med støtte fra Forpost droner over målene må anses som en prestasjon, skriver Ripley. På den andre side brukte Backfire-C flyene som nevnt bare frittfallende bomber, og totalt har 90 prosent av våpenbruken fra langtrekkende bombere vært frittfallende. (Tim Ripley, Combat Aircraft mars 2018)

RUSSERNE ØKER I KALININGRAD

Russerne har annonsert at de akter å fortsette styrkeoppbyggingen i Kaliningrad-enklaven ved

Sukhoi SU 27.

Østersjøkysten, skriver David C. Isby i Air International. 689. Garde Jagerregiment skal deployeres til flystasjonen Chkalovsk. Regimentet vil være utstyrt med Sukhoi Su-27M3 Flanker, som planlegges skiftet ut med den nye Flanker-versjonen Su-35. Denne versjonen var opprinnelig ment som en eksport-versjon, men er kommet i russisk tjeneste etter hvert som det er blitt klart at russerne har problemer, både av tekniske og økonomiske årsaker, med å få den nye Sukhoi Su-57 (tidligere kjent som PAK-FA eller T-50) i tjeneste i særlig antall. Kaliningrad er den tidligere øst-prøyssiske byen Königsberg.

På Kolahalvøya oppgraderes nå den lenge inaktive flystasjonen Severomorsk-1 med ny rullebane og taxebaner og ny kommando- og kontroll. I senere år er det bare Severomorsk-3 som har vært aktiv med flystyrker, mens Severomorsk-2 brukes som dronebase. (David C. Isby, Air International mars 2018)

USA CYBERPROBLEMER

Det amerikanske forsvarsdepartementets nettverksforsvar rommer svakheter som kan utnyttes av motparter som søker å komme inn i nettverkene, ifølge 2017-rapporten fra DOT&E (Director, Operational Test & Evaluation). Tross forbedringer, viser nesten alle tester at det fremdeles finnes slike svakheter. Dette gjaldt spesielt test-team som fikk god tid til å søke etter svakheter, noe cyber-motparter gjerne vil ha. Når test-team først klarte å bryte inn i nettverkene, kunne de ofte operere uoppdaget. (Gerrard Cowan, Jane's International Defence Review mars 2018)

Nyhet!
**MAKS 10 %
BONUSTAP**

NÅ REPARERER VI BILFORSIKRING

Vi har en veldig god nyhet til deg! Nå får du maks ti prosent nedrykk i bonus hvis du får en skade på bilen. Har du hatt en skade i et annet selskap det siste året? Bytt til oss og få bonusen oppjustert!

Vil du vite mer om den nye bonusordningen og fordeler som medlem av BFO?

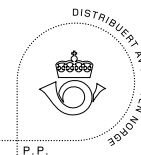
GÅ INN PÅ IF.NO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

GIRAFFE 1X

FLEXIBLE PROTECTION FOR MOBILE FORCES

SAAB TECHNOLOGIES NORWAY AS
WWW.SAAB.NO

SAAB